SORALUZEKO HAUR, GAZTE ETA GURASOEN HIZKUNTZA OHITUREN AZTERLANA, 2015

Egilea: Aztiker Soziologia Ikergunea
Zuzendaritza eta koordinazioa: Soziolinguistika Klusterra

AURKIBIDEA

0 SARRERA 4

1 METODOZKO OHARRAK 5

1.1. UNIBERTSOAK ETA LAGINAK 5
1.2. BIRKODETZEAK 7
ALDAGAI SOZIOLINGUISTIKOAK 7
ALDAGAI SOZIODEMOGRAFIKOAK 9
1.3. ERABILERA-TASA ESLEITUAK 9
1.4. ETXEKO ERABILERA OROKORRA ETA IKASLEEN ARTEKO ESKOLAKO ERABILERA OROKORRA 11
1.5. ESKOLAZ KANPOKO EREMU FORMALETAN EUSKARA ERABILEREN TASA ESLEITUAK 13
1.6. IRAKASLE ETA IKASLEEN ARTEKO ERANTZUNEN ALDERAKETA 14

2 LABURPENA 15

3 TESTUINGURUA 21

3.1 IKASLEEN EUSKARA ERABILERA ESKOLA INGURUETAN, KALE NEURKETA 24

4 AZTERTUTAKO IKASLEEN EZAUGARRIAK 25

4.1. IKASMAILA 25
4.2. EREDUA 26
4.3. SEXUA 27
4.4. GURASOEN SORLEKUA 28
4.5. LEHEN HIZKUNTZA 29

5 HIZKUNTZA GAITASUNAK ETA GAITASUN ERLATIBOA 30

5.1. IKASLEEN HIZKUNTZA GAITASUNA (EUSKARA) 30
5.1.1. Euskaraz ulertu 30
5.1.2. Euskaraz hitz egin 31
5.1.3. Ikasleen hizkuntza gaitasuna 32
5.2. IKASLEEN HIZKUNTZA GAITASUNA (GAZTELANIA) 33
5.2.1. Gaztelaniaz ulertu 33
5.2.2. Gaztelaniaz hitz egin 34
5.3. HIZKUNTZA GAITASUN ERLATIBOA 35
5.3.1. Zein hizkuntzatan ULERTU errazago 35
5.3.2. Zein hizkuntza HITZ EGIN errazago 36
5.3.3. Hizkuntza gaitasun erlatiboa 37
5.4. HIZKUNTZA GAITASUN ERLATIBOA, HAINBAT ALDAGAIREN ARABERA 38
5.4.1. Sexua 38
5.4.2. Lehen hizkuntza 39
5.4.3. Gurasoen hizkuntza gaitasuna 41
5.4.4. Gurasoen sorlekua 43

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

5.5. SENITARTEKOEN HIZKUNTZA GAITASUNA 45
5.5.1. Aitaren hizkuntza gaitasuna 45
5.5.2. Amaren hizkuntza gaitasuna 48
5.5.3. Gurasoen hizkuntza gaitasuna, sintesia 51
5.5.4. Anai-arreben hizkuntza gaitasuna 52

6 HIZKUNTZA JABEKUNTZA 54

6.1. IKASLEEN ETA GURASOEN LEHEN HIZKUNTZA 54
6.2. IKASLEEN HIZKUNTZA GAITASUNA ETA LEHEN HIZKUNTZA 55

7 HIZKUNTZA ERABILERA 56

7.1. ETXEKO EREMUA 56
7.1.1. Anai-arrebekiko euskara erabilera 57
7.1.2. Hizkuntza erabilera gurasoekin 59
7.1.3. Euskararen erabilera guztiok elkarrekin daudenean 65
7.1.4. Etxeko erabilera esleitua 66
7.2. ESKOLA EREMUA 67
7.2.1. Euskara erabilera ikaskideekin klase garaian 67
7.2.2. Euskara erabilera ikaskideekin jolas-orduan 68
7.2.3. Ikastetxeko euskara erabilera (ikasleen artean) 69
7.3. BESTE EREMU FORMALETAN, IRAKASLE EDO MONITOREEKIN 70
7.3.1. Euskara erabilera monitoreekin Ludoteka/Gaztetxokoan 71
7.3.2. Euskara erabilera irakasleekin musika eskolan 72
7.3.3. Euskara erabilera irakasleekin dotrina sendotzen 73
7.3.4. Euskara erabilera irakasleekin pintura eskolan 74
7.3.5. Euskara erabilera monitoreekin liburutegian 75
7.3.6. Euskara erabilera irakasleekin dantza taldean 76
7.3.7. Euskara erabilera monitoreekin eskola kiroleko saioetan 77
7.3.8. Euskara erabilera monitoreekin Sora futbol taldean 78
7.3.9. Euskara erabilera irakasleekin klase partikularretan 79
7.4. BESTE EREMU FORMALETAN, IRAKASLE EDO MONITOREEKIN, SINTESIA 80
7.5. BESTE EREMU FORMALETAN, LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN 81
7.5.1. Euskara erabilera ikaskideekin Ludoteka/Gaztetxokoan 82
7.5.2. Euskara erabilera ikaskideekin musika eskolan 83
7.5.3. Euskara erabilera ikaskideekin dotrina-sendotzen 84
7.5.4. Euskara erabilera ikaskideekin pintura eskolan 85
7.5.5. Euskara erabilera ikaskideekin liburutegian 86
7.5.6. Euskara erabilera ikaskideekin dantza taldean 87
7.5.7. Euskara erabilera ikaskideekin eskola kiroleko saioetan 88
7.5.8. Euskara erabilera ikaskideekin Sora futbol taldean 89
7.5.9. Euskara erabilera ikaskideekin klase partikularretan 90
7.6. BESTE EREMU FORMALETAN, LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN, SINTESIA 91
7.7. EREMU FORMALETAN EUSKARA ERABILEREN TASA ESLEITUAK 92
7.8. EREMU EZ FORMALA 93
7.8.1. Euskara erabilera ikaskideekin kalean 93
7.8.2. Euskara erabilera lagunekin txateatzen 94
7.9. EREMU EZ FORMALA, SINTESIA 95
7.10. KOMUNIKABIDE ETA KULTUR KONTSUMOA 96
7.10.1. Telebista ikustean hizkuntza hautaketa 96
7.10.2. Irratia entzutean hizkuntza hautaketa 97

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.10.3. Musika entzutean hizkuntza hautaketa ... 98
7.10.4. Liburuak irakurtzean hizkuntza hautaketa ... 99
7.10.5. Interneten nabigatzean hizkuntza hautaketa ... 100
7.10.6. Filmak ikustean hizkuntza hautaketa ... 101
7.11. KOMUNIKABIDE ETA KULTUR KONTSUMOA, SINTESIA ... 102
7.12. IKASLEEN EUSKARA ERABILEREN TASA ESLEITUAK, EREMU NAGUSIAK ... 103
7.13. IKASLEEN EUSKARA ERABILEREN TASA ESLEITUAK, GUZTIAK ... 104
7.14. GURASOEN HIZKUNTZA ERABILERA ... 106
7.14.1. Gurasoen artean ... 106
7.14.2. Eskolarekin ... 108

8 EUSKARAREKIKO IRITZI ETA JARRERAK ... 109

8.1. IKASLEEN EUSKARAREKIKO IRITZIAK (DBH) ... 109
8.2. GURASOEN EUSKARAREKIKO JARRERA ETA IRITZIAK ... 112
8.3. DBHko IKASLE ETA GURASOEN IRITZIEN ARTEKO ALDERAKETA ... 118

9 ERANSKINAK ... 119

9.1. IKASLEEN HIZKUNTZA GAITASUNA (EUSKARA) ... 119
9.1.1. Euskaraz ulertu ... 119
9.1.2. Euskaraz hitz egin ... 119
9.1.3. Ikasleen hizkuntza gaitasuna ... 120
9.2. IKASLEEN HIZKUNTZA GAITASUNA (GAZTELANIA) ... 121
9.2.1. Gaztelaniaz ulertu ... 121
9.2.2. Gaztelaniaz hitz egin ... 122
9.3. HIZKUNTZA GAITASUN ERLATIBOA ... 123
9.3.1. Zein hizkuntzatan ulertu errazago (alderaketa ikasle eta irakasleen artean*) ... 123
9.3.2. Zein hizkuntza hitz egin errazago (alderaketa ikasle eta irakasleen artean) ... 124
9.3.3. Hizkuntza gaitasun erlatiboa (alderaketa ikasle eta irakasleen artean) ... 125

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

0 SARRERA

Txosten honetan Soraluzeko eskoletako ikasleek betetako inkesta baten erantzunen emaitzak aurkezten dira. Baita ikasle horiei buruz euren irakasleek eta gurasoek betetako inkestaren emaitzak ere. Haur Hezkuntzako bigarren ziklotik Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako zikloraino matrikulatuak dauden ikasle ia guztien inguruko informazioa bildu da. Ikasleen inkesta 2015eko martxoaren 11 eta 28 artean egin zen eta martxoa eta maiatzaren artean gurasoena.

Hainbat alorretan ikasleek duten gaitasuna neurtzeaz gain, ikasleen eta euren familien hainbat ezaugarri ere biltzen dira galdera sorta baten bidez (ikus galdera sortak I. eranskinean), tartean hizkuntzen ezagutza, erabilera eta jarrerei buruzko alderdiak. Ikasgelan paperean betetako inkestan erantzun zieten ikasleek eta irakasleek galdera horiei. Haur Hezkuntzako ikasleen kasuan, euren irakasleek bete zuten inkesta. Gurasoek berriz, etxean paperean bete zuten inkesta.

Txosten honetan, beraz, galdera sorta horietan jasotako informazioaren emaitzak aurkeztuko ditugu.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

1 METODOZKO OHARRAK

1.1. UNIBERTSOAK ETA LAGINAK

Ikasle unibertsoa (datu ofizialen[1] arabera): 2014-2015 ikasturtean, Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Hizkuntza politika eta Kultura Sailaren arabera, 476 ikasle zeuden matrikulatuta Soraluzeko eskolan. 129 Haur Hezkuntzako bigarren ziklokoan (HH), 234 Lehen Hezkuntzan (LMH) eta 113 Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan (DBH). Denak ikastetxe publikoan.

Ikasle lagina: Guztira 462 ikasleek bete dituzte inkestak. 124 HHn, 224 LMHkoak eta 114 DBHkoak.

Ikasmaila

	Unibertsoa, datu ofizialen arabera		Lagina	
	Maiztasuna	Ehunekoa (%)	Maiztasuna	Ehunekoa (%)
HH	129	27,1	124	26,8
LMH	234	49,2	224	48,5
DBH	113	23,7	114	24,7
Guztira	**476**	**100,0**	**462**	**100,0**

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

Unibertsoa eta laginaren arteko erlazioa aztertuta, argi ikusten da praktikan, lagin bidez egindako inkesta baino zentsua dela lortutakoa. Hau da, ia unibertso osoaren informazioa bildu da. DBHren kasuan gainera, laginean ikasle bat gehiago dago datu ofizialeko datuetan baino[2].

Gurasoen kasuan, unibertsoaren inguruko datu zehatzik ez dugu bildu. Ondorengo taulan ageri dira jasotako inkesten banaketa ikasle eta gurasoen proportzioak harremanean.

Ikasle / Guraso proportzio-harremana

	Ikasle lagina		Guraso lagina ikasleekiko		Gurasoen lagina familietan	
	Maiztasuna	Ehunekoa (%)	Maiztasuna	Ehunekoa (%)	Maiztasuna	Ehunekoa (%)
HH	124	26,8	112	25,8	55	18,4
LMH	224	48,5	212	48,8	138	46,2
DBH	114	24,7	110	25,3	106	35,5
Guztira	**462**	**100,0**	434	100,0	**299**	**100,0**

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

[1] Datu ofizial horiek Hezkuntza Sailak eskuartean dituenak dira. Gerta liteke hasierako matrikulazioetan gorabeherak egotea ikasturtean zehar.
[2] Lagina unibertsoa baino handiagoa izatearen arrazoia honakoa izan daitekeela uste dugu: ikasturtea abian zela DBHn ikasleren bat gehiago matrikulatu izana. Matrikulazio datuak bildu eta inkesta bete artean ia urte beteko tartea izatearen desfaseari erantzuten diola suposatzen dugu.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Ikus daitekeenez, gurasoen eta ikasleen laginak oso antzekoak dira. Gurasoen inkestak jasotzeko, anai-arreba bat baino gehiago zegoenean, guztietatik nagusiena arduratu zen gurasoen inkesta biltzeaz. Horren ondorioz, DBHn ia ez dago tarterik ikasle eta gurasoen artean eta HHn eta LMHn tartea pixka bat handiagoa da.

Hori kontuan hartuta, gurasoen datuen ustiaketa bi modu ezberdinetan egingo da txostenean. Guraso berberek seme-alaba bat baino gehiago dutenean, haien datuak seme-alaba bakoitzari egotzi zaizkio. Ondorioz, ikasleekin harremanetan ematen direnean guraso batzuen inguruko informazioa “bikoiztua” egongo da. Gurasoez orokorrean eta ikasleekin harremanik gabe hitz egiten dugunean, aldiz, lagina txikiagoa izango da, familia edo senideei dagokiena, hain zuzen.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

1.2. BIRKODETZEAK

Inkestan egindako jatorrizko galdera-erantzunetan oinarrituta, honako birkodetze hauek landuko ditugu txosten honetan:

❖ *ALDAGAI SOZIOLINGUISTIKOAK*

Euskarazko hizkuntza gaitasuna (eta erlatiboa)

Sailkapen hau galdera-sortako 1. galderan oinarritzen da. Izan ere, ikasleek euskaraz dakiten jakiteko eta zer nolako ezagutza duten jakiteko, galdera bat baino gehiago txertatu da galdera-sortan. Zehazki, euskaraz ulertzeko eta hitz egiteko gaitasunari buruzko galderak egin zaizkie elkarrizketatuei, zentsuetan erabiltzen den antzeko galdera eredua erabiliz. Horrez gain, Eusko Jaurlaritzaren Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak egin ohi dituen Soziolinguistikazko Inkestetan ohikoa den galdera ere egin zaie ikasleei: euskaraz ala gaztelaniaz, zein hizkuntzatan moldatzen diren hobeto hitz egiterakoan (3.galdera).

Informazio horretan oinarrituta, aldagai bakarrean bildu dugu hizkuntza gaitasunaren inguruko informazioa. Azkenean, eta zentsuetan eta Soziolinguistikazko Inkestetan erabili ohi diren sailkapen irizpideak kontuan hartuta, honako kategorietan sailkatu ditugu ikasleak, euren hizkuntza-gaitasunari erreparatuta:

- **Erdaldunak**: ez dute euskara ulertzen eta ez dute hitz egiten.
- **Elebidun hartzaileak**: euskara nekez edo ongi ulertzen dute, baina ez dute hitz egiten edo hitz batzuk hitz egiten dituzte.
- **Elebidunak**: euskara ondo ulertzen dute eta ondo hitz egiten dute. Horien barruan, halaber, honako multzoak egin ditugu (errazago zein hizkuntzatan moldatzen diren kontuan izanda, euskaraz ala gaztelaniaz):
  - **Erdal elebidunak**: euskaraz hitz egiteko gai dira, baina gaztelaniaz errazago mintzatzen dira, euskaraz baino.
  - **Elebidun orekatuak**: euskaraz zein gaztelaniaz, berdintsu moldatzen dira bietan.
  - **Euskal elebidunak**: euskaraz errazago hitz egiten dute, gaztelaniaz baino.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Anai-arreben eta gurasoen hizkuntza gaitasuna ere modu ia berdinean birkodetu da. Beraien kasuan, erantzundako euskara gaitasunaren galderek hiru erantzun aukera zituzten, bost beharrean. Hori kontuan hartuta berdinketak horrela egin ditugu:

Ikasleak	Anai-arrebak eta gurasoak
Ongi	Ongi
Nahiko ongi	
Zertxobait	Zerbait
Hitz batzuk	Ezer ez
Ezer ez	

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

Gurasoen hizkuntza gaitasuna. Bi guraso dituzten ikasleen kasuan, bi gurasoen euskara gaitasuna kontuan hartuta sortu dugu aldagai hau. Horrela, bi aldagai horiek gurutzatuz eta proportzio handien zituzten konbinaketak kontuan hartuta honako kategoriak sortu ditugu:

- **Guraso elebidunak**
- **Guraso bat elebiduna bestea hartzailea**
- **Bi gurasoak elebidun hartzaileak**
- **Guraso bat elebidun hartzailea bestea erdalduna**
- **Bi gurasoak erdaldunak**

Euskararen eta gaztelaniaren erraztasuna/zailtasuna (Birkodetua). Aldagai honen inguruko informazioa bi modutan atera dugu. Batetik, "3. OROKORREAN ZEIN HIZKUNTZATAN HITZ EGITEN DUZU ERRAZTASUN HANDIAGOZ?" galdera zegoen txertatua inkestan. Galdera horretan ikasleek eta irakasleek eman duten informazioa zuzenean jaso da txostenean.

Bestetik, ikasleek eta irakasleek erantzun dute ikasleak euskara eta gaztelania, ulertu eta hitz egin, zein mailan egiten duten (Ongi, nahiko ongi, zertxobait, hitz batzuk, ezer ez). Lau galdera horietan bakoitzak emandako erantzunen arabera (ikasleen bi galdera eta irakasleek beste bi) sortu dugu aldagai birkodetua. Horrela, aldagai birkodetuaren kategoriak honakoan dira:

- Euskara errazagoa
- Bi hizkuntzei erraztasun/zailtasun-maila bera
- Gaztelania errazagoa

Aipatu birkodetzea, ulertzeko gaitasunarekin eta hitz egiteko gaitasunarekin egin da, bakoitza bere aldetik.

❖ *ALDAGAI SOZIODEMOGRAFIKOAK*

Jatorria. Ikasleen ama eta aita non jaio diren aintzat hartuta, honako kategoria hauetan multzokatu ditugu:

- Gurasoak Euskal Herrian
- Guraso bat Euskal Herrian bestea Estatuan
- Gurasoak Estatuan
- Gurasoak Estatutik kanpo
- Beste egoerak (Bestelako egoerak[3] edo informazio hutsuneak)

1.3. ERABILERA-TASA ESLEITUAK

Inkestak emandako erantzunen ugaritasuna laburtzeko asmoz, eta hizkuntza-erabilerari buruzko hainbat galderari emandako erantzunetan oinarrituta, **euskararen erabilera-tasa esleituak** kalkulatu ditugu, honako aldagai hauetan:

- Ikasleen arteko erabilera gela barruan
- Ikasleen arteko erabilera jolas-orduan
- Ikasleen erabilera aitarekin (ikasleek eta gurasoek betetako itema)
- Ikasleen erabilera amarekin (ikasleek eta gurasoek betetako itema)
- Ikasleen erabilera anai-arrebekin (ikasleek betetako itema)
- Etxekoen erabilera denak batera daudenean (jatorduetan, telebistan…) (ikasleek betetako itema)
- Gurasoen erabilera euren artean (gurasoek betetako itema)

Zehazki, aldagai horietako bakoitzean, ikasleek edo gurasoek emandako sei erantzun posibleak hartu eta honako balio hau eman diogu erantzun posible bakoitzari:

- Beti euskaraz = %100 euskaraz
- Gehiago euskaraz= %75 euskaraz
- Bietara = %50 euskaraz
- Gehiago gaztelaniaz = %25 euskaraz
- Beti gaztelaniaz = %0 euskaraz
- Beste hizkuntza batean = %0 euskaraz

[3] Kategoria honetan sartzen diren adibide batzuk: aita Euskal Herrian jaioa eta ama estatutik kanpo, edo aita edo ama bakarra izatea, e.a.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Balio horietan oinarrituta, eta ikasle guztiak kontuan hartuta, euskararen erabilera-tasa zenbatekoa litzatekeen kalkulatu dugu. Adibide gisa, hona hemen *“Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure gelako lagunekin gelan?”* galderari LMHko ikasleek emandako erantzunak eta horietan oinarrituta nola kalkulatu dugun erabilera-tasa esleitua.

	LMH	Erabilera esleituaren tasaren kalkulua	
	Ehunekoa (%) A	% B	% A*B/100
Beti euskaraz	32,3	100	32,3
Gehiago euskaraz	31,4	75	23,5
Bietara	26,9	50	13,5
Gehiago gaztelaniaz	7,6	25	1,9
Beti gaztelaniaz	1,8	0	0,0
Beste hizkuntza batean	0,0	0	0,0
Guztira	**100,0**		
Esleitutako erabilera tasa			71,2

Erabilera-tasa esleituak zera esan nahiko luke: inkestan jasotako erantzunak errealitatearen isla zuzen-zuzena izango balira (alboratzerik ez balego), zenbat euskara entzungo litzatekeen, ehunekoetan adierazita. Adibidearen kasuan, kopuru horrek zera adieraziko digu: inkestako erantzunen arabera, %71,2koa da euskararen erabilera LMHko haurren artean Soraluzeko ikastegietako geletan.

1.4. ETXEKO ERABILERA OROKORRA ETA IKASLEEN ARTEKO ESKOLAKO ERABILERA OROKORRA

Etxeko erabilera orokorra. Etxeko erabilera orokorra kalkulatzeko, ikasleen inkestan oinarrituta, gaiari buruz inkestan jasotako bost galderaren emaitzak hartu dira kontuan. Zehazki, honako pisu hau eman zaio galdera bakoitzari aldagai birkodetu berria sortzerakoan, eta taulan aipatzen den balioa eman zaio kategoria bakoitzari:

Jatorrizko galdera	Galdera bakoitzari eman diogun pisua etxeko erabilera orokorra kalkulatzerakoan	Erantzun posible bakoitzari eman diogun balioa
Etxekoek, denek, batera zaudetenean (jatorduetan, telebistan...), zein hizkuntzatan hitz egiten duzue?	%50	Erabilera-tasa esleituan aipatutako irizpide berberak aplikatu ditugu hemen ere
Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure amarekin?	%15	Erabilera-tasa esleituan aipatutako irizpide berberak aplikatu ditugu hemen (beste hizkuntza batean kenduta, aukera hori ez baitzen ematen galdera sortan)
Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure aitarekin?	%15	
Zein hizkuntzatan hitz egiten duzu zure neba-arrebekin?	%10	
Zein hizkuntzatan hitz egiten dute zure gurasoek beraien artean?	%10	Erabilera-tasa esleituan aipatutako irizpide berberak aplikatu ditugu hemen ere[4]

Horren emaitza **etxeko erabilera-tasa orokorra** dugu, eta gainerako erabilera-tasa esleituak bezala irakurri behar da.

Bestalde, etxeko erabilera aldagai aske gisa erabili behar dugunerako, **etxeko erabilera multzotan** aldagaia sortu dugu, eta honako bost multzo hauetan bildu ditugu ikasleak, euren etxeko erabilera-tasa esleituaren arabera:

- Beti euskaraz: %100 euskaraz
- Gehiago euskaraz: %60,1 eta %99,9 euskaraz.
- Bietara: %40,1 eta %60 artean euskaraz.
- Gehiago gaztelaniaz: %0,1 eta %40 artean euskaraz.
- Beti gaztelaniaz: %100 gaztelaniaz

Ikasleen arteko eskolako euskara erabilera orokorra

Ikasleen arteko eskolako euskara erabilera orokorra kalkulatzeko, gaiari buruz inkestan jasotako bi galderaren emaitzak hartu dira kontuan:

- Ikaskideen artekoa gelan
- Gelako lagunekin jolaslekuan

[4] ARRUEko ikerlanean galdera honek hiru kategoria ditu, beraz tasa esleitua ez da berdin kalkulatzen

Bi erabilera horiek konbinatu dira ***Ikasleen arteko eskolako euskara erabilera orokorra*** mendeko aldagai trinkoa osatzeko, baina ez zaie bi erabilerei pisu bera eman mendeko aldagaiaren barnean. Horrela egindako eragiketa honakoa izan da:

Ikaskideen artekoa gelan * 0,4 + Gelako lagunekin jolaslekuan * 0,6 = Ikasleen eskolako erabilera orokorra

Zergatik eman zaie bi erabilerei pisu ezberdina mendeko aldagaia osatzean? Eta zeren arabera hobetsi da haztapen hori eta ez beste bat? Arrue 2011ko txostenean ematen diren bi irizpide hauek jarraituta hartu ditugu erabakiak:

a) *Mintzajardunaren nolakoa: gizarte-bizitzarako garapen-oinarri gisa esanguratsuagoa da ikasleen arteko erabilera informala, eguneroko asmo-gogo-beldur-irrikez oratua, trebetasun- edo ezagutza-item kurrikularrak lantzeko jarduera formala baino. Funtsezko puntua da hori: Pitagoras-en teorema (eta hura azaltzeko hizkera moldea) ez dugu gehienok, eguneroko bizian, baliatu beharrik izaten: han jasotzen den hainbat pauta egoki gerta liteke interakzio-baldintza formaletarako, baina (lanbide batzuetako jarduera-esparru batzuetan izan ezik) gutxi dira halakoak hiztun-elkarte gehienetan eta are gutxiago (euskara-erdaren funtzio-moldaera nagusiaren ondorioz) gurean.*

b) *Mintzajardunaren situazio-egoera (non-norekiko jardunaren eragina): diferenteak dira irakasleekiko harreman-jarduerak eta ikaskideekikoak, aurreko ataletan esandakoaz gainera, situazio-egoerak eragindako baldintzen aldetik ere. Libreagoak dira jarduera batzuk, eta ingurumen-baldintzek behartuagoak besteak. Ingurumen-baldintza horiek adierazgarriak dira, bestalde, solidaritate/aginte parametroen aldetik ere. Horrek ere pisua du, nola ez, jarduera horren aurrera begirako garapen-aukeretan”.*

Irizpide horietan oinarrituta eta arestian finkatutako haztapena aplikatuta sortu dugun aldagai berriari **eskolako erabilera-tasa orokorra** deitu diogu eta gainerako erabilera-tasa esleituak bezala irakurri behar da.

Bestalde, ikasleen eskolako erabilera aldagai aske gisa erabili behar dugunerako, etxeko erabilerarekin egin bezala, **ikasleen arteko eskolako erabilera orokorra multzotan** aldagaia sortu dugu, eta honako bost multzo hauetan bildu ditugu ikasleak, euren eskolako erabilera-tasa esleituaren arabera:

- Beti euskaraz: (%100 euskaraz)
- Gehiago euskaraz (%60,1 eta %99,9 euskaraz).
- Bietara (%40,1 eta %60 artean euskaraz).
- Gehiago gaztelaniaz (%0,1 eta %40 artean euskaraz).
- Beti gaztelaniaz (%100 gaztelaniaz).

1.5. ESKOLAZ KANPOKO EREMU FORMALETAN EUSKARA ERABILEREN TASA ESLEITUAK

Eskolaz kanpoko hainbat eremu formaletan[5] ikasleek zein hizkuntzan egiten duten galdetu zaie, bai haien artean bai eremu horietako irakasle edo monitoreekin. Eremu bakoitzean oso ikasle kopuru ezberdinak parte hartzen du. Ondorioz, eremu formaletan euskara erabileren tasa esleituak kalkulatzeko horiek kontuan hartu ditugu. Horretarako guztira zenbat ikaslek hartzen duten parte eremu ezberdinetan kalkulatu dugu lehenik. Ondoren, eremu bakoitzean parte hartzen duten horiek guztiarekiko osatzen duten proportzioa edo portzentajea kalkulatu da. Eta azkenik, eremu bakoitzean kalkulatutako tasa esleitua portzentaje horregatik biderkatu eta 100engatik zatitu dugu.

Adibidea jarrita, LMHn guztira 604 ikasle dira parte hartzen dutenak eremu formaleko ekintza ezberdinetan. Ludoteka/Gaztetxokoan 84 dira, beraz, %13,9. Ludoteka/Gaztetxokoko tasa esleitua LMHn 71,4 kalkulatu dugu. Ondorioz, 71,4 * 13,9/100=9,9 da tasa orokorrari egingo dion ekarpena.

Modu horretara atera ditugu bi tasa esleitu:

1.- Irakasleekin eremu formaletan euskara erabilera tasa esleitua

2.- Ikaskideekin eremu formaletan euskara erabilera tasa esleitua

Bi horietatik abiatuta, eremu formaletan euskara erabilera tasa esleitu orokorra kalkulatu dugu. Horretarako Arrue 2011 ikerketan proposatutako metodologia izan dugu ipar-orratz. Bertan, eskolako erabilera orokorrerako lau erabilera ezberdinen konbinazioa proposatzen zen (a. Ikaskideen artekoa gelan, b. Ikaskideekin artekoa jolaslekuan, c. Irakasleekin gela barruan eta d. Irakasleekin gelatik kanpo), baina ez zitzaien lau erabilerei pisu berdina eman mendeko aldagaiaren baitan. Ondorengo irudian adierazten da mendeko aldagaiaren baitan lau erabilera horietako bakoitzari eman zitzaion pisua:

Gure kasuan, eskolaz kanpoko eremu formaleko tasa esleitu orokorra kalkulatzeko bi erabilera ditugunez (irakasleekin eta ikasleen artekoa) honako haztatzea egin dugu:

Ikaskideen artekoa %55 eta irakasleekin %45.

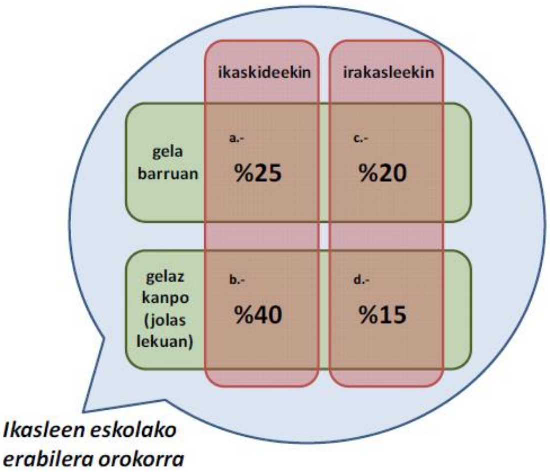

[5] Hemendik aurrera, txostenean "eremu formalak" erabiliko da haur eta nerabeen aisialdi antolatuari erreferentzia egiteko.

1.6. IRAKASLE ETA IKASLEEN ARTEKO ERANTZUNEN ALDERAKETA

Hainbat galdera egin zaizkie ikasleei eta irakasleei. Zenbateraino ulertu eta hitz egiten duten euskaraz eta gaztelaniaz, LMHko eta DBHko ikasleek erantzun dute, baina baita haien irakasleek ere. Batzuen eta besteen erantzunen alderaketa eranskinetan gehitu dugu, txostenean berriz soilik irakasleen erantzunak jaso ditugu, bi arrazoiengatik:

1. Batzuen eta besteen erantzunetan, batzuetan pentsa daitekeenaren kontra, ez dago alde nabarmenik. Ikasleek haien gaitasunez emandako erantzunak eta irakasleek ikasleen gaitasunez emandakoak oso antzekoak dira eta joerak berdinak.
2. Bestetik, irakasleek, gaitasun horietan Haur Hezkuntzako ikasleen inguruan ere eman dituzte erantzunak, beraz, informazio gehiago jaso da irakasleen erantzunetatik ikasleenetatik baino, horregatik irakasleen erantzunak baliatzea erabaki dugu.

Bestetik, Ikasleek errazago zein hizkuntzatan ulertzen duten ez diegu zuzenean galdetu, bai, ordea, euskaraz ulertzeko duten gaitasunari buruz alde batetik eta gaztelaniaz ulertzeko duten gaitasunari buruz bestetik (bai ikasleei, baita irakasleei ere). Hala, bi erantzunok konbinatuta aldagai berria sortu dugu eta bi segmentuei (ikasle eta irakasleei) dagozkien datuak taula berera ekarri ditugu (ikus eranskinak) alderik dagoen aztertzeko. Haur Hezkuntzako haurren kasuan, ordea, irakasleek besterik ez dute erantzun haur horiek euskaraz ulertzeko duten erraztasunari buruz.

Beraz, gaitasun erlatiboa lantzeko orduan, bi aukera baliatzea zegoen eta biak aztertu ditugu: batetik ikasleek zein irakasleek euskaraz eta gaztelaniaz duten gaitasuna erantzun dutenez, erantzun horien birkodetzea egin dugu. Horrela, bi galderetan, hau da, euskaraz eta gaztelaniaz gaitasun maila bera zutela erantzun dutenean “bietan berdin” bezala birkodetu dugu. Euskaraz, edozein zela maila, gaztelaniaz baino altuagoa zenean, “Euskaraz errazago” (eta alderantziz), birkodetu dugu.

Beste aukera, bai ikasleek bai irakasleek “OROKORREAN ZEIN HIZKUNTZATAN HITZ EGITEN DUZU ERRAZTASUN HANDIAGOZ?” galderari zuzenean emandako erantzunak baliatzea zen. Bi aukeren arteko alderaketak eranskinetan ikus daitezke. Txostenean, irakasleek zuzenean emandako erantzunak baliatu ditugu bi arrazoiengatik:

1. Ikasle eta irakasleen arteko erantzunetan ez dago alde nabarmenik.
2. Irakasleek Haur Hezkuntzako ikasleen inguruan ere erantzun dute.
3. Birkodetua eta zuzenean emandako erantzunen arteko alderaketan argi ikusten da, hizkuntza baten edo bestearen inguruko gaitasunagatik modu isolatuan galdetzen denean, pareko erantzunak jaso ditugula bietan. Aldiz, bi hizkuntzen arteko gaitasunez aldi berean galdetzean, oreka hori apurtu egiten da alde batera edo bestera.

2 LABURPENA

EUSKARA EZAGUTZA

Lehen hizkuntza

- ✓ Euskara soilik izan dutenen kopurua gaztelania izan dutenen gainetik badago ere, oso parean daude biak (%32,5 eta %30,9).
- ✓ Zenbat eta gazteagoak izan, orduan eta gehiagok izan dute euskara lehen hizkuntzatzat.

Euskaraz ulertu

- ✓ 3/4ak baino gehiagok ongi ulertzen dute HHn eta DBHn. LMHn piska bat gutxiago.

Euskaraz hitz egin

- ✓ Hitz egiteko orduan erdia pasatxo da ongi moldatzen dena (guztira %54,5).

Zein hizkuntza HITZ EGIN errazago

- ✓ HHko ikasleek euskaraz erraztasun handiago dute (%42,0) eta ikasmailan gora egin ahal erraztasun hori gaztelaniaren aldera aldatzen da. Horrela DBHn erdiak baino gehiagok (%51,8) gaztelaniaz moldatzen dira hobeto hitz egiteko orduan.

Hizkuntza gaitasun erlatiboa

- ✓ Elebidun kopuru totala txikiena bada ere, Haur Hezkuntzan dago euskal elebidun kopururik altuena (%40,3).
- ✓ Adinean gora egin ahala, euskal elebidun gutxiago eta elebidun orekatu zein erdal elebidun gehiago daude.
- ✓ Dena dela, euskara maila berean edo hobeto hitz egiten dutenen portzentajea, adinean gora egin ahala txikitzen da (%58,8 > %51,7 > 548,3).

Sexuaren arabera

- ✓ Hiru mailetako neskatilen artean, mutikoen artean baino elebitasun portzentaje altuagoa dago, batez ere Haur Hezkuntzako zikloan (20,2 puntukoa).
- ✓ DBHn emakumeen artean aldaketa handia dago, euskal elebidunen jaitsieran, eta alde handia gizonekin alderatuta.

Lehen hizkuntzaren arabera

- ✓ Euskara lehen hizkuntza izan dutenen artean, duten hizkuntza gaitasunak euskararen aldeko desoreka izatetik euskara eta gaztelaniaren arteko oreka izatera da joera.

- ✓ Gaztelania lehen hizkuntza izan dutenen artean, HHn gehiengoa elebidun hartzaileak da (%52,6). LMHn eta DBHn, berriz, multzo hori txikitu eta erdal elebidunena handitzen da, %60 gaindituz.
- ✓ Tartean, euskara eta gaztelania lehen hizkuntzak izan dituztenak, HHn elebidun orekatuak dira gehienak (%48,1). Ondoren desoreka sortzen da

Gurasoen hizkuntza gaitasunaren arabera

- ✓ Gurasoen euskara gaitasunak eragin handia du haien seme-alaben euskara gaitasunean. Eragin hori ordea, ikasmailan gora egin ahala, gero eta txikiagoa da.

Gurasoen sorlekuaren arabera

- ✓ Bi gurasoak Euskal Herrian jaioak izateak, hasiera batean, eragin handia du ikasleen euskara gaitasunean. HHn euskal elebidun dira bi gurasoak Euskal Herrian jaioak dituztenen %49,3. Eragin hori nabarmen jaisten da ikasleen adina gora egin ahala.

Gurasoen hizkuntza gaitasuna

- ✓ Bi guraso elebidunen presentzia nabarmen handiagoa da HHko ikasleen artean, ia erdia (%47,2). LMHn eta DBHn proportzioa antzekoa da (%30 ingurukoa).Guztietan multzorik handiena bi guraso elebidunak dituztenena da.
- ✓ Euskararen ezagutzarik ez edo oso txikia dutenen portzentajea %25 ingurukoa da orotara. Apur bat nabarmenagoa LMHko gurasoen artean (%28,5).

Ikasleen eta gurasoen lehen hizkuntza (transmisioa)

- ✓ Guraso biek euskara lehen hizkuntza izan duten ia guztietan, nahiz eta gaztelania ere izan, euskara transmititu dute (%98,7).
- ✓ Gurasoetako batek euskara lehen hizkuntza izan ez duen kasuetan transmisio hori asko jaisten da.
    - Gurasoetako batek euskara eta besteak gaztelania izan dutenean euskara lehen hizkuntza izan dute seme-alaben %48,1ak.
    - Gurasoetako batek bi hizkuntzak eta besteak gaztelania izan dutenetan seme-alaben %12,0ak

Ikasleen hizkuntza gaitasuna eta lehen hizkuntza (jabekuntza)

- ✓ Lehen hizkuntza euskara jaso duten ikasleen %70,2k euskal elebidun dira.
- ✓ Lehen hizkuntza gaztelania izan dutenen artean elebidunak dira gehienak (%76,9). Hau da, ikasle horien eskola bidezko euskara jabekuntza nabarmena da.
    - Lehen hizkuntza bakarra gaztelania izan eta egun elebidun diren ikasle horien artean erdal elebidunak dira nagusi (%59,0) eta oso gutxi euskal elebidunak (%1,5).
- ✓ Lehen hizkuntza euskara eta gaztelania izan dutenen artean multzo nagusia (%42,0) elebidun orekatuena da, baina oso gertutik jarraitzen diete erdal elebidunek (%37,0).

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

HIZKUNTZA ERABILERA

Etxeko eremua

Anai-arreben hizkuntza gaitasuna eta haiekin elkarrizketa hizkuntza

- ✓ Anai-arreba elebiduna denean %38an egiten dute beti euskaraz. Anai-arreba elebiduna izanda ere, beste hainbestek (%38,9) beti gaztelaniaz edo gehiago gaztelaniaz egiten dute.
- ✓ Tasa esleituak: Anai-arreba elebiduna denean elkarrizketen %58a ematen dira euskaraz. Elebidun hartzailea denean portzentaje hori 18,8ra jaisten da eta erdalduna denean 4,2ra.

Ikaslea aitarekin (ikasleen arabera)

- ✓ LMHko ikasle eta aiten arteko elkarrizketen %40,9a dira euskaraz. DBHko ikasle eta aiten artekoen %36,5.

Ikaslea amarekin (ikasleen arabera)

- ✓ LMHko ikasle eta amaren arteko elkarrizketen %38,2a ematen dira euskaraz. DBHko ikasle eta amen artekoen %31,0.

Etxeko erabilera esleitua

- ✓ Etxeko erabilera orokorra aztertuta, ia ezberdintasunik ez dago LMH eta DBH artean.
- ✓ Etxeko elkarrizketen hamarretik ia lau izaten dira euskaraz Soraluzen (%39,3).

Beste eremu formaletan, irakasle edo monitoreekin

- ✓ LMH eta DBHkoen joera antzekoa da, monitore edo irakasle ezberdinekin testuinguru ezberdinetan. Bi ikas mailetako ikasleek musika eskolan eta Ludoteka /Gaztetxokoan egiten dute gehien euskaraz.
- ✓ LMHko ikasleen kasuan, jaitsiera nabaritzen dute klase partikularretan eta bereziki dotrina-sendotzean eta pintura eskolan.
- ✓ DBHkoen kasuan, euskara erabilera txikiena Sora futbol taldean ematen da eta LMHko ikasleekin alderatua tarte handia dago.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Beste eremu formaletan, lagun edo taldekideekin

- ✓ LMHkoen artean alde handiagoak ikusten dira DBHkoen artean baino.
- ✓ LMHn dantza taldean duten euskara erabilera besteen gainetik nabarmentzen da (%86,0).
- ✓ Ondoren bost esparru ezberdinetan %75-70aren bueltan dabiltza.
- ✓ Klase partikularrak, dotrina-sendotzan eta pintura eskolan erabilerak nabarmen baxuagoak dituzte.
- ✓ DBHkoen kasuan, %35 eta %50aren bueltan dabiltza esparru guztietan, musika eskolan kenduta, %60,9koa dela euskara erabilera.

Eremu formaletan euskara erabileren tasa esleituak

- ✓ LMHko ikasleen euskara erabilera DBHkoena baino altuagoa da, bai irakasleekin bai ikaskideen artean.
- ✓ LMHko ikaskideen arteko euskara erabilera altuagoa da DBHkoek haien irakasleekin dutena baino.

Eremu ez formala

- ✓ Ikaskideekin kalean edo txateatzean, ez da ageri alde handirik.
- ✓ LMHkoen kasuan apur bat gehiago egiten dute euskaraz txateatzen dutenean (idatzizko komunikazioa) kalean elkarrekin daudenean (ahozkoa) baino. Baina aldea txikia da euren kasuan eta DBHkoen kasuan berdina da portzentajea.
- ✓ LMH eta DBHkoen arteko alderaketan ordea, aldea ia 10 puntukoa da testuinguru ez formaletan. LMHko ikasleen lagun arteko elkarrizketen %39,3 euskaraz diren bitartean, DBHko ikasleena %29,7 dira.

Komunikabide eta kultur kontsumoa

- ✓ LMHn euskaraz gehien egiten dena liburuak irakurtzea da.
- ✓ DBHn, irratia entzutea da, nahiz eta liburuak irakurtzea ere hurbil dagoen.
- ✓ Irratia euskaraz entzutea da DBHkoek LMHkoek baino gehiago egiten duten ekintza bakarra komunikabideen arloan.
- ✓ Nahiz eta irratia euskaraz entzun, musikara jotzen dutenean kopuruak jaisten dira eta gehiago DBHkoen kasuan LMHkoen kasuan baino.

Ikasleen euskara erabileren tasa esleituak, eremu nagusiak

- ✓ Eskolaz kanpoko eremu formaletan da euskara gehien erabiltzen duten eremua, bai LMHko ikasleek bai DBHkoek.
- ✓ Kontuan hartzen badugu ikasleen arteko euskara erabilera eskolaz kanpoko eremu formaletan, hor ere euskara erabilera altuagoa da eskolakoa baino (%65,8 LMHn eta %46,6 DBHn).
- ✓ Etxeko erabileran bi ikasmailen arteko aldeak irauli egiten dira eta gutxigatik bada ere DBHko ikasleek LMHkoek baino gehiago egiten dute euskaraz.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Gurasoen arteko hizkuntza erabilera

- ✓ Gurasoen arteko elkarrizketak, hizkuntza bakarrean ematen direnean, gehienak gaztelaniaz (%45,8) edo beste hizkuntza batean (%12,2) ematen dira, euskaraz baino gehiago (%9,4).
- ✓ Ikasleen adina gero eta altuagoa izan gurasoen arteko euskara erabilera gero eta baxuagoa da.
- ✓ Bi gurasoak elebidunak direnean, elkarrizketen %58,8 dira euskaraz. Gurasoetako bat elebiduna ez izateak euskararen erabilera %13,6raino jaistea dakar.

Gurasoen hizkuntza erabilera eskolarekin

- ✓ Eskolak gurasoen euskara erabileran eragiten du, bikoiztu baino gehiago eginez.
- ✓ Gurasoek eskolarekin dituzten harremanetan izaten duten euskara erabilera ia %50ekoa da. Handiagoa HHn beste bi ikasmailetan baino (%45 inguru).

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

IRITZIAK ETA JARRERAK

DBHko ikasleen iritzia

- ✓ Hizkuntza bi edo gehiago jakitea abantaila da pertsonaren garapen intelektualerako adostasun gehien eskuratzen duen esaldia.
- ✓ Bigarren maila batean daude euskararekiko interesa eta euskara zerbait “gurea” bezala ikustea.
- ✓ Euskara (ikastearen) beharrezkotasuna da adostasun gutxien biltzen duen ideia.

Gurasoen iritzia

- ✓ Euskara ikastea abantailatzat edo garrantzitsutzat jotzen duten baieztapenak dira gurasoen artean adostasun zabalena dutenak (%90etik gorakoa).
- ✓ Euskara “gure” zerbait eta beharrezkoa delako baieztapenak adostasun zabalak biltzen ditu, %80aren bueltan.
- ✓ Adostasun portzentajerik baxuena jaso duena hizkuntzaren zailtasunari dagokiona da (%52,4).

DBHko ikasle eta gurasoen iritzien arteko alderaketa

- ✓ Ikasle eta gurasoen atxikimendu edo adostasun hurrenkera ezberdina da. Lehen lekuan dagoen baieztapenean (hizkuntza bi edo gehiago jakitea abantaila da pertsonaren garapen intelektualerako) kointziditzen dute, ez ordea hurrengoetan.
- ✓ Gurasoen kasuan atxikimendu nahiko altuagoa eskuratzen dute euskararen “jabetza” sentimendua edo are gehiago euskara denok ikastearen garrantzia.
- ✓ Euskararekiko azaltzen duten interesa ikasle zein gurasoen artean antzekotasun handiagoa du, ikasleena altuxeagoa bada ere.

3 TESTUINGURUA

Indarrean dagoen Biztanle Erroldako datuen arabera, 2015eko urtarrilaren 1ekoa alegia, 3.947 lagun bizi dira herrian; horietatik 1.991 gizonezkoak dira eta 1.956 emakumezkoak. 3.947 biztanle horietatik, 1.873 Soraluzen jaioak dira, 786 Gipuzkoako probintziako gainerako herrietan, 184 Euskal Herrian eta 733 Europan, zeinetatik jatorri nagusia Espainiar Estatuan jaiotako 685 soraluzetarrak duten. Afrika jaiotako 167etatik 134 Marokon jaioak dira. Amerikan jaiotako 136 soraluzetarrak kontinentean zehar gehiago banatzen dira, bereziki Hego Amerikan. Kopuruz jatorri nagusienak direnetan, gaztelania dute hizkuntza nagusi haien jatorrizko estatuetan (Ekuador 42, Bolivia 15, Nikaragua 15, Argentina 12). Datu ofizialetatik ezin duguna jakin ordea, bestelako hizkuntzen jabe diren.

2011ko erroldako datuen arabera, biztanleen %56,9 dira euskaldunak; %20,8 ia euskaldunak eta %22,4 erdaldunak. Euskaldunen artean alfabetatuak %73,8 dira eta %22,7 erdizka alfabetatuta daude.

Azken hamarkadan erdaldunen proportzioa nahiko egonkor mantendu da eta euskaldunena 3 puntu baino gehiago jaitsi.

Hizkuntza gaitasuna, Soraluze 1981-2011

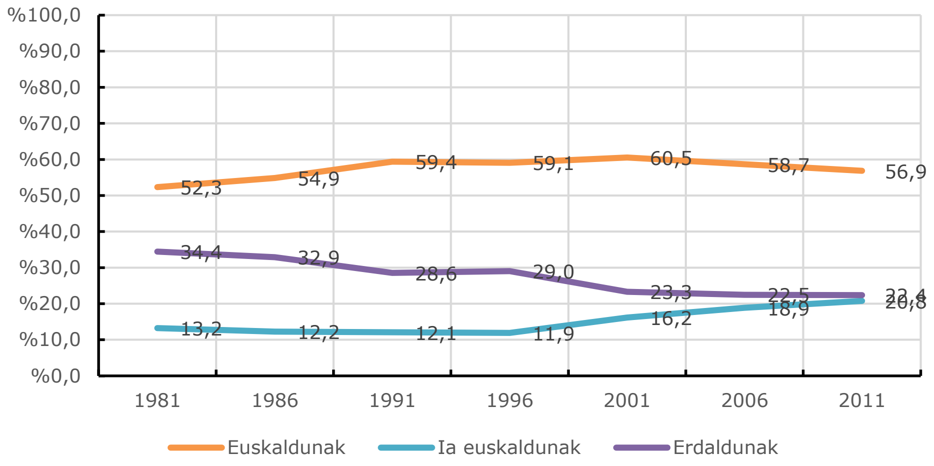

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren eta Etxebizitzen Zentsuak

Lehen hizkuntzari dagokionean, berriz, 2011n %41,8k euskara zuen lehen hizkuntza moduan; %46,6k gaztelania; %5,7k euskara eta gaztelania eta %5,9k beste hizkuntzaren bat. Lehen hizkuntza euskara dutenen proportzioa 1.986tik gutxika jaisten joan bada ere, azken hamar urteetan eman du jaitsierarik handietan, 7,3 puntu jaitsiz. Horrela, lehen hizkuntza gaztelania dutenek, kontrako bilakaera izan dutelarik, multzo nagusian bihurtu dira.

Lehen hizkuntza, Soraluze 1986-2011

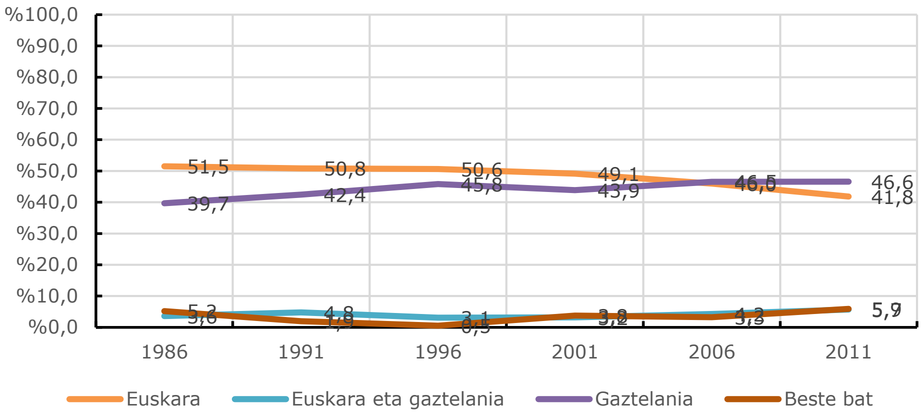

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren eta Etxebizitzen Zentsuak

Bukatzeko, etxean erabiltzen den hizkuntzari begiratzen badiogu, euskara %30,5k darabil eta %12,9k biak darabiltza. Gaztelania berriz, %54,5ek darabilte eta azken hamar urteetan 7,3 puntuko igoera izan du.

Etxeko hizkuntza, Soraluze 1981-2011

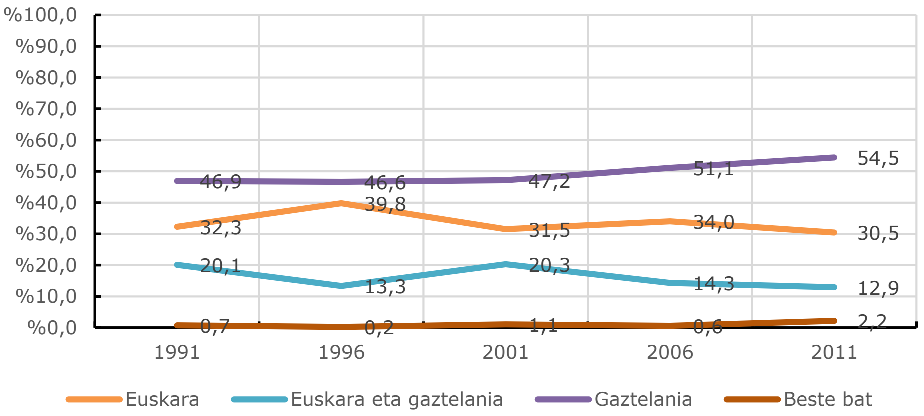

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren eta Etxebizitzen Zentsuak

Soraluzen 2012an egindako kale neurketaren arabera, elkarrizketa guztien %33,6 ziren euskaraz. Haurren kasuan kopuru hori %49,1era igotzen zen, soilik haien artean, hau da, umeen artean ematen ziren elkarrizketetan %33,3ra jaitsiz. Gazteen kasuan, proportzio hori %24,2koa zen.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

3.1 IKASLEEN EUSKARA ERABILERA ESKOLA INGURUETAN, KALE NEURKETA

Lan honek ikasleek eta haien gurasoek betetako inkesta oinarri badu ere, lan honekin batera herrian behaketa egin zen eskolen aurrean. Bertan, behaketa zuzenaren bidez, hots, ikasleek zuzenean galderarik erantzun gabe, guztira euskararen erabilera %23,5ekoa zen. Ikas-mailaka banatuta, LMHn altuagoa da erabilera (%29,6) DBHn baino (%16,0).

Eskola erabilera (kale neurketa)

	Guztira	LMH	DBH
Euskaraz	23,5	29,6	16,0
Gaztelaniaz	75,6	68,8	84,0
Beste hizkuntza bat	0,9	1,6	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	459	253	206

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza erabilera, Kale Neurketa, 2015

Datu hauek sexu/generoaren arabera aztertzean, neska-mutilen artean alde nabarmenak ageri dira. LMHn neskek gehiago egiten dute euskaraz (%50,5) mutilek baino (%15,8). DBHn, aldiz, bien artean aldeak nabarmen jaisten dira eta gainera mutilak dira euskaraz gehiago egiten dutenak (%19,0 mutilen artean, %12,2 nesken artean).

Eskola erabilera (kale neurketa)

	LMH		DBH	
	Neskak	Mutilak	Neskak	Mutilak
Euskaraz	50,5	15,8	12,2	19,0
Gaztelaniaz	49,5	81,6	87,8	81,0
Beste hizkuntza bat	0,0	2,6	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	101	152	90	116

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza erabilera, Kale Neurketa, 2015

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

4 AZTERTUTAKO IKASLEEN EZAUGARRIAK

4.1. IKASMAILA

Aztertutako ikasleen lagina unibertsoaren banaketarekin ia bat dator. Hala, aurrez aipatu bezala, datu ofizialen sorrera data eta inkestak biltzeko daten arteko aldearen ondorioz, unitate bat gehiago du DBHk.

Ikasmaila

	Unibertsoa		Lagina	
	Maiztasuna	Ehunekoa (%)	Maiztasuna	Ehunekoa (%)
HH	129	27,1	124	26,8
LMH	234	49,2	224	48,5
DBH	113	23,7	114	24,7
Guztira	**476**	**100,0**	**462**	**100,0**

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

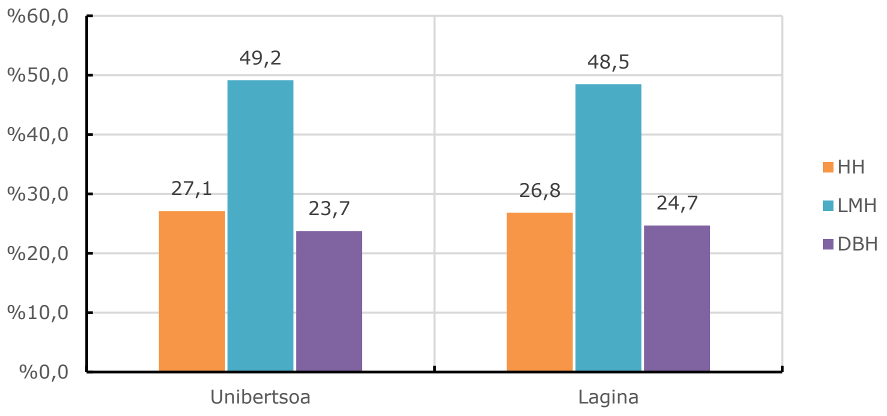

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

4.2. EREDUA

Unibertsoan bezala, laginean ere D ereduko ikasleak dira nagusi (%97,8). Honetan ere, ofizialki B ereduan daudenak baino gehiago ageri dira laginean.

Eredua

	Unibertsoa		Lagina	
	Maiztasuna	Ehunekoa (%)	Maiztasuna	Ehunekoa (%)
B eredua	4	,8	10	2,2
D eredua	509	99,2	452	97,8
Guztira	**513**	**100,0**	**462**	**100,0**

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

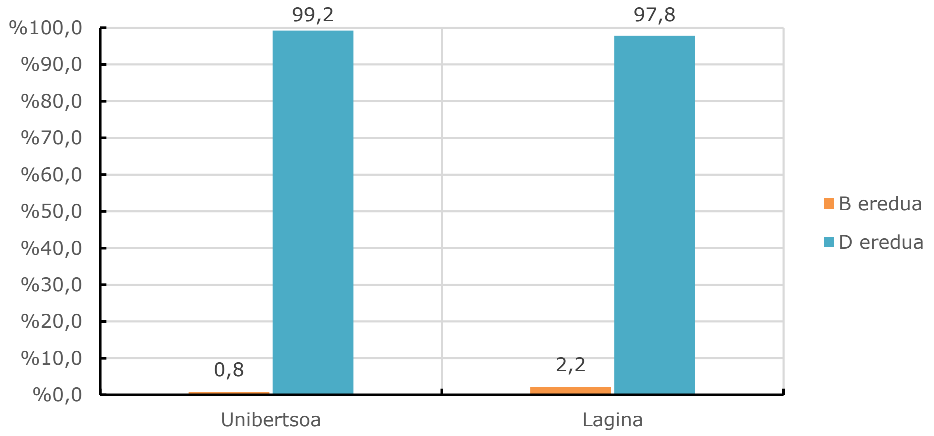

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

4.3. SEXUA

Sexuari dagokionez laginean gizonen aldeko desoreka dago, HH eta LMH mailetan nagusiki. DBHn ere emakumeen proportzioa unibertsoko portzentajearen azpitik dago.

Sexua

	Unibertsoa		
	Guztira	Gizonak	Emakumeak
HH	24,6	12,5	12,1
LMH	50,2	27,2	23,0
DBH	25,2	10,1	15,1
Guztira	**100,0**	**49,8**	**50,2**
N= 504			

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

Sexua

	Lagina		
	Guztira	Gizonak	Emakumeak
HH	26,8	14,1	12,8
LMH	51,1	30,5	20,6
DBH	22,1	10,2	11,9
Guztira	**100,0**	**54,8**	**45,2**
n=462			

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

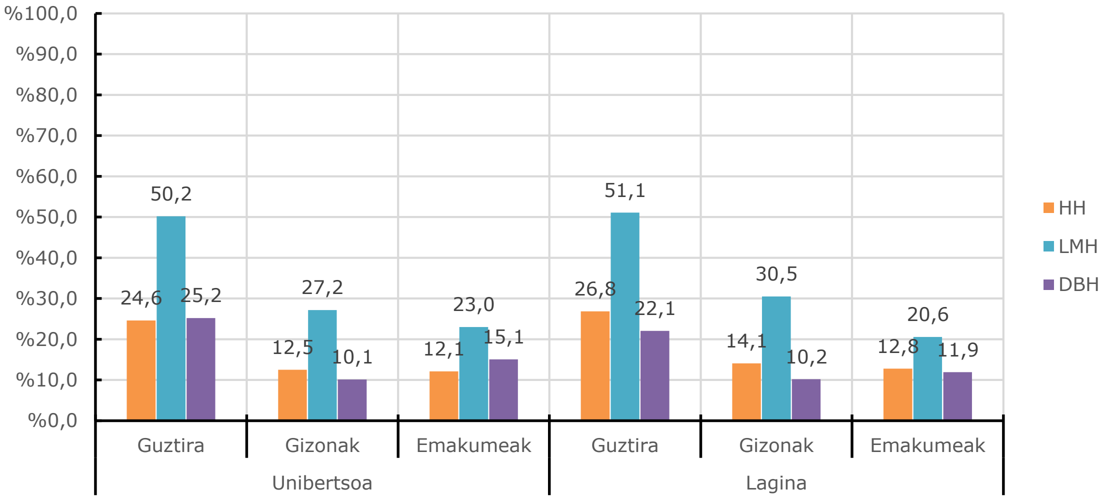

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

4.4. GURASOEN SORLEKUA

Jatorri desberdinetako gurasoak dituzten ikasleak ari dira ikasten gaur egun Soraluzeko ikastetxeetan. Gaiaren inguruan egindako galderei buruzko emaitzak bere horretan aurkezten ditugu ondorengo taulan.

Hamar ikasletik seik Euskal Herrian jaiotako gurasoak dituzte, zenbat eta haur gazteagoak, orduan eta altuagoa da portzentaje hori (HHn %68,2). Beste hamar ikasletik bi guraso biak Estatuan jaioak dituzten haurrak dira, LMHn aurkitzen dugularik jatorriaren araberako guraso tipologia honen portzentajerik altuena (%22,3). Jarraian, gurasoetako bat Euskal Herrian eta bestea Estatuan jaiotakoa duten haurrak adin tarterik nagusienean daude nabarmenago (DBHn %12,5), baina alde nabarmenik gabe. Azkenik, oso kopuru txikia da bi gurasoak Estatutik kanpo jaioak dituzten haurrena eta nagusiki haur horiek DBHn ari dira ikasten galdetegia bete denean.

Gurasoen sorlekua

	Guztira	HH	LMH	DBH
Gurasoak Euskal Herrian	60,6	68,2	61,7	57,7
Guraso bat Euskal Herrian bestea Estatuan	12,7	10,9	11,7	12,5
Gurasoak Estatuan	21,6	19,1	22,3	19,2
Gurasoak Estatutik kanpo	3,8	1,8	3,4	6,7
Beste egoerak	1,4	0,0	1,0	3,8
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	292	110	206	104

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

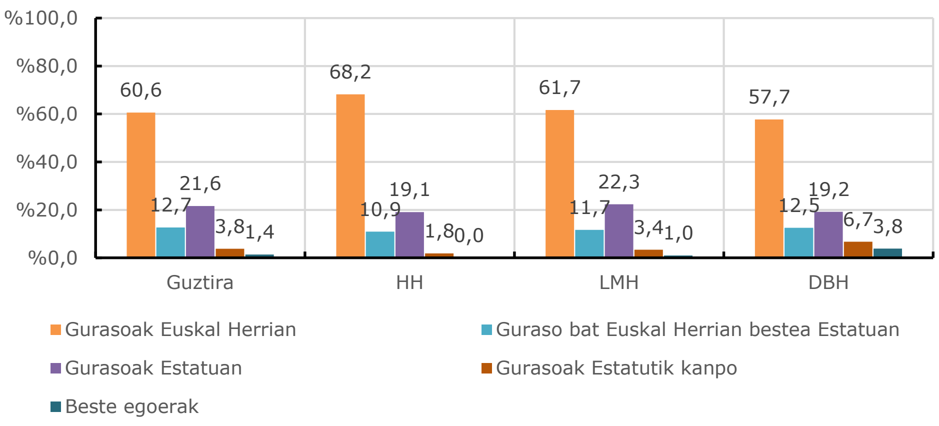

4.5. LEHEN HIZKUNTZA

Ikasleen lehen hizkuntzari dagokionean, gurasoek erantzun dutenaren arabera, euskara soilik izan dutenen kopurua gaztelania izan dutenen gainetik badago ere, oso parean daude biak (%32,5 eta %30,9), baina euskara lehen hizkuntzen artean izan dutenak, guztira, erdia baino gehiago dira (%55,5). Ikasleen adin tarteei dagokionez, zenbat eta gazteagoak izan, orduan eta gehiagok izan du euskara lehen hizkuntzatzat. Azpimarratzekoa da, aldi berean, lehen hizkuntzatzat hirugarren hizkuntza bat izan dutenen kopurua, bereziki HHn (%17,0) aurkitu dugula.

Lehen hizkuntza

	Guztira	HH	LMH	DBH
Euskara	32,5	42,0	29,7	28,2
Euskara eta gaztelania	23,0	24,1	23,1	21,8
Gaztelania	30,9	17,0	33,0	40,9
Beste bat	13,6	17,0	14,2	9,1
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	434	112	212	110

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

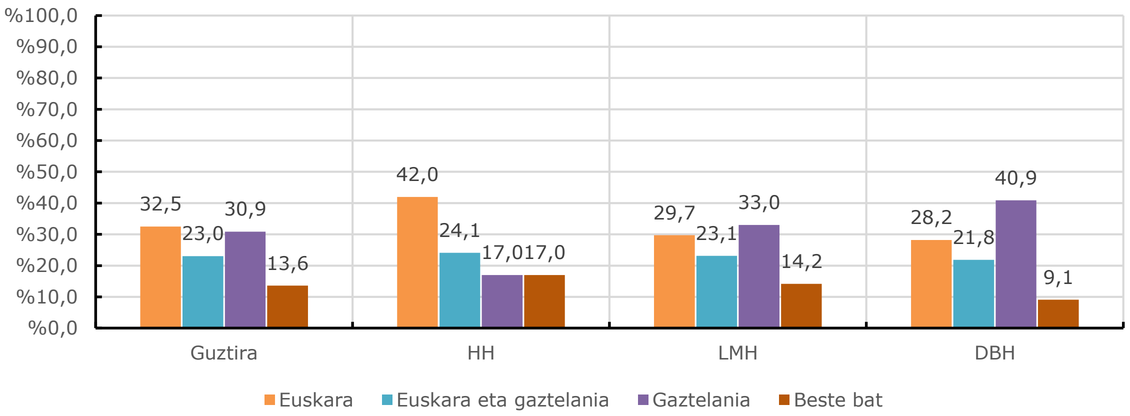

5 HIZKUNTZA GAITASUNAK ETA GAITASUN ERLATIBOA

5.1. IKASLEEN HIZKUNTZA GAITASUNA (EUSKARA)

5.1.1. Euskaraz ulertu

Ikasleei eta irakasleei galdetu zaie ikasleek nola ulertzen duten euskara. Batzuek edo besteek erantzun, aldeak ez dira handiak eta dauden alde txiki horiek ikasleek euren gaitasuna irakasleek baino zertxobait beherago ikusten dutelako da. Dena den, metodologia oharretan (2.atala) azaldu dugunez, analisirako irakasleen erantzunak erabiliko ditugu.

Horrela, Haur Hezkuntzako eta DBHko ikasleak dira hobekien moldatzen direnak euskara ulertzeko orduan. 3/4ak baino gehiagok ongi ulertzen dute. LMHko ikasleen artean kopuru hori pixka bat jaitsi egiten da (ikasleak edo irakasleak erantzun, berdin). Kasu horretan, euskara nahiko ongi ulertzen dutela esaten dutenen proportzioa da handitzen dena (%21-23 bueltan).

Zenbateraino dakizu euskaraz? Ulertu (irakasleen erantzuna)

	Guztira	HH	LMH	DBH
Ongi	74,7	76,4	73,0	76,3
Nahiko ongi	18,3	15,4	21,2	15,8
Zertxobait	5,7	6,5	5,4	5,3
Hitz batzuk	1,1	1,6	0,5	1,8
Ezer ez	0,2	0,0	0,0	0,9
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	459	123	222	114

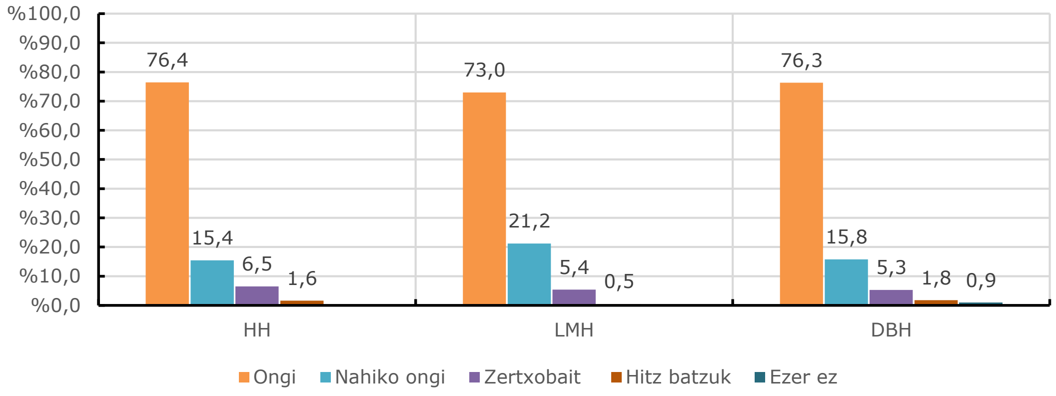

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

5.1.2. Euskaraz hitz egin

Euskaraz hitz egiteko ulertzeko baino zailtasun gehiago dituzte ikasleek. Ulertzeko ongi moldatzen direnak ¾ inguru baldin badira, hitz egiteko orduan erdia pasatxo da ongi moldatzen dena. Kopuru hori, irakasleen arabera maila edo ziklo bakoitzean mantentzen da. Hitz egitean ongi moldatzen direnak mantentzen dira baina beste mailetan (hitz batzuk, zertxobait, nahiko ongi…) ikasmailak igo ahala gaitasunak hobetzeko joera antzematen da.

Zenbateraino dakizu euskaraz? Hitz egin (irakasleen erantzuna)

	Guztira	HH	LMH	DBH
Ongi	54,5	54,5	53,6	56,1
Nahiko ongi	30,1	22,8	33,8	30,7
Zertxobait	10,2	16,3	8,6	7,0
Hitz batzuk	3,9	4,9	3,6	3,5
Ezer ez	1,3	1,6	0,5	2,6
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	459	123	222	114

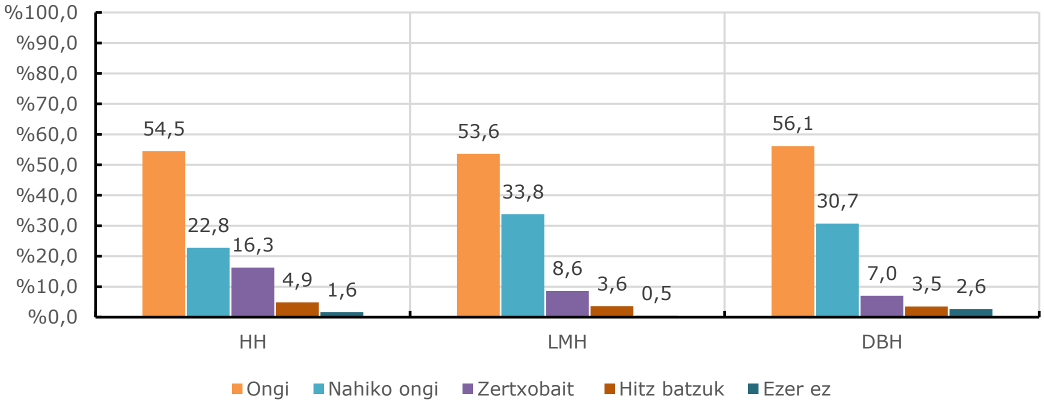

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

5.1.3. Ikasleen hizkuntza gaitasuna

Euskaraz ulertu eta hitz egin, nola egiten duten arabera, ikasle elebidunak hamarretik ia bederatzi dira Soraluzen, LMHn eta DBHn. Haur Hezkuntzan ordea, elebidunak ¾ dira. Beste aldera begiratuz, erdaldunen kopuruak oso txikiak badira ere, Haur Hezkuntzatik LMHra jaitsi egiten da, ondoren DBHn berriro ere igoera txiki bat izateko. Edozein kasutan, HHtik aurrera ikasleen euskalduntzea nabarmena da.

Ikasleen hizkuntza gaitasuna (irakasleen erantzuna)

	HH	LMH	DBH
Elebiduna	75,8	86,6	86,8
Elebidun hartzailea	22,6	12,9	10,5
Erdalduna	1,6	0,4	2,6
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	124	224	114

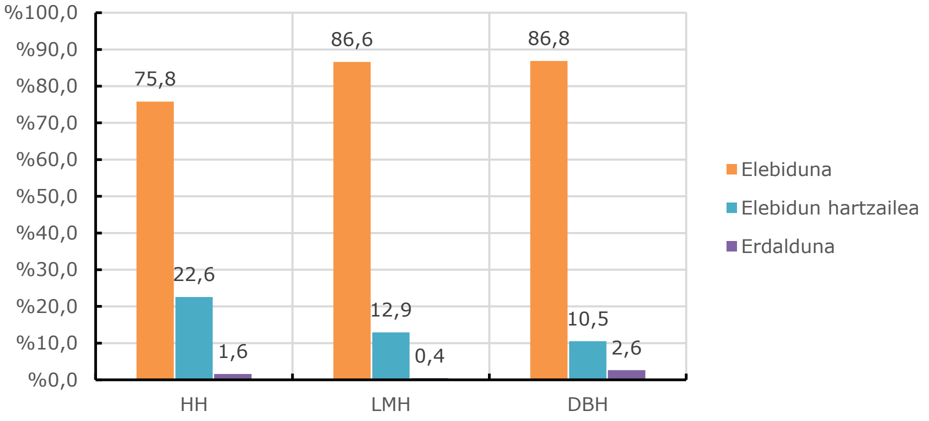

5.2. IKASLEEN HIZKUNTZA GAITASUNA (GAZTELANIA)

5.2.1. Gaztelaniaz ulertu

Gaztelania ulertzeko gaitasuna hobetzen doa ikas zikloan gora egin ahala. Irakasleen arabera HHn %65,8 dira gaztelania ongi ulertzen dutenak. LMHn 83,3 (ikasleen arabera %74,0) eta DBHn %90,4 (ikasleen arabera, %86,0).

Euskara ulertzeko gaitasunarekin alderatuta, euskararen bilakaera egonkorragoa da. Hasiera batean (HHn) euskara ulertzeko gaitasuna gaztelaniaren gainetik dago, gero LMHn berdintzen da eta DBHrako gaztelania ulertzeko gaitasuna gainetik agertzen da.

Zenbateraino dakizu gaztelaniaz? Ulertu (irakasleen arabera)

	Guztira	HH	LMH	DBH
Ongi	80,5	65,8	83,3	90,4
Nahiko ongi	13,2	18,3	12,6	8,8
Zertxobait	4,2	7,5	4,1	0,9
Hitz batzuk	1,8	6,7	0,0	0,0
Ezer ez	0,4	1,7	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	456	120	222	114

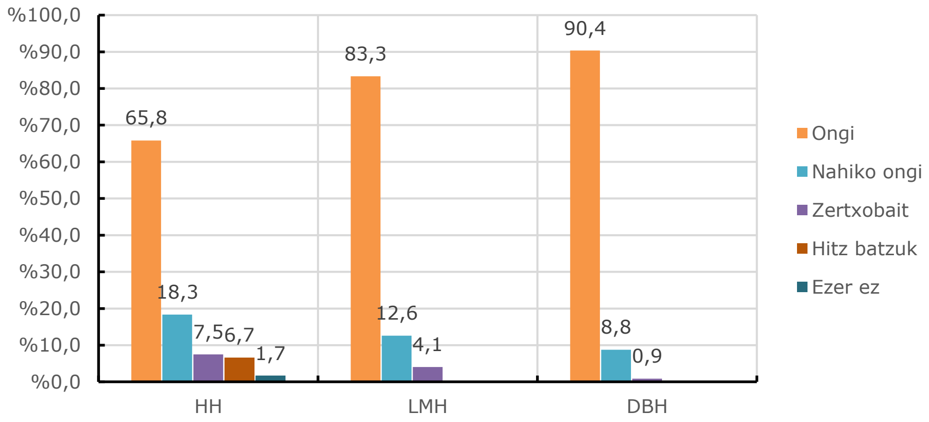

5.2.2. Gaztelaniaz hitz egin

Gaztelaniaz hitz egiteko gaitasunaren inguruan, joera errepikatzen da. Irakasleek emandako erantzunen arabera, gaztelaniaz ulertu eta hitz egiteko gaitasunen arteko aldea ikas zikloetan aurrera egin ahala txikitzen da, DBHn bi gaitasunek bat egin arte.

Zenbateraino dakizu gaztelaniaz? Hitz egin (irakasleen arabera)

	Guztira	HH	LMH	DBH
Ongi	68,3	46,2	68,3	91,2
Nahiko ongi	21,8	27,7	26,2	7,0
Zertxobait	6,8	14,3	5,4	1,8
Hitz batzuk	1,1	4,2	0,0	0,0
Ezer ez	2,0	7,6	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	454	119	221	114

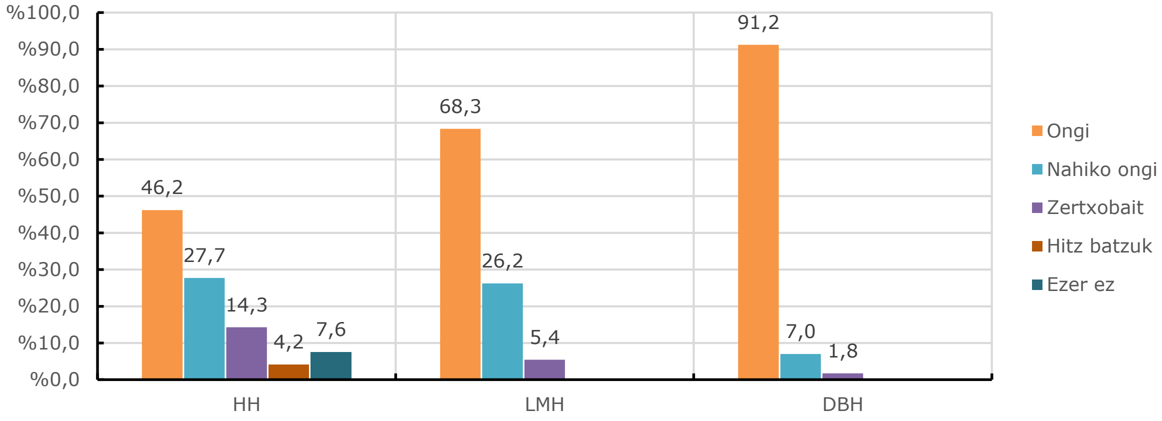

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

5.3. HIZKUNTZA GAITASUN ERLATIBOA

5.3.1. Zein hizkuntzatan ULERTU errazago

Irakasleen erantzunak hiru zikloetan aztertuta, bi hizkuntzak maila berdinean menperatzeko joera gero eta indartsuagoa antzematen da. Horrela, HHn %57,5 dira multzo hori osatzen dutenak. LMHn %68,5 eta DBHn %78,9. Joera hori, bereziki, euskaraz erraztasun gehiago duten ikasleen multzoa txikitzetik elikatzen da. Haur Hezkuntzan euskaraz errazago hitz ulertzen duten ikasleak %26,7 dira. DBHn %1,8ra jaitsi da multzo hori, tartean, LMHn, %9,5 direlarik.

Orokorrean zein hizkuntzatan ulertzen duzu erraztasun handiagoz? (irakasleen erantzuna)

	Guztira	HH	LMH	DBH
Euskaraz errazago	12,1	26,7	9,5	1,8
Bi hizkuntzetan erraztasun berberaz	68,2	57,5	68,5	78,9
Gaztelaniaz errazago	19,7	15,8	22,1	19,3
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	456	120	222	114

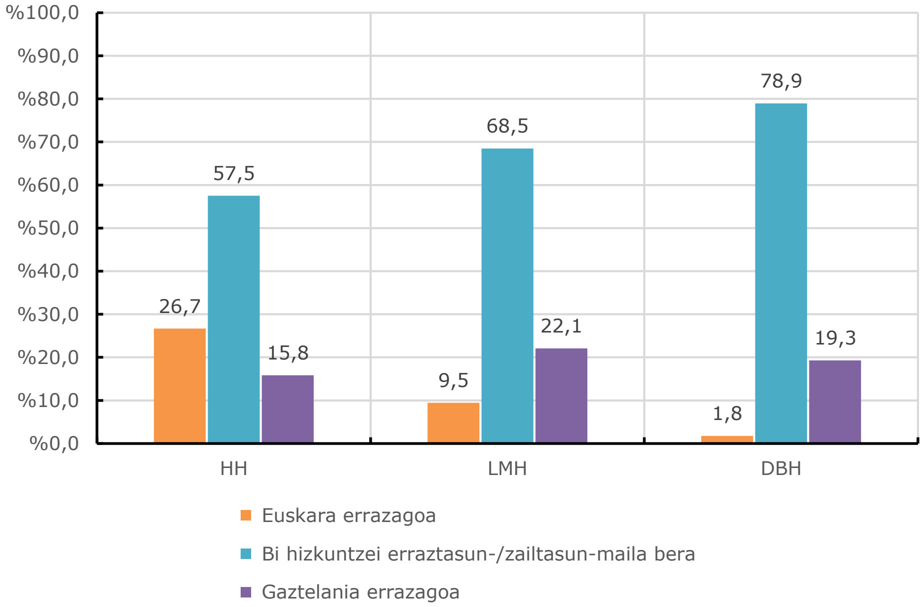

5.3.2. Zein hizkuntza HITZ EGIN errazago

Zein hizkuntzan hitz egiten duten errazago galdetuta, irakasleen erantzunetan joera argi bat ikusten da: HHko ikasleek euskaraz erraztasun handiago dute eta ikasmailan gora egin ahal erraztasun hori gaztelaniaren aldera aldatzen da. Horrela DBHn erdiak baino gehiagok (%51,8) gaztelaniaz moldatzen dira hobeto hitz egiteko orduan.

Zein hizkuntzatan hitz egin errazago (irakasleen erantzuna)

	Guztira	HH	LMH	DBH
Euskaraz errazago	28,1	42,0	26,6	16,7
Bietan erraztasun berberaz	25,7	19,3	26,1	31,6
Gaztelaniaz errazago	45,7	37,0	47,3	51,8
Beste	0,4	1,7	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	455	119	222	114

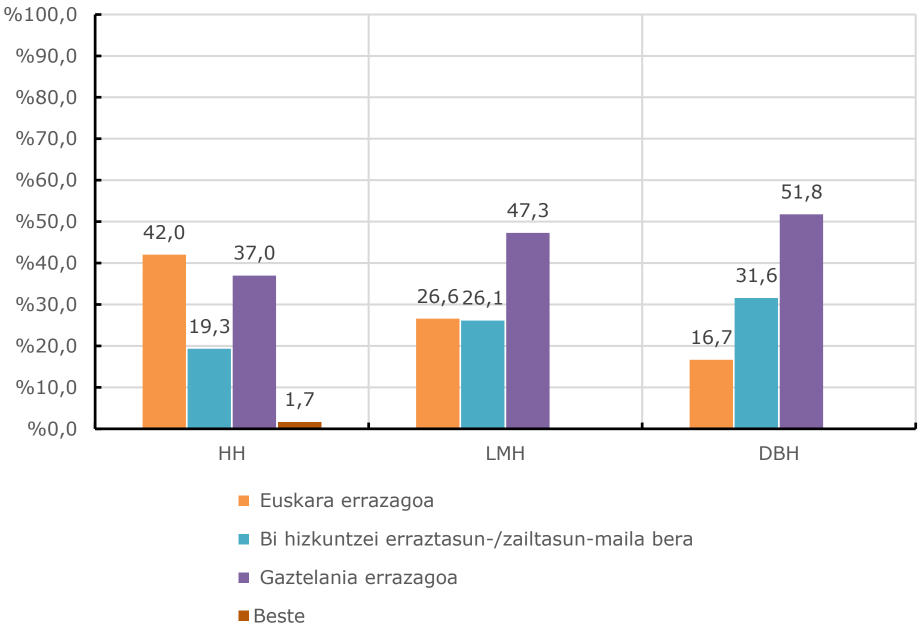

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

5.3.3. Hizkuntza gaitasun erlatiboa

Zuzenean emandako erantzunetan oinarrituta, ikasleen hizkuntza gaitasunaren sailkapen xeheagoa dakargu taulara. Elebidunak errazago zein hizkuntzatan hitz egiten duen kontuan hartuta hiru azpi kategoriatan sailkatuta, alegia.

Hizkuntza gaitasun erlatiboa (irakasleen erantzuna)

	Guztira	HH	LMH	DBH
Euskal elebiduna	27,7	40,3	26,3	16,7
Elebidun orekatua	25,1	18,5	25,4	31,6
Erdal elebiduna	31,0	16,9	34,8	38,6
Elebidun hartzailea	14,9	22,6	12,9	10,5
Erdalduna	1,3	1,6	0,4	2,6
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	462	124	224	114

Irakasleen ustez, elebidun kopuru totala txikiena bada ere, Haur Hezkuntzan dago euskal elebidun kopururik altuena (%40,3), baina baita elebidun hartzaile kopuru altuena ere (%22,6), hots, zerbait edo ongi ulertzeko gai diren arren, hitz egiteko gai ez direnak. Haurrek adinean gora egin ahala, euskal elebidun gutxiago eta elebidun orekatu zein erdal elebidun gehiago daudela irizten diote. Eta Haur Hezkuntzan izan ezik, beste bi mailetan erdal elebidunak nagusi direla erantzuten dute.

Eranskinetan ikus daitekeen moduan, batetik, ikasle eta irakasleen hautemateen arteko desberdintasunik agerikoena LMHn elebidun orekatuen eta erdal elebidunen artean aurkitzen dugu. Izan ere, irakasleek erdal elebiduntzat jotzen dituzten hainbat ikaslek euren burua elebidun orekatutzat dute. Euskal elebidunen kopurua ere altuagoa da ikasleen artean bi segmentuen balorazioak ditugunean.

Bestalde, eranskinei erreparatuz, ikasleek erantzun dutenaren arabera, elebidun kopuru totala antzekoa da bi mailetan (LMHn altuxeagoa), baina azpi multzoen banaketan bada alderik; elebidun orekatuak euskal elebidunak baino gehiago direla bi mailetako ikasleek berdin uste duten arren, DBHkoen artean erdal elebidunak dira nagusi beste bien gainetik eta LMHkoen artean, aldiz, elebidunen artean gutxiengoa dira hauek (%20,5).

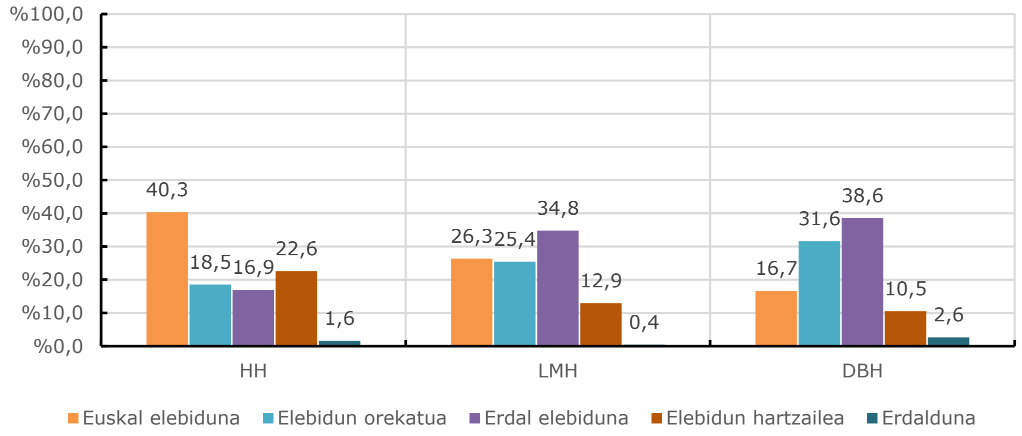

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

5.4. HIZKUNTZA GAITASUN ERLATIBOA, HAINBAT ALDAGAIREN ARABERA

Jarraian irakasleek emandako erantzunetan oinarrituta zehaztutako ikasleen hizkuntza gaitasun erlatiboa hainbat aldagai soziodemografiko eta linguistikorekin gurutzatuta aztertuko ditugu, ikasleak mailaka segmentatuta.

5.4.1. Sexua

	HH		LMH		DBH	
	Gizona	Emakumea	Gizona	Emakumea	Gizona	Emakumea
Euskal elebiduna	36,9	44,1	20,9	34,4	25,9	8,3
Elebidun orekatua	12,3	25,4	22,4	30,0	31,5	31,7
Erdal elebiduna	16,9	16,9	38,8	28,9	27,8	48,3
Elebidun hartzailea	32,3	11,9	17,9	5,6	9,3	11,7
Erdalduna	1,5	1,7	0,0	1,1	5,6	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	65	59	134	90	54	60

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

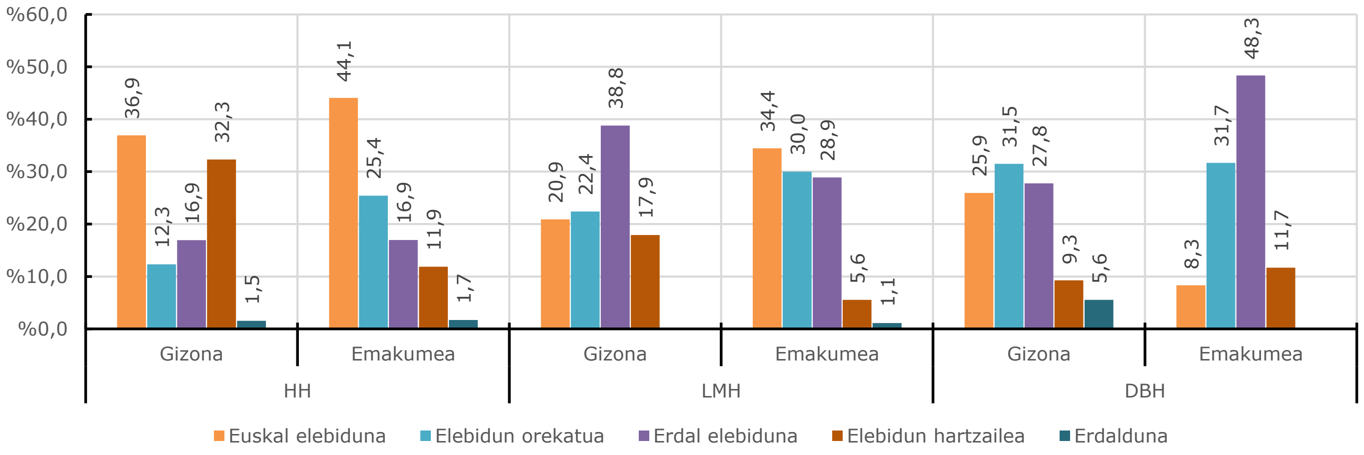

Hiru mailetako neskatilen artean, mutikoen artean baino elebitasun portzentaje altuagoa dago, batez ere Haur Hezkuntzako zikloan (20,2 puntukoa).

Haur Hezkuntzan izan ezik, emakume elebidunen artean euskaraz errazago aritzen direnak dira nagusi. Gizonezkoen artean, berriz, mailaka aldatu egiten da kopuru altuena duen hiztun perfila; haur hezkuntzan, emakumeekin gertatu bezala, euskaraz errazago hitz egiten dutenak leudeke nagusiki, LMHn erdaraz hobeto moldatzen direnak eta DBHn, aurreko bietan bezain nabarmena ez bada ere, bi hizkuntzetan berdin egiteko gai diren elebidunen aldeko desoreka dago.

5.4.2. Lehen hizkuntza

Euskara lehen hizkuntza izan dutenen artean, duten hizkuntza gaitasunak euskararen aldeko desoreka izatetik euskara eta gaztelaniaren arteko oreka izatera da joera ikasmailan gora egin ahala. HHn euskara lehen hizkuntza izan duten hamarretik zortzi euskal elebidunak dira, LMHn zazpi eta DBHn bost.

Beste aldean, gaztelania lehen hizkuntza izan dutenen artean, HHn gehiengoa elebidun hartzaileak dira (%52,6). LMHn eta DBHn,berriz, multzo hori txikitu eta erdal elebidunena handitzen da, %60 gainditUz. Beraz, gaztelania lehen hizkuntza dutenen artean hasiera batean zailtasun handiekin aurkitzen dira euskararen aurrean, ondoren elebidun bihurtzen dira nahiz eta gaztelaniaren aldeko desoreka duten eta DBHn egoera hori mantentzen da.

Tartean, euskara eta gaztelania lehen hizkuntzak izan dituztenak, HHn elebidun orekatuak dira gehienak (%48,1). Ondoren desoreka sortzen da; LMHn elebidun orekatuak eta erdal elebidunak, biak portzentaje berdinarekin dira multzo nagusiak (%38,8), baina euskal elebidunen proportzioa ere nabarmena da (%18,4). DBHn ere elebidun orekatu eta erdal elebidunek pisu bera dute eta nagusi dira (%41,7) eta euskal elebidunena jaitsi egiten da (%12,5era).

	HH				LMH				DBH			
	Euskara	Euskara eta gaztelania	Gaztelania	Beste bat	Euskara	Euskara eta gaztelania	Gaztelania	Beste bat	Euskara	Euskara eta gaztelania	Gaztelania	Beste bat
Euskal elebiduna	80,9	3,7	10,5	26,3	71,4	18,4	0,0	13,3	51,6	12,5	0,0	0,0
Elebidun orekatua	14,9	48,1	5,3	5,3	23,8	38,8	17,1	20,0	41,9	41,7	20,0	20,0
Erdal elebiduna	2,1	29,6	31,6	10,5	3,2	38,8	62,9	26,7	6,5	41,7	64,4	20,0
Elebidun hartzailea	2,1	18,5	52,6	47,4	1,6	4,1	20,0	36,7	0,0	4,2	13,3	40,0
Erdalduna	0,0	0,0	0,0	10,5	0,0	0,0	0,0	3,3	0,0	0,0	2,2	20,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	47	27	19	19	63	49	70	30	31	24	45	10

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

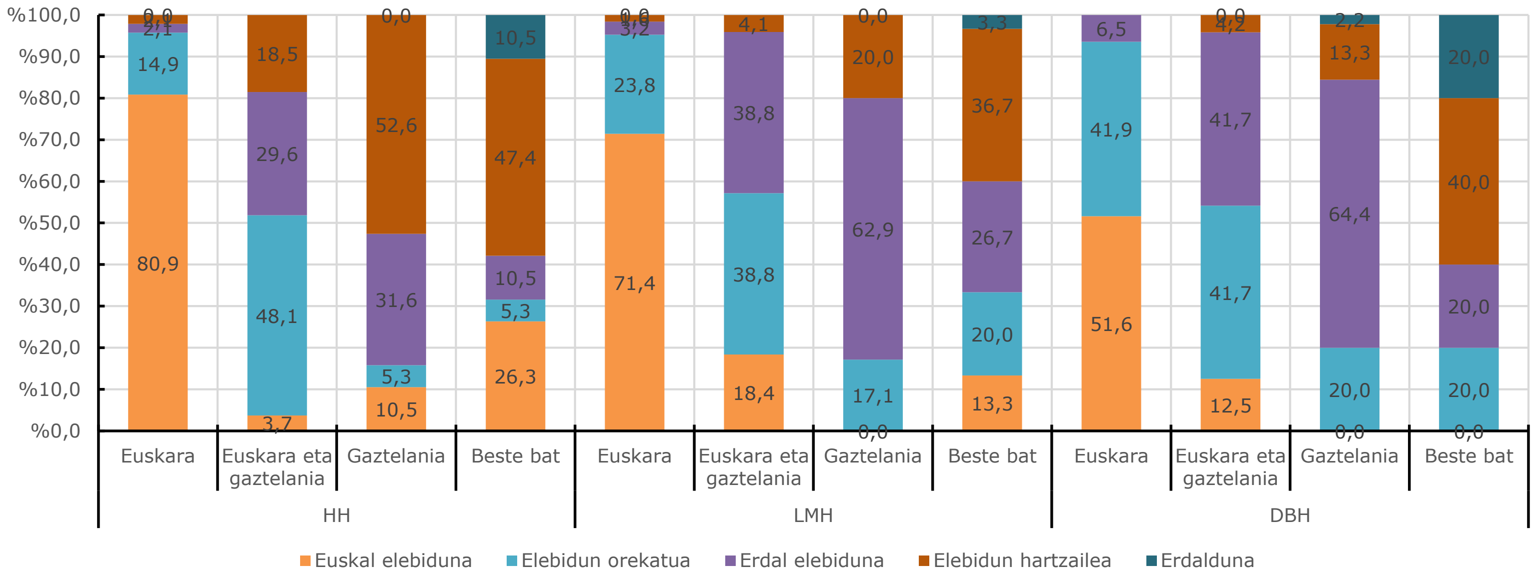

%100,0
%90,0
%80,0
%70,0
%60,0
%50,0
%40,0
%30,0
%20,0
%10,0
%0,0
Euskara
Euskara eta gaztelania
Gaztelania
Beste bat
HH
LMH
DBH
Euskal elebiduna
Elebidun orekatua
Erdal elebiduna
Elebidun hartzailea
Erdalduna

5.4.3. Gurasoen hizkuntza gaitasuna

Gurasoen euskara gaitasunak eragin handia du haien seme-alaben euskara gaitasunean. Eragin hori ordea, ikasmailan gora egin ahala, gero eta txikiagoa da. Haur hezkuntzan bi gurasoak elebidunak direnean %65en kasuan seme-alabak euskal elebidunak dira. DBHn %44,4 jaisten da kopuru hori, ezaugarri berdinak dituzten kasuen proportzioa. Guraso bat elebiduna bestea hartzailea dutenetan, %28,6tik %25,0era jaisten da.

Guraso bat elebiduna bestea hartzailea edo bi gurasoak elebidun hartzaileak direnean (gurasoen tipologian multzo nagusienetakoak), LMH eta DBHko datuak aztertuta, gurasoen hizkuntza gaitasunean dagoen aldea seme-alabenetan islatzen da. Horrela, guraso bat elebiduna eta bestea hartzailea denean, ikaslea elebidun orekatua da kasuen %39,5ettan LMH eta DBHn %40,0tan. Bi gurasoak elebidun hartzaileak direnean elebidun orekatuak diren ikasleak %23,7 eta %26,1 dira LMHn eta DBHn, hurrenez hurren.

	HH					LMH					DBH				
	Guraso elebidunak	Guraso bat elebiduna bestea hartzailea	Bi gurasoak elebidun hartzaileak	Guraso bat elebidun hartzailea bestea erdalduna	Bi gurasoak erdaldunak	Guraso elebidunak	Guraso bat elebiduna bestea hartzailea	Bi gurasoak elebidun hartzaileak	Guraso bat elebidun hartzailea bestea erdalduna	Bi gurasoak erdaldunak	Guraso elebidunak	Guraso bat elebiduna bestea hartzailea	Bi gurasoak elebidun hartzaileak	Guraso bat elebidun hartzailea bestea erdalduna	Bi gurasoak erdaldunak
Euskal elebiduna	64,7	28,6	15,4	0,0	21,4	70,3	21,1	2,6	0,0	9,4	44,4	25,0	4,3	0,0	0,0
Elebidun orekatua	23,5	28,6	15,4	11,1	0,0	18,8	39,5	23,7	20,8	15,6	44,4	40,0	26,1	18,2	0,0
Erdal elebiduna	7,8	23,8	30,8	22,2	7,1	9,4	34,2	60,5	62,5	31,3	11,1	25,0	60,9	81,8	50,0
Elebidun hartzailea	3,9	19,0	38,5	66,7	57,1	1,6	5,3	13,2	16,7	40,6	0,0	10,0	8,7	0,0	30,0
Erdalduna	0,0	0,0	0,0	0,0	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	20,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	51	21	13	9	14	64	38	38	24	32	27	20	23	11	10

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

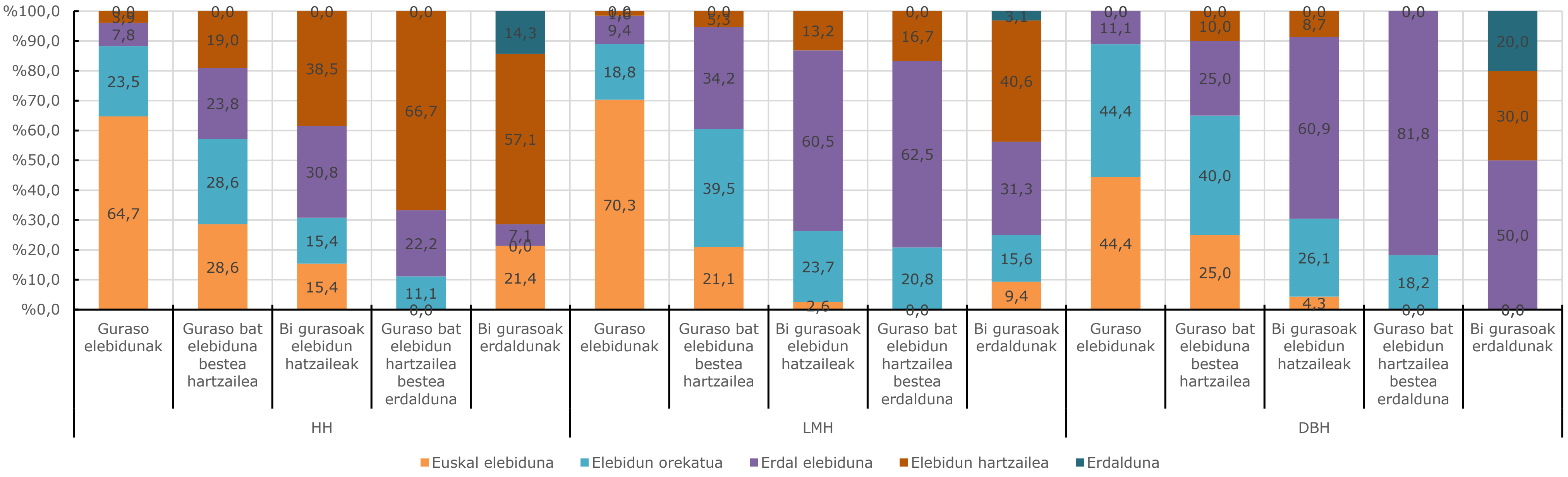
%100,0
%90,0
%80,0
%70,0
%60,0
%50,0
%40,0
%30,0
%20,0
%10,0
%0,0
64,7
23,5
7,8
28,6
28,6
23,8
19,0
15,4
15,4
30,8
38,5
11,1
22,2
66,7
21,4
57,1
14,3
70,3
18,8
9,4
21,1
39,5
34,2
5,3
23,7
60,5
13,2
2,6
20,8
62,5
16,7
9,4
15,6
31,3
40,6
3,1
44,4
44,4
11,1
25,0
40,0
25,0
10,0
4,3
26,1
60,9
8,7
18,2
81,8
50,0
30,0
20,0
Guraso elebidunak
Guraso bat elebiduna bestea hartzailea
Bi gurasoak elebidun hatzaileak
Guraso bat elebidun hartzailea bestea erdalduna
Bi gurasoak erdaldunak
HH
LMH
DBH
Euskal elebiduna
Elebidun orekatua
Erdal elebiduna
Elebidun hartzailea
Erdalduna

5.4.4. Gurasoen sorlekua

Bi gurasoak Euskal Herrian jaioak izateak, hasiera batean, eragin handia du ikasleen euskara gaitasunean. HHn euskal elebidun dira bi gurasoak Euskal Herrian jaioak dituztenen %49,3. Eragin hori nabarmen jaisten da ikasleen adina gora egin ahala. LMHko ikasleen artean, %40,92 dira euskal elebidunak eta DBHn %30,0.

Bi gurasoak estatuan jaioak badituzte, hasiera batean, ikasleek euskara gaitasun txikia izatea da arruntena (%52,4 elebidun hartzaile), gerora ordea gero eta euskaldunago izaten dira. Gurasoen jatorriaren tipologia honetako elebidun hartzaileen multzoa jaisten doa ikasleek adinean gora egin ahala (%30,4 LMH eta %25 DBHn), bereziki erdal elebidunen mesedetan (%19,0, %41,3 eta %55, hurrenez hurren).

	HH			LMH			DBH		
	Gurasoak Euskal Herrian	Guraso bat Euskal Herrian bestea Estatuan	Gurasoak Estatuan	Gurasoak Euskal Herrian	Guraso bat Euskal Herrian bestea Estatuan	Gurasoak Estatuan	Gurasoak Euskal Herrian	Guraso bat Euskal Herrian bestea Estatuan	Gurasoak Estatuan
Euskal elebiduna	49,3	33,3	19,0	40,9	0,0	6,5	30,0	7,7	0,0
Elebidun orekatua	21,3	25,0	0,0	26,0	29,2	19,6	36,7	30,8	20,0
Erdal elebiduna	16,0	8,3	19,0	26,8	62,5	41,3	31,7	53,8	55,0
Elebidun hartzailea	13,3	33,3	52,4	6,3	8,3	30,4	1,7	7,7	25,0
Erdalduna	0,0	0,0	9,5	0,0	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	75	12	21	127	24	46	60	13	20

Oharra: Gurasoen bestelako sorlekuen araberako informaziorik ez dago gurutzaketa honetarako.

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

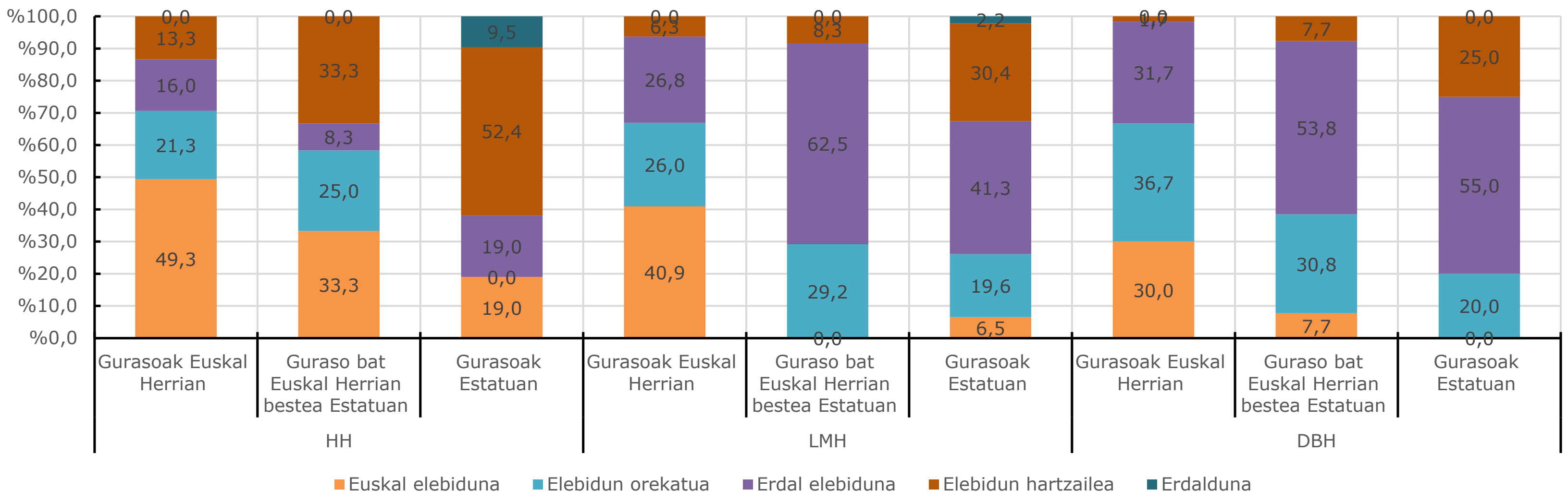
%100,0
%90,0
%80,0
%70,0
%60,0
%50,0
%40,0
%30,0
%20,0
%10,0
%0,0
0,0
13,3
16,0
21,3
49,3
0,0
33,3
8,3
25,0
33,3
9,5
52,4
19,0
0,0
19,0
0,0
6,3
26,8
26,0
40,9
0,0
8,3
62,5
29,2
0,0
2,2
30,4
41,3
19,6
6,5
0,0
1,7
31,7
36,7
30,0
7,7
53,8
30,8
7,7
0,0
25,0
55,0
20,0
0,0
Gurasoak Euskal Herrian
Guraso bat Euskal Herrian bestea Estatuan
Gurasoak Estatuan
HH
LMH
DBH
Euskal elebiduna
Elebidun orekatua
Erdal elebiduna
Elebidun hartzailea
Erdalduna

5.5. SENITARTEKOEN HIZKUNTZA GAITASUNA

5.5.1. Aitaren hizkuntza gaitasuna

Aiten ia erdiek ulertzen dute ongi euskaraz eta beste ia laurdenek zerbait. Gainerakoek ezer ulertzen ez dutela diote. Mailaka segmentatuta, euskara ulertzen duten portzentajearen gainetik daude Haur Hezkuntzako haurren aita direnak eta ezer ulertzen ez dutenen portzentajea altuagoa da Lehen Mailako Hezkuntzako aiten multzoan.

Ulermen mailaren azpitik daude hitz egiteko gai diren aiten kopuruak, eta aita guztiak kontuan hartuta, gehiago dira ezer ez dutenak hitz egiten ongi hitz egiten dutenak baino. Mailaka aztertuta, ordea, desberdintasunak ageri dira Haur Hezkuntzako seme-alabak dituztenen artean gehiago baitira ongi hitz egiten duten aitak (%52,7).

Euskaraz hitz egiteko gaitasunaren parekoa da irakurtzeko gaitasunaren araberako banaketa. Dena den zertxobait altuagoa da ongi irakurtzeko gai direnen kopurua (%42,1) eta zerbait hitz egiteko gai direnen ondoan, zerbait irakurtzeko gai direnak gutxixeago dira (%16,8).

	Guztira	HH	LMH	DBH
Zenbateraino ulertzen du euskaraz aitak?				
Ongi	48,5	63,4	43,5	47,6
Zerbait	23,9	14,3	25,1	28,6
Ezer ez	27,6	22,3	31,4	23,8
Zenbateraino hitz egiten du euskaraz aitak?				
Ongi	38,5	52,7	34,8	34,0
Zerbait	22,3	19,6	24,2	24,3
Ezer ez	39,2	27,7	41,1	41,7
Zenbateraino irakurtzen du euskaraz aitak?				
Ongi	42,1	54,5	39,1	39,4
Zerbait	16,8	17,0	17,9	16,3
Ezer ez	41,1	28,6	43,0	44,2
Zenbateraino idazten daki euskaraz aitak?				
Ongi	37,6	51,8	35,6	31,7
Zerbait	19,3	17,9	20,0	18,8
Ezer ez	43,1	30,4	44,4	49,5
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	290	112	205	101

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

Lau trebetasunen artean ongi moldatzen direnen portzentajerik baxuena dugu idaztearena. Era berean, trebetasun horietatik gai ez direnen kopurutik altuena idazmenean daukagu. Gainera, mintzatzeko trebetasunean baino are nabarmenago ezer ez dakitenak ongi dakitenen gainetik. Hala, ongi moldatzen direnen artean eta gai ez direnen artean desberdintasunik handiena ulermenean dago (ongi moldatzen direnen alde kasu honetan); eta pentsatu ohi denaren aurka, idazmenean dago desberdintasun nabarmenagoa mintzamenean baino.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Mailaka aztertuta, gainerako trebetasunekin gertatu bezala, Haur Hezkuntzako aitak besteengandik bereizten dira euskaraz ongi idazteko gai direnak erdiak baino gehiago ezer ez idazteko gai direnen ia bikoitza izanik. Izan ere, LMH eta DBHko ikasleen aiten artean kontrakoa da banaketa (ia erdiak dira ezer idazteko gai ez direnak, ongi idazteko gai direnen kopuruaren gainetik).

ULERTU

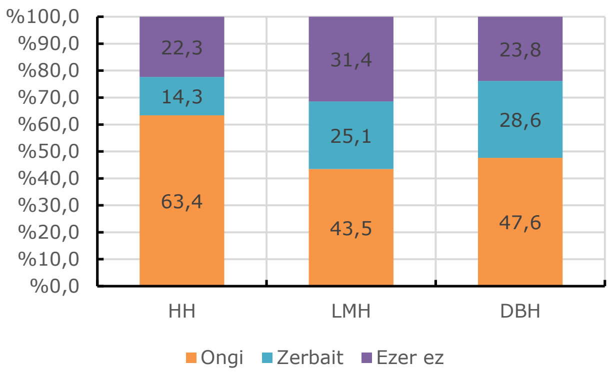

HITZ EGIN

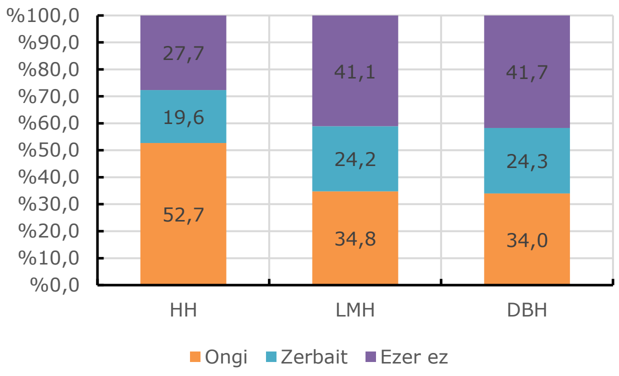

IRAKURRI

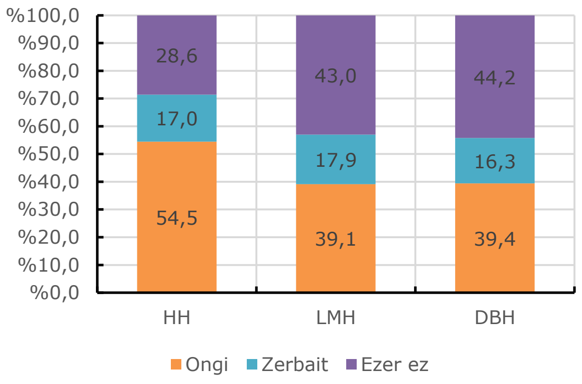

IDATZI

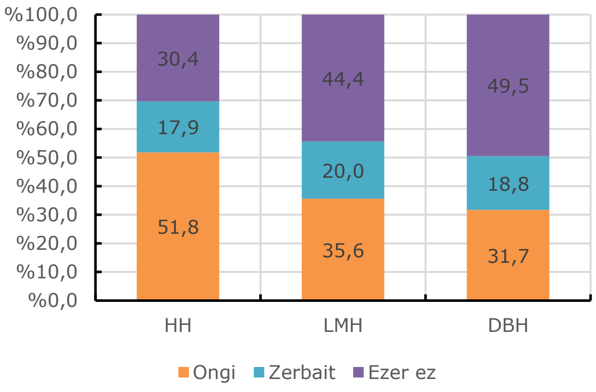

AITAREN HIZKUNTZA GAITASUNA

Lau trebetasunetan adierazitako gaitasun maila konbinatuta (ikus ohar metodologikoak) aitaren hizkuntza gaitasuna kalkulatu dugu eta honen araberako sailkapena dugu honakoa:

Soraluzeko ikastetxean ikasten diharduten haurren aiten gehiengoa (%38,9) elebiduna bada ere, heren bat elebidun hartzailea da eta beste %27,4 erdalduna.

Mailaka, ordea, desberdintasunak ageri dira; haur gazteenen aiten artean dugu elebidun kopururik altuena (%52,7) zein erdaldunen kopururik baxuena (%22,3). LHMko aiten hiru perfil hauen araberako banaketa orekatua da.

	Guztira	HH	LMH	DBH
Elebiduna	38,9	52,7	35,0	34,7
Elebidun hartzailea	33,7	25,0	34,0	41,6
Erdalduna	27,4	22,3	31,1	23,8
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	288	112	206	101

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

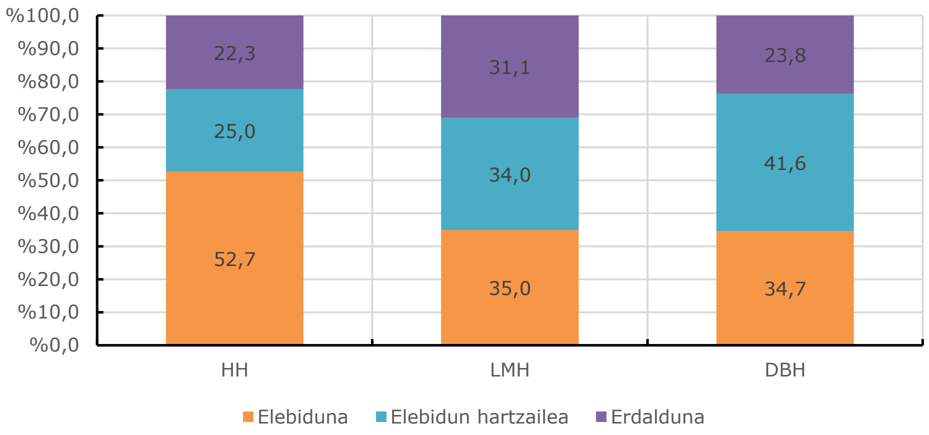

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

5.5.2. Amaren hizkuntza gaitasuna

Amen ia bi herenek ulertzen dute ongi euskaraz eta beste ia laurdenak zerbait. Gainerakoek ezer ulertzen ez dutela diote. Mailaka segmentatuta, euskara ulertzen duten portzentajearen gainetik daude Haur Hezkuntzako haurren ama direnak eta ezer ulertzen ez dutenen portzentajea berdintsua da hiru mailetan.

Ulermen mailaren azpitik daude hitz egiteko gai diren amen kopuruak, hala ere, eta aiten datuen kontrako norabidean, ama guztiak kontuan hartuta, gehiago dira ongi hitz egiten dutenak ezer ez dutenak hitz egiten baino. Mailaka aztertuta, ordea, desberdintasunak ageri dira Haur Hezkuntzako seme-alabak dituztenen artean gehiago baitira ongi hitz egiten duten amak (%60,4) DBHn baino (%45,6).

	Guztira	HH	LMH	DBH
Zenbateraino ulertzen du euskaraz amak?				
Ongi	60,6	72,1	60,1	52,9
Zerbait	22,5	14,4	23,6	29,4
Ezer ez	17,0	13,5	16,3	17,6
Zenbateraino hitz egiten du euskaraz amak?				
Ongi	50,7	60,4	48,6	45,6
Zerbait	21,0	16,2	22,6	18,4
Ezer ez	28,3	23,4	28,8	35,9
Zenbateraino irakutzen du euskaraz amak?				
Ongi	58,3	67,6	59,4	48,0
Zerbait	14,6	13,5	15,5	15,7
Ezer ez	27,1	18,9	25,1	36,3
Zenbateraino idazten daki euskaraz amak?				
Ongi	52,4	65,8	52,2	41,2
Zerbait	19,4	12,6	20,8	23,5
Ezer ez	28,1	21,6	27,1	35,3
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	288	111	207	102

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

Euskaraz hitz egiteko gaitasunaren gainetik dago irakurtzeko gaitasuna, zertxobait altuagoa delarik ongi irakurtzeko gai direnen kopurua (%58,3) eta zerbait hitz egiteko gai direnen ondoan, zerbait irakurtzeko gai direnak gutxixeago (%14,6).

Euskaraz idazteko gaitasuna lau trebetasunen artean ongi moldatzen direnen portzentajerik baxuena dugu, hitz egitearen atzetik.

Mailaka aztertuta, gainerako trebetasunekin gertatu bezala, Haur Hezkuntzako amak besteengandik bereizten dira euskaraz ongi idazteko gai direnen proportzioa altuagoa delako. Proportzio hori jaisten doa ikasmailan gora egin ahala.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

ULERTU

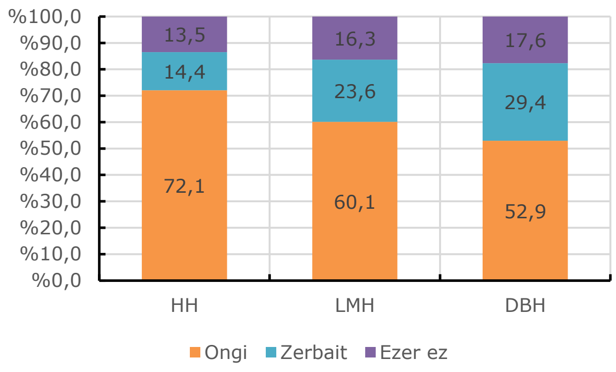

HITZ EGIN

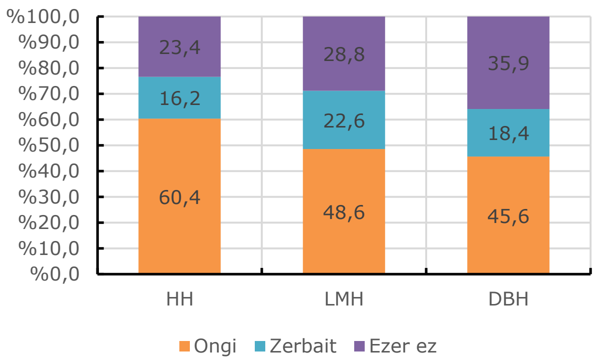

IRAKURRI

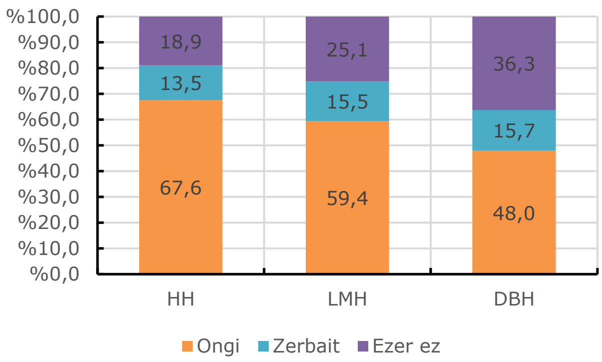

IDATZI

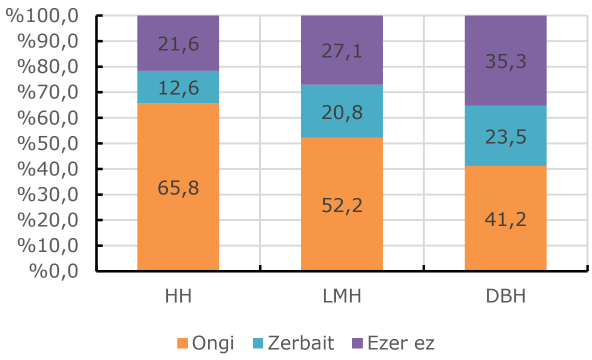

AMAREN HIZKUNTZA GAITASUNA

Aitekin egin bezala, lau trebetasunetan adierazitako gaitasun maila konbinatuta amaren hizkuntza gaitasuna kalkulatu dugu eta honen araberako sailkapena dugu honakoa:

Soraluzeko ikastetxean ikasten diharduten haurren amen gehiengoa (%50,7) elebiduna bada ere, heren bat elebidun hartzailea da eta beste %17,0 erdalduna. Aiten kasuan baino perfil euskaldunagoa alegia.

Mailaka, ordea, desberdintasunak ageri dira; haur gazteenen amen artean dugu elebidun kopururik altuena (%60,4) zein erdaldunen kopururik baxuena (%13,5). LHM eta DBHko amen hiru perfilen banaketa oso antzekoa da.

Amaren hizkuntza gaitasuna

	Guztira	HH	LMH	DBH
Elebiduna	50,7	60,4	48,8	45,5
Elebidun hartzailea	32,3	26,1	34,8	36,6
Erdalduna	17,0	13,5	16,4	17,8
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	288	111	207	101

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

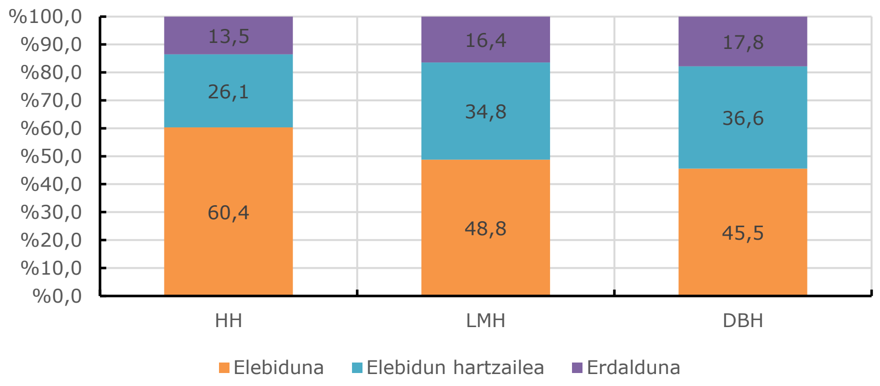

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

5.5.3. Gurasoen hizkuntza gaitasuna, sintesia

Aita eta ama, biak batera hartuta, zein den haien hizkuntza gaitasuna ondoko taulan ikus daiteke. Bi guraso elebidunen presentzia nabarmen handiagoa da HHko ikasleen artean, ia erdia (%47,2). LMHn eta DBHn proportzioa antzekoa da (%30 ingurukoa).Guztietan multzorik handiena bi guraso elebidunak dituztenena da.

Ondoren, gurasoetako bat elebiduna eta bestea hartzailea dutena datoz, HHn eta LMHn. DBHn berriz, bigarren multzo nagusia bi gurasoak elebidun hartzaileak dituztenena da (%25,3).

Euskararen ezagutzarik ez edo oso txikia dutenen portzentajea %25 ingurukoa da orotara. Apur bat nabarmenagoa LMHko gurasoen artean (%28,5era iristen da portzentaje hori).

Gurasoen hizkuntza gaitasuna

	Guztira	HH	LMH	DBH
Guraso elebidunak	34,4	47,2	32,7	29,7
Guraso bat elebiduna bestea hartzailea	21,9	19,4	19,4	22,0
Bi gurasoak elebidun hartzaileak	17,8	12,0	19,4	25,3
Guraso bat elebidun hartzailea bestea erdalduna	11,1	8,3	12,2	12,1
Bi gurasoak erdaldunak	14,8	13,0	16,3	11,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	270	108	196	91

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

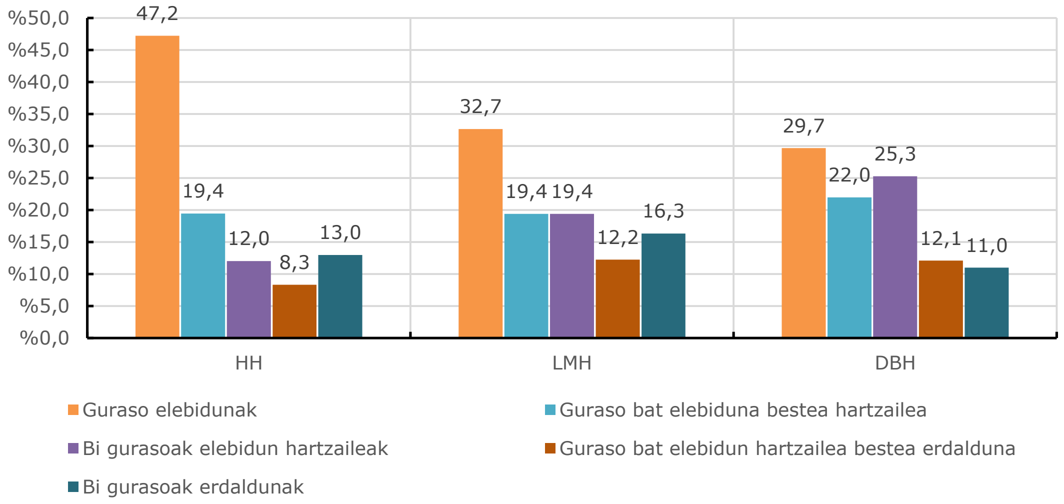

5.5.4. Anai-arreben hizkuntza gaitasuna

Anai-arreben hiru laurdenek ulertzen dute ongi euskaraz eta beste ia bostenek zerbait. Gainerakoek ezer ulertzen ez dutela diote. Mailaka segmentatuta, euskara ulertzen duten portzentajearen gainetik daude DBHko ikasleen anai-arrebak direnak LMHkoekin alderatua.

Anai-arrebek euskaraz ulertu

	Guztira	LMH	DBH
Ongi	75,3	73,5	78,6
Zerbait	19,8	22,2	15,3
Ezer ez	4,9	4,3	6,1

Anai-arrebek euskaraz hitz egin

	Guztira	LMH	DBH
Ongi	69,2	66,9	73,5
Zerbait	23,7	27,6	16,3
Ezer ez	7,2	5,5	10,2
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	279	181	98

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

Ulermen mailaren azpitik daude hitz egiteko gai diren anai-arreben kopuruak. Hala ere, bi herenetik gora dira euskara ongi ulertzen dutenak LMHko anai-arreben artean eta ia hiru laurden DBHkoen artean. DBHko anai-arreben artean euskara ongi hitz egiten dutenen proportzioa altuagoa da, baita ezer ez hitz egiten dutenena ere.

ULERTU

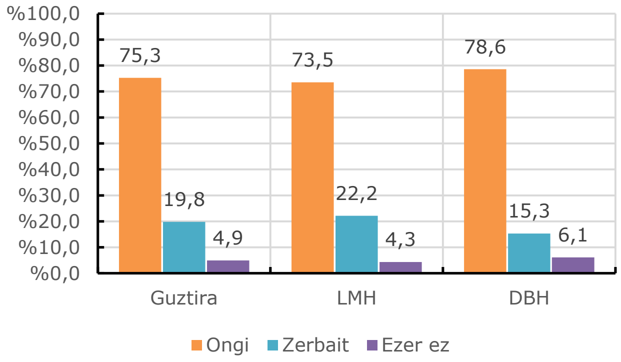

HITZ EGIN

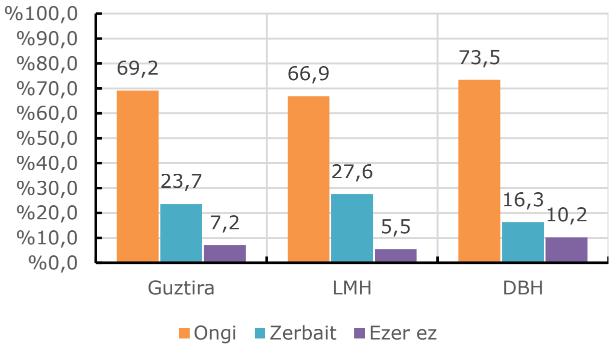

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

ANAI-ARREBEN HIZKUNTZA GAITASUNA

LMH eta DBHko ikasleen anai-arreben artean bi herenak baino gehiago dira elebidunak, gehiago DBHn LMHn baino. Erdaldunak %5era ez dira iristen guztira. Kopuru hori zertxobait altuagoa da DBHko ikasleen anai-arreben artean LMHko ikasleen anai-arreben artean baino.

Anai-arreben euskara gaitasuna

	Guztira	LMH	DBH
Elebiduna	68,7	66,5	72,9
Elebidun hartzailea	26,5	29,6	20,8
Erdalduna	4,7	3,9	6,3
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	275	179	96

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

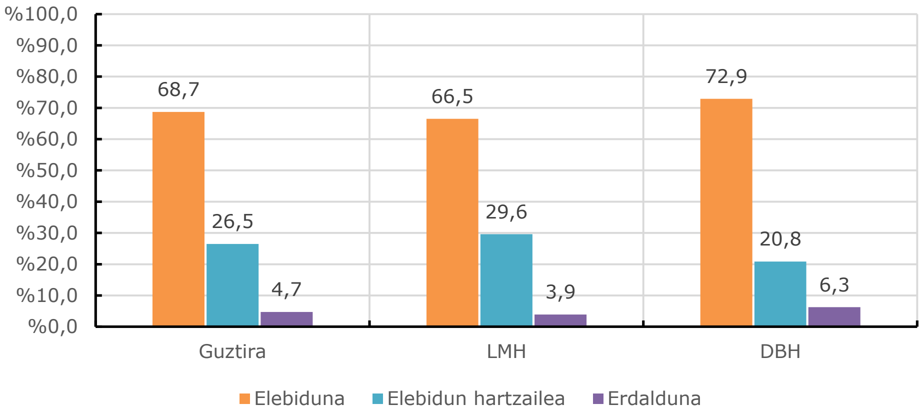

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

6 HIZKUNTZA JABEKUNTZA

6.1. IKASLEEN ETA GURASOEN LEHEN HIZKUNTZA

Gurasoek haien seme-alabei transmititzen dieten hizkuntza, esan gabe doa, baldintzatua dagoela haiek ezagutzen dituzten hizkuntzengatik. Horrela, guraso biek euskara lehen hizkuntza izan duten ia guztietan, nahiz eta gaztelania ere izan, euskara transmititu dute. Aldiz, gurasoetako batek euskara lehen hizkuntza izan ez duen kasuetan transmisio hori asko jaisten da. Horrela, gurasoetako batek euskara eta besteak gaztelania izan dutenean euskara lehen hizkuntza izan dute seme-alaben %48,1ak, eta gurasoetako batek bi hizkuntzak eta besteak gaztelania izan dutenetan seme-alaben %12,0ak.

Gurasoek eduki zuten lehen hizkuntza eta ikasleek eduki dutena

	Guztira	Biak euskara	Batek euskara, besteak biak	Batek euskara, besteak gaztelania	Batek biak, besteak gaztelania	Biak gaztelania	Beste aukerak
Euskara	32,5	98,7	83,3	48,1	12,0	1,4	9,4
Biak batera	23,0	1,3	16,7	48,1	72,0	19,1	13,5
Gaztelania	30,9	0,0	0,0	3,7	16,0	79,4	15,6
Beste bat	13,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	61,5
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	434	79	12	81	25	141	96

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

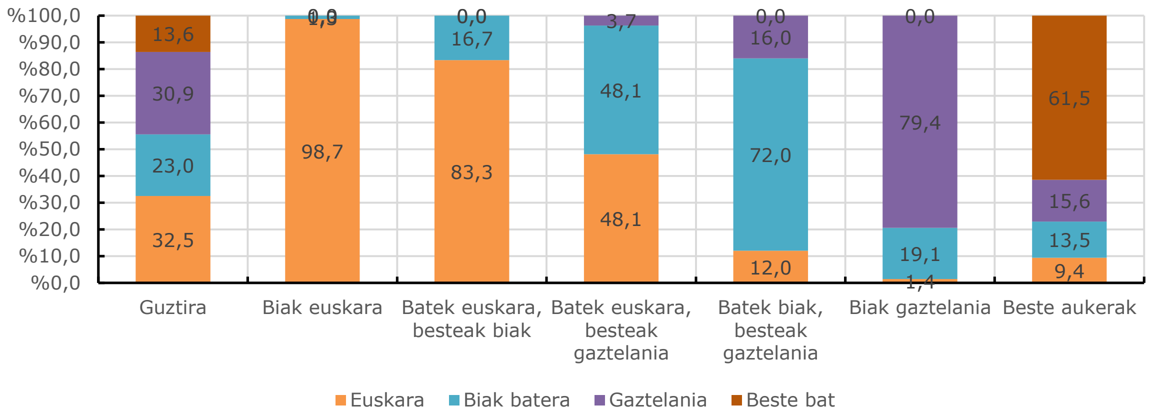

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

6.2. IKASLEEN HIZKUNTZA GAITASUNA ETA LEHEN HIZKUNTZA

Lehen hizkuntza euskara jaso duten ikasleen %70,2k euskal elebidun dira.

Lehen hizkuntza gaztelania izan dutenen artean elebidunak dira gehienak (%76,9). Hau da, kontuan hartuta Soraluzen D eredua dela (ia) erabatekoa, ikasle horien eskola bidezko euskara jabekuntza nabarmena da.

Lehen hizkuntza bakarra gaztelania izan eta egun elebidun diren ikasle horien artean erdal elebidunak dira nagusi (%59,0) eta oso gutxi euskal elebidunak (%1,5).

Lehen hizkuntza euskara eta gaztelania izan dutenen artean multzo nagusia (%42,0) elebidun orekatuena da, baina oso gertutik jarraitzen diete erdal elebidunek (%37,0).

Ikasleen hizkuntza gaitasuna eta lehen hizkuntza

	Guztira	Euskara	Biak batera	Gaztelania	Beste bat
Euskal elebiduna	28,3	70,2	13,0	1,5	15,3
Elebidun orekatua	24,9	24,8	42,0	16,4	15,3
Erdal elebiduna	30,6	3,5	37,0	59,0	20,3
Elebidun hartzailea	14,7	1,4	8,0	22,4	40,7
Erdalduna	1,4	0,0	0,0	0,7	8,5
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	434	141	100	134	59

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

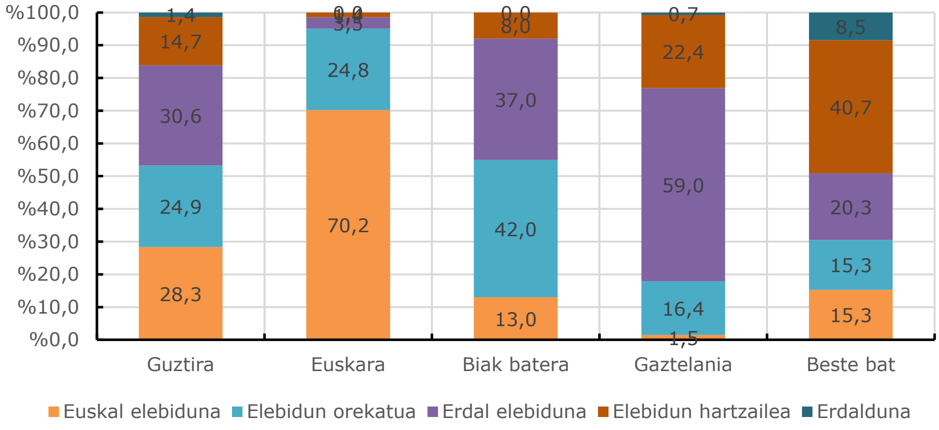

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7 HIZKUNTZA ERABILERA

Atal honetan erabilerari buruzko datu xeheak eta tasa esleituak aurkeztuko ditugu. Metodologia atalean azaldu dugu xehe-xehe zein kalkulu egin diren datu esleitu horietara iristeko. Bost multzotan bereizi ditugu jardun eta eremu ezberdinetako erabilera datu esleituak (grisez ageri dira tauletan): Etxea, eskola barrua, eskolaz kanpoko ekintzak, lagunak eta komunikabideak-kultura. Metodologia atalean azaldu dugu, multzo bakoitza zein erabilera-jardun zehatzarekin lotu dugun (erabilera aitarekin, ikaskideekin, klase partikularretan,...). Atal honetako azken taulan datu esleitu guztiak jaso ditugu.

7.1. ETXEKO EREMUA

Familia-giroko hizkuntza-ohituren inguruko lau atal bereizi ditugu; familiako kide mota bakoitzari dagozkionak alde batetik, eta familia osoa elkarrekin dagoenean (otorduetan, adibidez) dagokiona bestetik.

Familiako kideei dagozkien ataletako bakoitzean, bestalde, honakoak jaso dira;

- Euskaraz ulertzeko eta hitz egiteko gai diren galdetuta emandako erantzunen arabera kalkulatutako kide bakoitzaren hizkuntza gaitasuna.
- Ikaslearen eta kideetako bakoitzaren arteko elkarrizketak zein hizkuntzatan izaten diren; alde batetik, ikasleek (amarekin, aitarekin eta neba-arrebekin) zein hizkuntzatan egiten duten galdetuta erantzun dutena eta bestetik, gurasoei galdetuta.
- Azkenik, bi aldagai hauek gurutzatu egin dira (hizkuntza gaitasuna eta erabilera).

7.1.1. Anai-arrebekiko euskara erabilera

LMH eta DBHko laurden batek beti egiten du euskaraz anai-arrebarekin. Beste %7,1ak gehiago egiten du euskaraz gaztelaniaz edo beste hizkuntza batean baino. Beste aldean, beti gaztelaniaz egiten dutenak ia beste laurden bat dira (%24,0) eta gaztelaniaz gehiago egiten dutenak %14,5. Beraz, guztira, gaztelaniaz bakarrik edo gehiago egiten dutenak %38,5 osatzen dute, euskaraz bakarrik edo gehiago %33,6 den artean.

LMH eta DBHko ikasleen artean, ez dago alde nabarmenik. Zerbait azpimarratzekotan, DBHkoen artean apur bat handiagoa da euskararen aldeko joera.

Tasa esleituari dagokionean, anai-arreben arteko elkarrizketen %45,1a egiten dira euskaraz Soraluzen.

Anai-arrebekin euskara erabilera

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	26,5	25,9	27,6
Gehiago euskaraz	7,1	6,5	8,2
Bietara	19,4	21,1	16,3
Gehiago gaztelaniaz	14,5	15,1	13,3
Beti gaztelaniaz	24,0	22,7	26,5
Beste hizkuntza batean	8,5	8,6	8,2
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	283	185	98
Esleitutako erabilera tasa	45,1	45,1	45,2

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

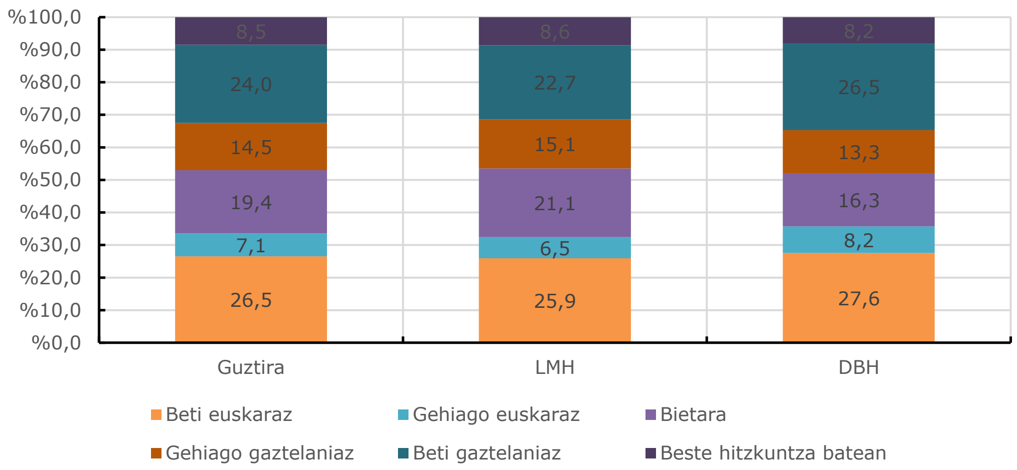

Anai-arreba elebiduna denean %38an egiten dute beti euskaraz. Anai-arreba elebiduna izanda ere, beste hainbestek (%38,9) beti gaztelaniaz edo gehiago gaztelaniaz egiten dute.

Anai-arreba erdalduna denean, euskaren presentzia urria da, baina hala ere badago. %16,7k zertxobait euskaraz egiten dutela erantzun du.

Tasa esleituari erreparatuta, argia da saltoa anai-arreben hizkuntza gaitasunaren arabera. Anai-arreba elebiduna denean elkarrizketen %58a ematen dira euskaraz. Elebidun hartzailea denean portzentaje hori 18,8ra jaisten da eta erdalduna denean 4,2ra.

Anai-arreben hizkuntza gaitasuna eta haiekin elkarrizketa hizkuntza

	Guztira	Elebiduna	Elebidun hartzailea	Erdalduna
Beti euskaraz	26,9	38,0	2,8	0,0
Gehiago euskaraz	7,3	8,6	5,6	0,0
Bietara	18,5	21,4	12,5	0,0
Gehiago gaztelaniaz	14,5	11,8	22,2	16,7
Beti gaztelaniaz	24,4	17,1	40,3	50,0
Beste hizkuntza batean	8,4	3,2	16,7	33,3
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	271	187	72	12
Esleitutako erabilera tasa	45,3	58,0	18,8	4,2

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

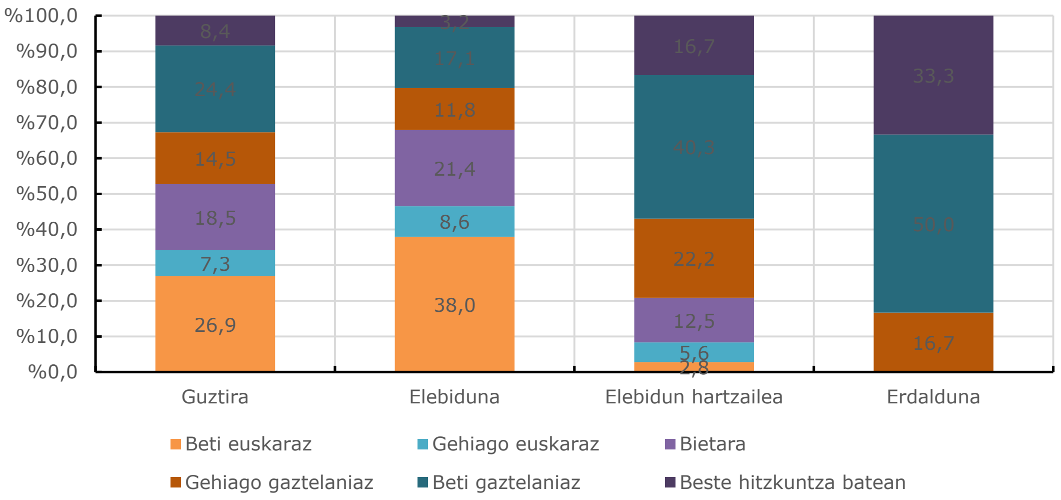

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.1.2. Hizkuntza erabilera gurasoekin

IKASLEA AITAREKIN (IKASLEEN ARABERA)

LMH eta DBHko laurden batek (%27,6) beti egiten du euskaraz aitarekin. Beste %5,7ak gehiago egiten du euskaraz gaztelaniaz edo beste hizkuntza batean baino. Beste aldean, beti gaztelaniaz egiten dutenak heren bat pasatxo dira (%35,4) eta gaztelaniaz gehiago egiten dutenak %9,0. Beraz, guztira, gaztelaniaz bakarrik edo gehiago egiten dutenek %44,4 osatzen dute, euskaraz bakarrik edo gehiago %33,3 den artean.

LMHko ikasleek ohitura gehiago dute euren aitarekin euskaraz egiteko. Horrela, LMHn %30,0k beti euskaraz egiten duen bitartean, DBHn %23,0 dira. Beti gaztelaniaz edo beste hizkuntza batean egiten dutenak ordea, LMHn 47,1 dira eta DBHn 50,4.

Tasa esleituari dagokionean ere, aipatutako alde txiki hori nabaritzen da. LMHko ikasle eta aiten arteko elkarrizketen %40,9a dira euskaraz. DBHko ikasle eta aiten artekoen %36,5 ordea.

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	27,6	30,0	23,0
Gehiago euskaraz	5,7	4,1	8,8
Bietara	10,5	10,9	9,7
Gehiago gaztelaniaz	9,0	9,5	8,0
Beti gaztelaniaz	35,4	32,3	41,6
Beste hizkuntza batean	11,7	13,2	8,8
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	333	220	113
Esleitutako erabilera tasa	39,4	40,9	36,5

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

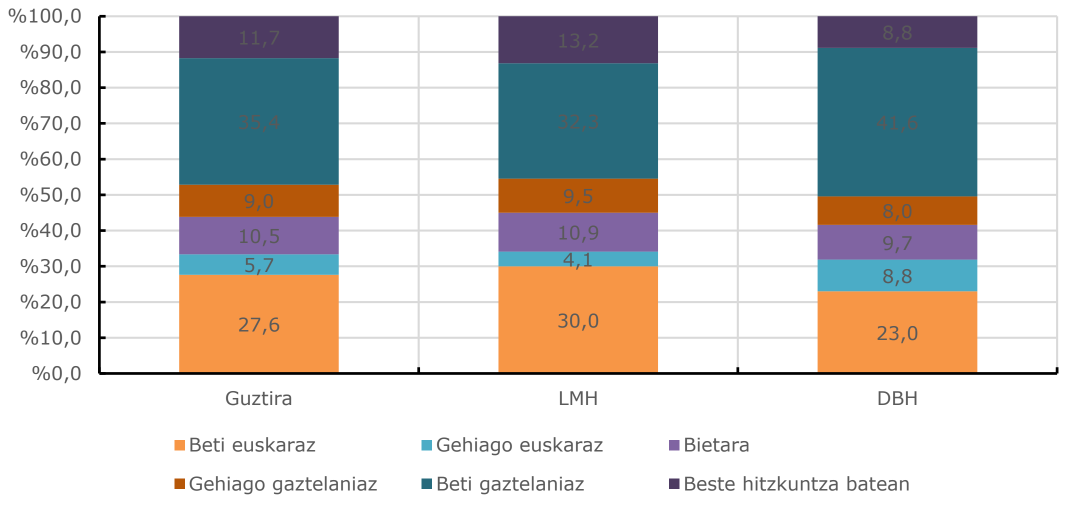

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

AITA SEME-ALABEKIN (GURASOEN ARABERA)

Galdera berdina erantzun dute gurasoek, beste erantzun aukera batzuk izan dituztela. Kasu honetan LMH eta DBHkoen arteko joerak errepikatzen dira, hau da, zertxobait euskaldunagoa da LMHko ikasle eta aiten arteko giroa DBHkoena baino. Dena dela, kasu honetan HHko datuak ere baditugu eta horiek dira guztietan euskaldunenak. Badirudi ordea, aita eta seme-alaben arteko elkarrizketetan denborarekin gaztelaniak espazioa irabazten duela. Euskararen presentzia %44,6tik %25,5era lehenengo eta gero %20,8ra jaisten da. Gaztelaniarena %26,8tik %48,1 eta %50,9ra.

	Guztira	HH	LMH	DBH
Euskara	29,3	44,6	25,5	20,8
Gaztelania	43,2	26,8	48,1	50,9
Biak batera	14,8	12,5	13,5	19,8
Beste bat	12,7	16,1	13,0	8,5
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	426	112	208	106

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

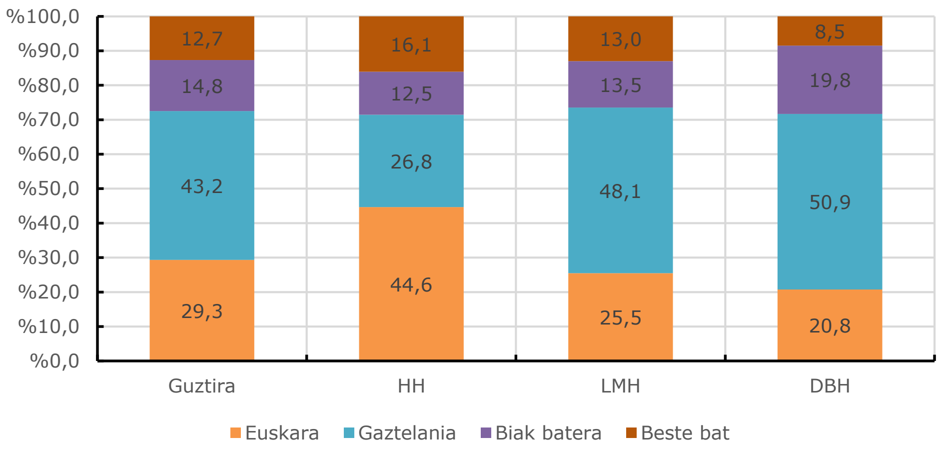

Anai-arrebekin baino nabariagoa da aitaren hizkuntza gaitasuna seme-alabarekin zein hizkuntzan egin erabakitzeko orduan. Tasa esleituei erreparatuta, aita elebiduna denean elkarrizketen %76,9a dira euskaraz. Aita elebidun hartzailea denean heren batera ez da iristen euskara erabilera eta erdalduna denean %6,8.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Aitaren hizkuntza gaitasuna eta berarekin elkarrizketa hizkuntza

	Guztira	Elebiduna	Elebidun hartzailea	Erdalduna
Beti euskaraz	28,4	60,0	19,0	1,5
Gehiago euskaraz	6,1	12,5	4,8	0,0
Bietara	10,9	8,8	16,7	6,2
Gehiago gaztelaniaz	9,2	6,3	13,1	7,7
Beti gaztelaniaz	34,5	12,5	41,7	52,3
Beste hizkuntza batean	10,9	0,0	4,8	32,3
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	229	80	84	65
Esleitutako erabilera tasa	41,1	76,9	32,7	6,8

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

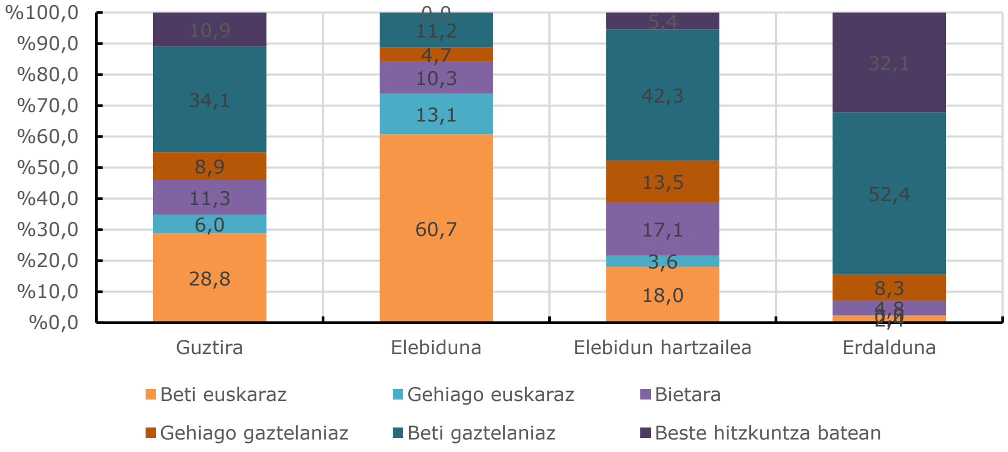

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

IKASLEA AMAREKIN (IKASLEEN ARABERA)

LMH eta DBHko ikasleetan laurden batera ez dira iristen (%23,9) amarekin beti euskaraz egiten dutenak. Aitarekin baino zertxobait baxuagoa da datu hau. Beste %5,5ak gehiago egiten du euskaraz gaztelaniaz edo beste hizkuntza batean baino. Beste aldean, beti gaztelaniaz egiten dutenak %39,3 dira eta gaztelaniaz gehiago egiten dutenak %8,9. Beraz, guztira, gaztelaniaz bakarrik edo gehiago egiten dutenak %48,2 osatzen dute, euskaraz bakarrik edo gehiago %29,4 den artean.

LMHko ikasleek ohitura gehiago dute euren amarekin euskaraz egiteko. Horrela, LMHn %26,1ak beti euskaraz egiten duen bitartean, DBHn %19,4 dira. Beti gaztelaniaz edo beste hizkuntza batean egiten dutenak ordea, LMHn 48,6 dira eta DBHn %54,6.

Tasa esleituari dagokionean ere, aipatutako alde txiki hori nabaritzen da. LMHko ikasle eta amaren arteko elkarrizketen %38,2a ematen dira euskaraz. DBHko ikasle eta amen artekoen %31,0 ordea.

Seme-alaba amarekin hizkuntza erabilera (ikasleen arabera)

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	23,9	26,1	19,4
Gehiago euskaraz	5,5	5,5	5,6
Bietara	11,0	11,9	9,3
Gehiago gaztelaniaz	8,9	7,8	11,1
Beti gaztelaniaz	39,3	35,3	47,2
Beste hizkuntza batean	11,3	13,3	7,4
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	326	218	108
Esleitutako erabilera tasa	35,8	38,2	31,0

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

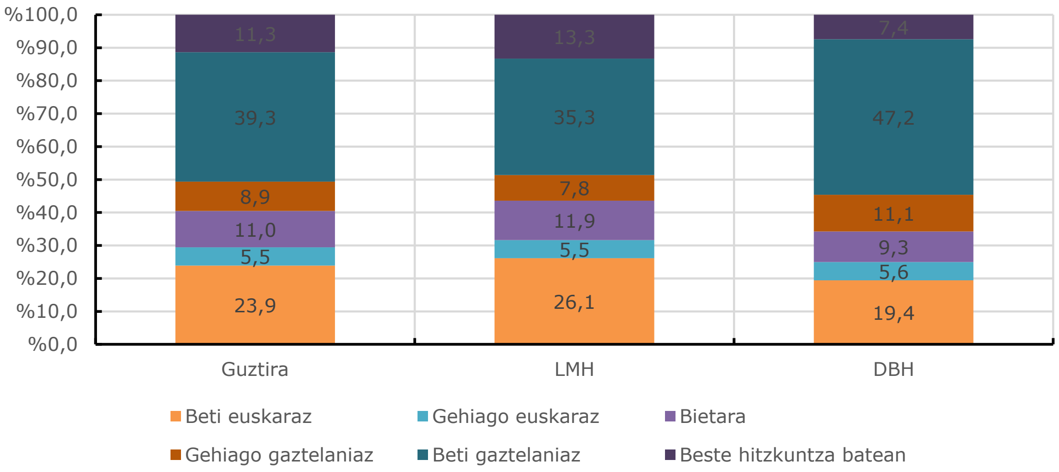

IKASLEA AMAREKIN (GURASOEN ARABERA)

Aitekin bezala, amekin ere galdera berdina erantzun dute gurasoek. Ama-seme-alaben elkarrizketei buruz ikasleek erantzundakoen ondoan, LMH eta DBHkoen arteko joerak antzekoak dira baina badute ñabardura bat. Soilik euskara erabiltzen dutenak antzeko proportzioetan erabiltzen dute (ia heren batek). Aldiz, soilik gaztelania erabiltzen dutenetan aldea dago. LMHn %36,3 diren artean, DBHn %46,2 dira. Tarte hori, batetik, LMHn bi hizkuntzak erabiltzen dutenak gehiago direlako ematen da eta bestetik beste hizkuntza bat erabiltzen dutenak ere gehiago direlako da.

Seme-alaba amarekin hizkuntza erabilera (gurasoen arabera)

	Guztira	HH	LMH	DBH
Euskara	36,4	50,0	31,6	31,8
Gaztelania	35,3	22,3	36,3	46,4
Biak batera	15,7	15,2	18,4	10,9
Beste bat	12,7	12,5	13,7	10,9
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	434	112	212	110

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

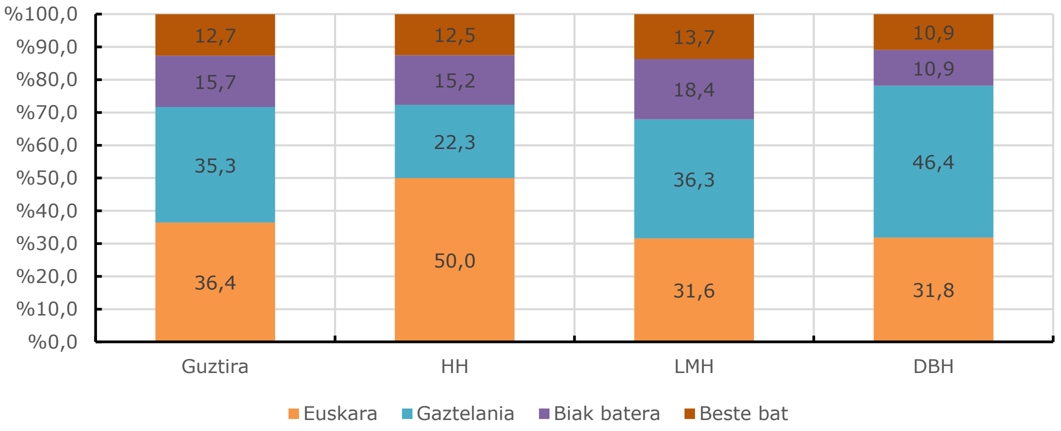

Aitarekin baino nabariagoa da amaren hizkuntza gaitasuna seme-alabarekin zein hizkuntzan egin erabakitzeko orduan. Tasa esleituei erreparatuta, ama elebiduna denean elkarrizketen %66,8a dira euskaraz (aiten kasuan %76,9a). Ama elebidun hartzailea denean %10,6 ematen dira euskaraz (aiten kasuan ia heren bat zen) eta erdalduna denean %3,3 (aiten kasuan %6,8.).

Amaren hizkuntza gaitasuna eta berarekin elkarrizketa hizkuntza

	Guztira	Elebiduna	Elebidun hartzailea	Erdalduna
Beti euskaraz	25,6	50,3	1,9	0,0
Gehiago euskaraz	6,1	10,2	1,9	2,2
Bietara	9,8	12,9	9,6	0,0
Gehiago gaztelaniaz	9,1	9,5	9,6	6,5
Beti gaztelaniaz	38,7	17,0	69,2	39,1
Beste hizkuntza batean	10,8	0,0	7,7	52,2
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	297	147	104	46
Esleitutako erabilera tasa	37,3	66,8	10,6	3,3

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

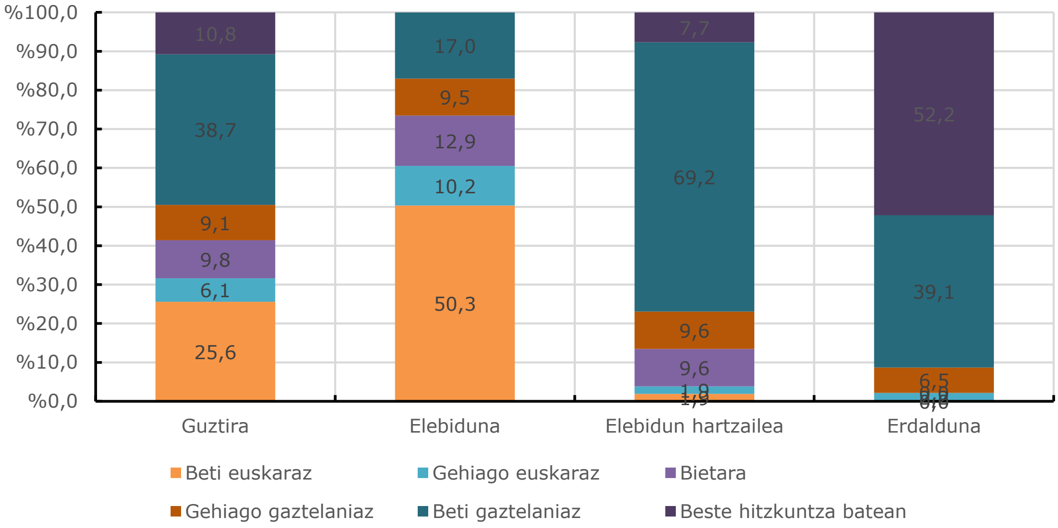

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.1.3. Euskararen erabilera guztiok elkarrekin daudenean

Guztiak batera daudenean (gurasoak eta anai-arrebak bazkaltzeko edo afaltzeko garaian), hizkuntza nagusia gaztelania da Soraluzeko ikasleen familien artean. %46,8k erdaraz egiten dute (beti gaztelaniaz edo beste hizkuntza batean). Beti euskaraz egiten dutenak bostetik bat dira (gehiago LMHn DBHn baino) eta gehiago euskaraz egiten dutenak hamarren bat (gehiago DBHn LMHn baino). Horrela LMHn eta DBHn proportzio antzekoa da gehiago edo bakarrik euskaraz egiten dutenena (%27tik gora).

Euskararen erabilera guztiok elkarrekin daudenean

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	18,9	20,5	15,9
Gehiago euskaraz	9,0	7,3	12,4
Bietara	15,9	17,3	13,3
Gehiago gaztelaniaz	9,3	10,5	7,1
Beti gaztelaniaz	35,7	32,3	42,5
Beste hizkuntza batean	11,1	12,3	8,8
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	333	220	113
Esleitutako erabilera tasa	36,0	37,2	33,6

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

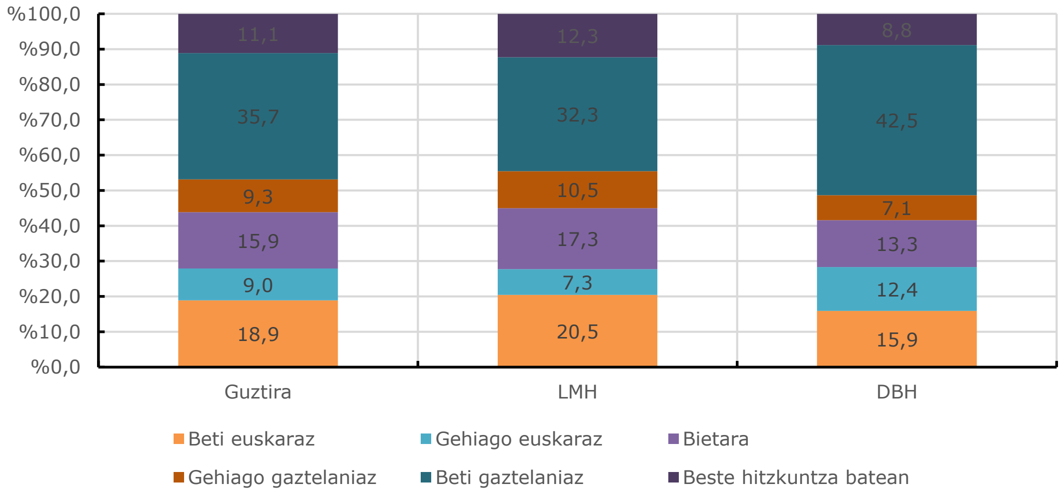

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.1.4. Etxeko erabilera esleitua

Etxeko erabilera orokorra aztertuta, ia ezberdintasunik ez dago LMH eta DBH artean. Dena kontuan hartuta beraz, etxeko elkarrizketen hamarretik ia lau izaten dira euskaraz Soraluzen (%39,3).

Beti euskaraz egiten dutenak %7,4 dira eta gehiago euskaraz %23,3. Kontrako aldea, gehiago edo beti gaztelaniaz, guztira, %57,2 gehitzen dute.

Etxeko erabilera esleitua

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	7,4	7,6	6,9
Gehiago euskaraz	23,3	22,9	24,1
Bietara	12,1	11,2	13,8
Gehiago gaztelaniaz	33,5	33,5	33,3
Beti gaztelaniaz	23,7	24,7	21,8
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	257	170	87
Esleitutako erabilera tasa	39,3	38,8	40,2

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

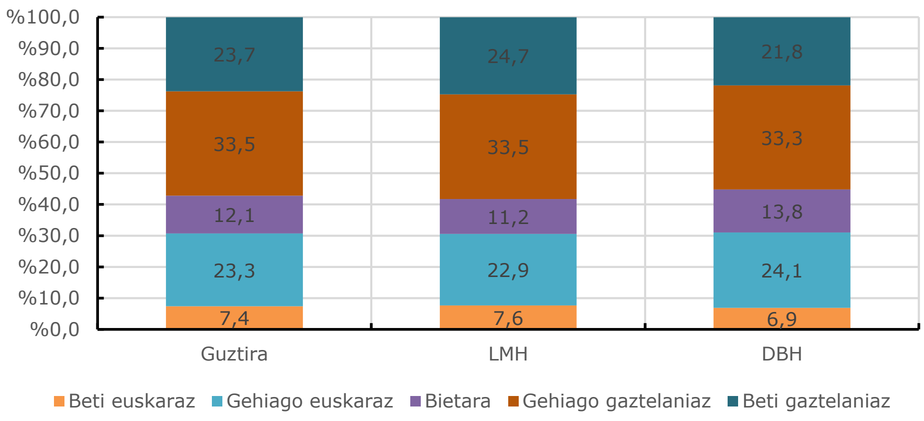

7.2. ESKOLA EREMUA

Eskola eremuari dagokion erabileraz aritzeko, ikasleek emandako erantzunak izan ditugu oinarri, esparru desberdin bi bereiziz; ikasgela eta jolastokia.

7.2.1. Euskara erabilera ikaskideekin klase garaian

LMHko ikasleen euskara erabilera altuena ikaskideekin klase garaian, beti euskaraz egiten dutenena da (%32,3). Ia hiru herenetan banatzen dira beti euskaraz, gehiago euskaraz eta bietara egiten dutenen multzoak.

DBHn berriz, talde nagusia bietara egiten dutenak dira (%43,4) eta aldiz, beti euskaraz egiten dutenak multzorik txikiena osatzen dute (%5,3).

Euskara erabilera ikaskideekin klase garaian

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	23,2	32,3	5,3
Gehiago euskaraz	23,8	31,4	8,8
Bietara	32,4	26,9	43,4
Gehiago gaztelaniaz	15,5	7,6	31,0
Beti gaztelaniaz	5,1	1,8	11,5
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	336	223	113
Esleitutako erabilera tasa	61,2	71,2	41,4

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

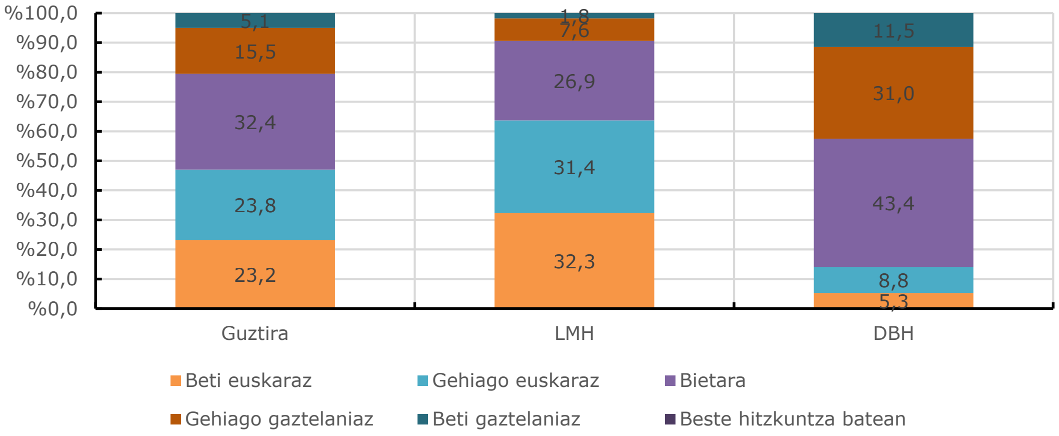

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.2.2. Euskara erabilera ikaskideekin jolas-orduan

Jolas-orduetan euskara erabilera nabarmen jaisten da, gehiago LMHko ikasleen artean, nahiz eta beraien erabilera DBHkoena baino altuagoa izaten jarraitzen duen.

Kasu honetan, LMHn bietara egiten dutenak dira multzo nagusia osatzen dutenak eta DBHn gehiago gaztelaniaz egiten dutena, bietan hamarretik lau inguru.

Hizkuntza erabilera ikaskideekin jolas-orduan

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	11,1	14,9	3,5
Gehiago euskaraz	11,7	13,1	8,8
Bietara	33,5	38,5	23,9
Gehiago gaztelaniaz	27,8	21,3	40,7
Beti gaztelaniaz	15,9	12,2	23,0
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	334	221	113
Esleitutako erabilera tasa	43,6	49,3	32,3

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

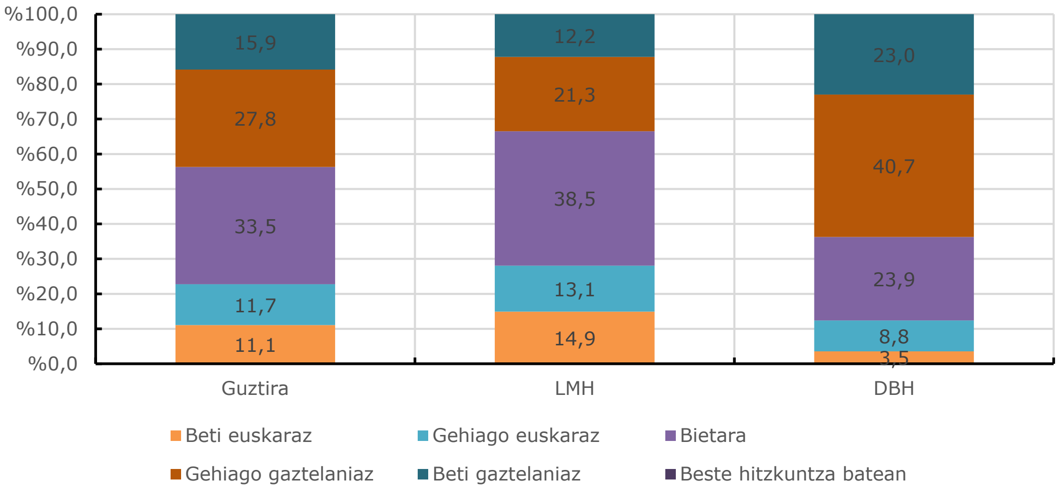

7.2.3. Ikastetxeko euskara erabilera (ikasleen artean)

Horrela bada, eskolakoa euskara erabilera altuagoa da LMH DBHn baino. LMHko ikasleen artean eskolan ematen diren elkarrizketen %56,7 dira euskaraz eta DBHko ikasleen artekoen %35,2.

Eskola erabilera orokorra

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	10,5	14,5	2,7
Gehiago euskaraz	18,9	23,5	9,7
Bietara	32,6	38,0	22,1
Gehiago gaztelaniaz	33,8	22,2	56,6
Beti gaztelaniaz	4,2	1,8	8,8
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	334	221	113
Esleitutako erabilera tasa	49,4	56,7	35,2

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

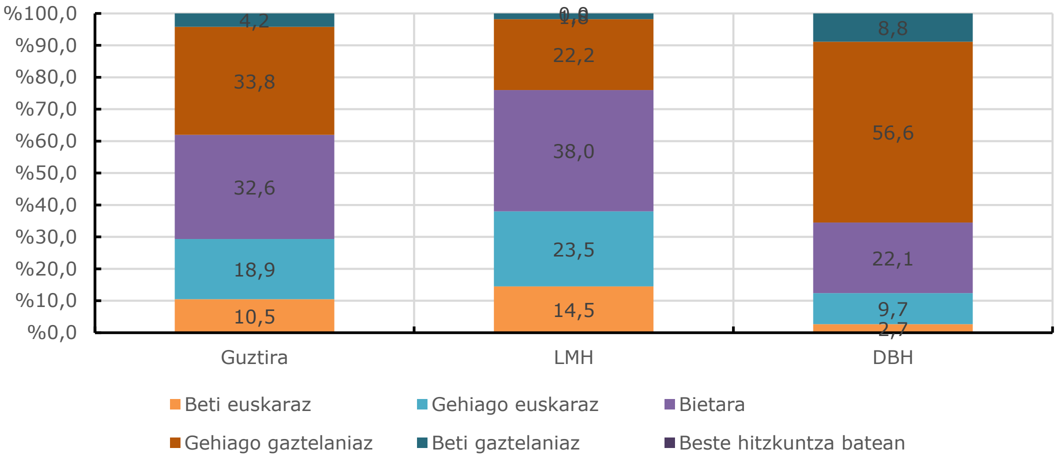

7.3. BESTE EREMU FORMALETAN, IRAKASLE EDO MONITOREEKIN

Gainontzeko eremu formaletan irakasle eta ikasleen artean ematen diren hizkuntza erabilerak aztertzeko, lehenik azpilaginen tamainari erreparatuko diogu. LMHren kasuan azpilagin guztiak 15 ikasleetatik gorakoak direnez denak aztertuko ditugu, DBHkoen kasuan berriz, dotrina-sendotzan, pintura eskolan eta dantza taldean ez dira kopuru horietara iristen, beraz azpilagin ez-nahikoak direnez horiek ez ditugu aztertuko. Besteetan 15eko kopurua gainditzen badute ere, Ludoteka/Gaztetxokoko eta musika eskolako azpilaginak txikiak direla kontuan hartuko dugu.

Irakasle eta ikasleen arteko hizkuntza erabilerak, azpilaginak

	Guztira	LMH	DBH
LUDOTEKA/GAZTETXOKOAN	105	86	19
MUSIKA ESKOLAN	78	60	18
DOTRINA-SENDOTZAN	86	78	8
PINTURA ESKOLAN	47	39	8
LIBURUTEGIAN	157	123	34
DANTZA TALDEAN	40	33	7
ESKOLA KIROLEKO SAIOETAN	106	76	30
SORA FUTBOL TALDEAN	76	43	33
KLASE PARTIKULARRETAN	166	84	82

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

Beraz, hurrengo tauletan, eskola ez diren bestelako eremu formaletan (Ludoteka/Gaztetxokoan, liburutegian, e.a.) ikasleek euren irakasle edo monitoreekin egiten duten erabilera da jaso duguna.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.3.1. Euskara erabilera monitoreekin Ludoteka/Gaztetxokoan

LMHko ikasleek DBHkoek baino gehiago egiten dute euskaraz beraien monitoreekin Ludoteka/Gaztetxokoan. Elkarrizketa guztien %84,9 dira euskaraz LMHren kasuan, eta %71,1 DBHn.

LMHn multzo nagusia beti euskaraz egiten dutenena da (%67,4) eta DBHn beti euskaraz edo gehiago euskaraz egiten dutenena (%36,8 bakoitzean).

LUDOTEKA/GAZTETXOKOA

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	61,9	67,4	36,8
Gehiago euskaraz	18,1	14,0	36,8
Bietara	12,4	12,8	10,5
Gehiago gaztelaniaz	2,9	2,3	5,3
Beti gaztelaniaz	4,8	3,5	10,5
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	105	86	19
Esleitutako erabilera tasa	82,4	84,9	71,1

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

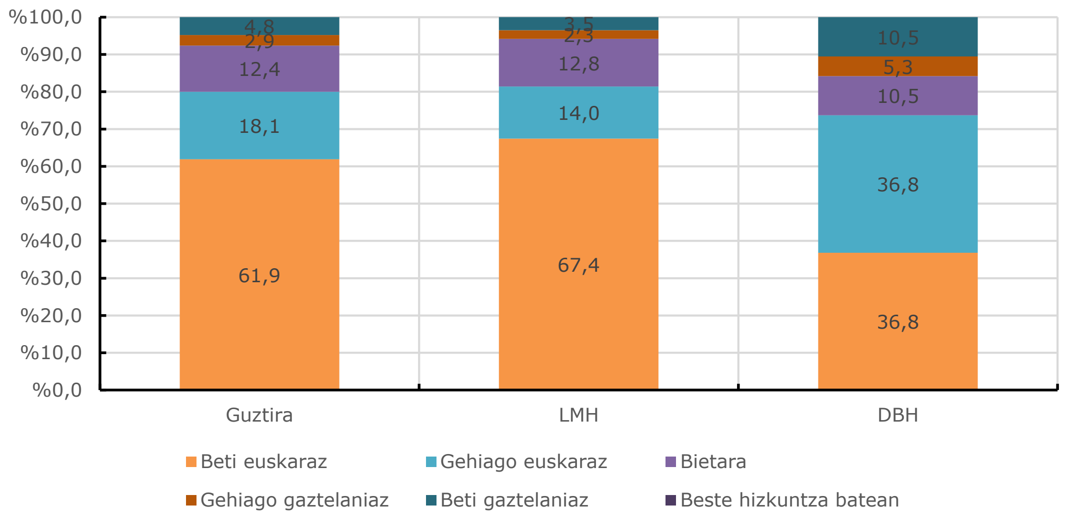

7.3.2. Euskara erabilera irakasleekin musika eskolan

LMHko ikasleek DBHkoek baino gehiago egiten dute euskaraz beraien irakasleekin musika eskolan. Elkarrizketa guztien %92,5 dira euskaraz LMHren kasuan, eta %72,2 DBHn.

LMHn multzo nagusia beti euskaraz egiten dutenena da (%78,3) eta baita DBHn ere (%44,4).

Musika eskola

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	70,5	78,3	44,4
Gehiago euskaraz	15,4	13,3	22,2
Bietara	10,3	8,3	16,7
Gehiago gaztelaniaz	2,6	0,0	11,1
Beti gaztelaniaz	1,3	0,0	5,6
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	78	60	18
Esleitutako erabilera tasa	87,8	92,5	72,2

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

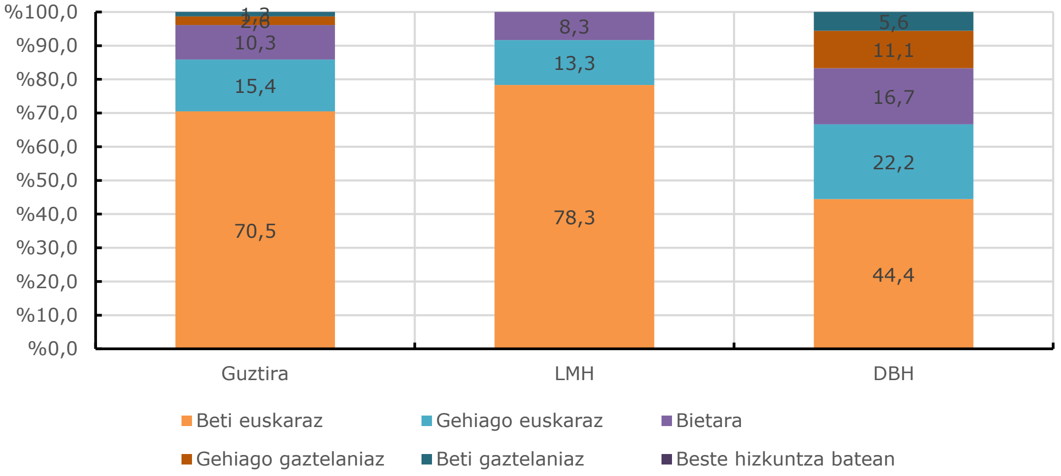

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.3.3. Euskara erabilera irakasleekin dotrina sendotzen

Dotrina sendotzen, LMHko ikasleen elkarrizketen %49,7 dira euskaraz.

LMHn multzo nagusia bietara egiten dutenena da (%35,9).Gehiago gaztelaniaz edo beti egiten dutenak %34,6 batzen dute.

Dotrina-sendotza

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	22,1	21,8	Ez dago azpilagin nahikoa
Gehiago euskaraz	7,0	7,7	
Bietara	37,2	35,9	
Gehiago gaztelaniaz	16,3	16,7	
Beti gaztelaniaz	17,4	17,9	
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	
Guztira	**100,0**	**100,0**	
(n)	86	78	
Esleitutako erabilera tasa	50,0	49,7	

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

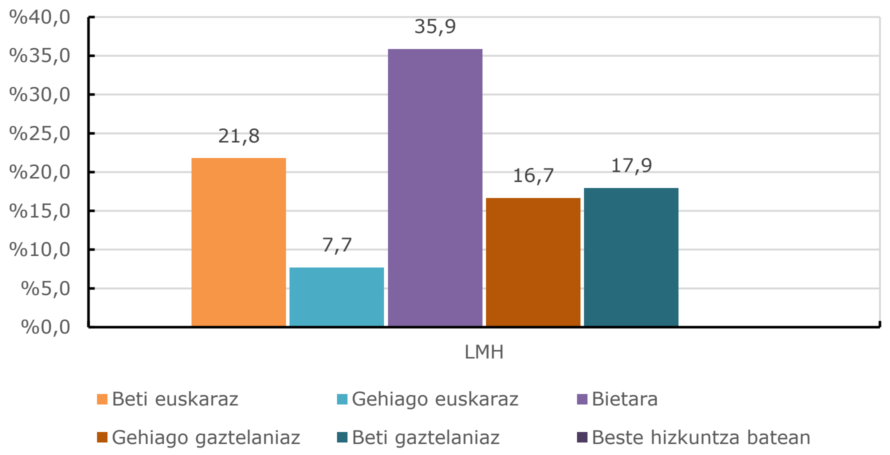

7.3.4. Euskara erabilera irakasleekin pintura eskolan

Pintura eskolan irakasleekin egiten duten euskara erabilera, beste guztiekin alderatuta, oso txikia da, txikiena. Elkarrizketa guztien %12,8 dira euskaraz LMHren kasuan.

LMHn multzo nagusia beti gaztelaniaz egiten dutenena da (%69,2).

Pintura eskola

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	2,1	2,6	Ez dago azpilagin nahikoa
Gehiago euskaraz	2,1	2,6	
Bietara	6,4	7,7	
Gehiago gaztelaniaz	19,1	17,9	
Beti gaztelaniaz	70,2	69,2	
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	
Guztira	**100,0**	**100,0**	
(n)	47	39	
Esleitutako erabilera tasa	11,7	12,8	

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

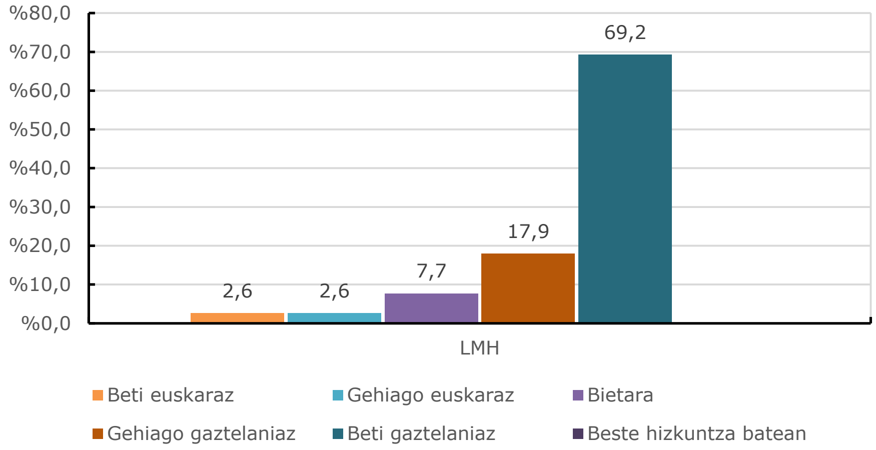

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.3.5. Euskara erabilera monitoreekin liburutegian

LMHko ikasleek DBHkoek baino gehiago egiten dute euskaraz beraien monitoreekin liburutegian. Elkarrizketa guztien %79,7 dira euskaraz LMHren kasuan, eta %58,1 DBHn.

LMHn multzo nagusia beti euskaraz egiten dutenena da (%60,2) baita DBHn ere (%32,4) baina kasu honetan beste aukeretan ere portzentaje altuak daude (bietara %20,6 eta gehiago gaztelaniaz edo beti gaztelaniaz %15 inguruan bakoitza).

Liburutegia

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	54,1	60,2	32,4
Gehiago euskaraz	12,1	11,4	14,7
Bietara	19,1	18,7	20,6
Gehiago gaztelaniaz	8,9	6,5	17,6
Beti gaztelaniaz	5,7	3,3	14,7
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	157	123	34
Esleitutako erabilera tasa	75,0	79,7	58,1

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

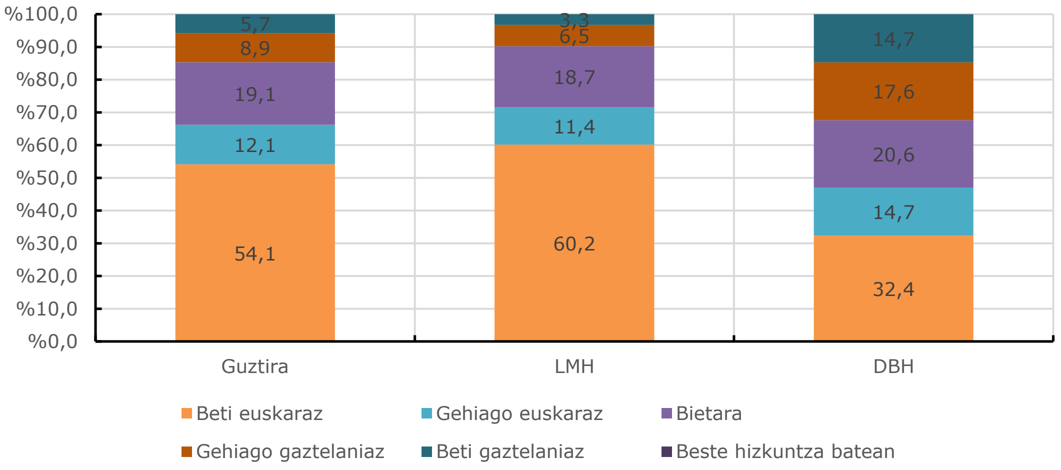

7.3.6. Euskara erabilera irakasleekin dantza taldean

Dantza taldean LMHko ikasleen artean, hamarretik zortzik baino gehiagok beti euskaraz egiten dute eta elkarrizketa guztien %93,2 izaten dira euskaraz.

DANTZA TALDEA

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	70,0	84,8	Ez dago azpilagin nahikoa
Gehiago euskaraz	7,5	6,1	
Bietara	15,0	6,1	
Gehiago gaztelaniaz	5,0	3,0	
Beti gaztelaniaz	2,5	0,0	
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	
Guztira	**100,0**	**100,0**	
(n)	40	33	
Esleitutako erabilera tasa	84,4	93,2	

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

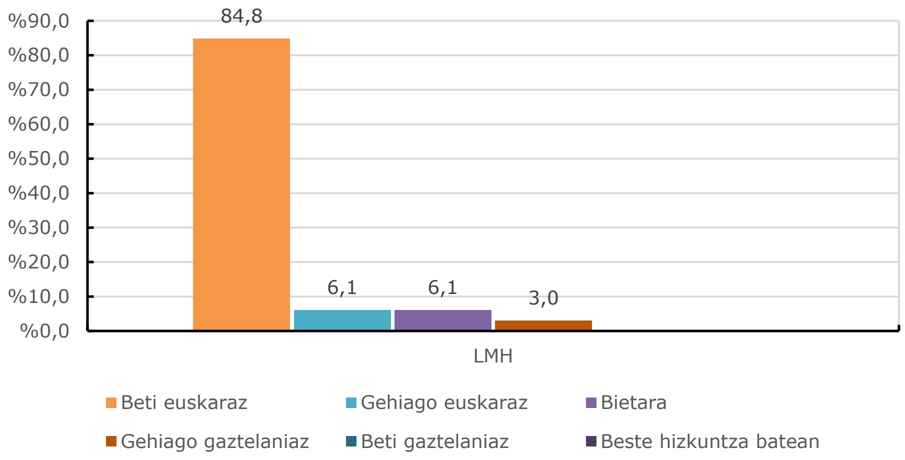

7.3.7. Euskara erabilera monitoreekin eskola kiroleko saioetan

LMHko ikasleek DBHkoek baino gehiago egiten dute euskaraz beraien monitoreekin eskola kiroleko saioetan. Elkarrizketa guztien %84,5 dira euskaraz LMHren kasuan, eta %54,2 DBHn.

LMHn multzo nagusia beti euskaraz egiten dutenena da (%65,8) eta DBHn bietara edo beti euskaraz egiten dutenena (%36,7 eta %20,0 hurrenez hurren).

Eskola kiroleko saioak

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	52,8	65,8	20,0
Gehiago euskaraz	17,0	17,1	16,7
Bietara	17,0	9,2	36,7
Gehiago gaztelaniaz	7,5	5,3	13,3
Beti gaztelaniaz	5,7	2,6	13,3
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	106	76	30
Esleitutako erabilera tasa	75,9	84,5	54,2

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

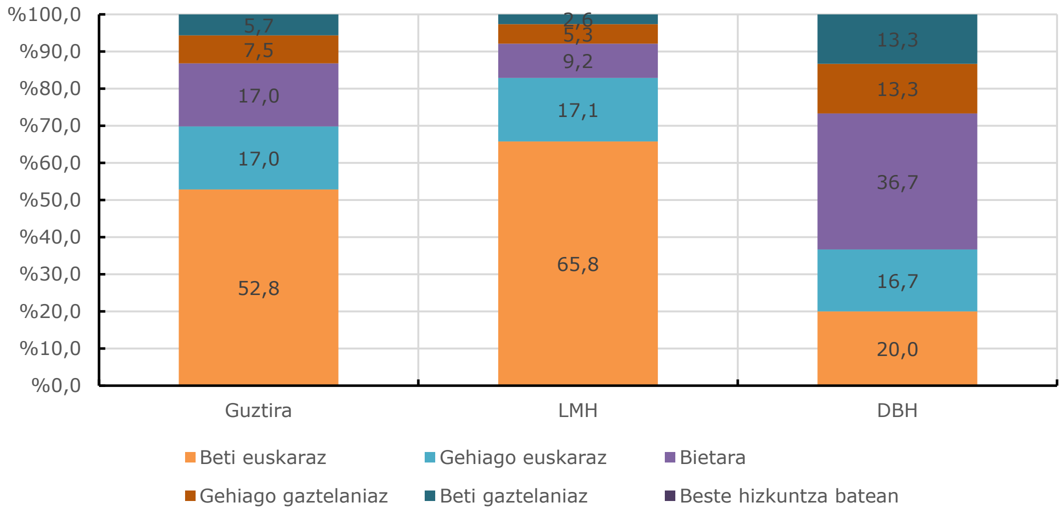

7.3.8. Euskara erabilera monitoreekin Sora futbol taldean

LMHko ikasleek DBHkoek baino gehiago egiten dute euskaraz beraien monitoreekin futbol taldean. Elkarrizketa guztien %83,7 dira euskaraz LMHren kasuan, eta %49,2 DBHn.

LMHn multzo nagusia beti euskaraz egiten dutenena da (%65,1) eta DBHn bietara egiten dutenena (%45,5).

Sora futbol taldea

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	40,8	65,1	9,1
Gehiago euskaraz	14,5	11,6	18,2
Bietara	28,9	16,3	45,5
Gehiago gaztelaniaz	10,5	7,0	15,2
Beti gaztelaniaz	5,3	0,0	12,1
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	76	43	33
Esleitutako erabilera tasa	68,8	83,7	49,2

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

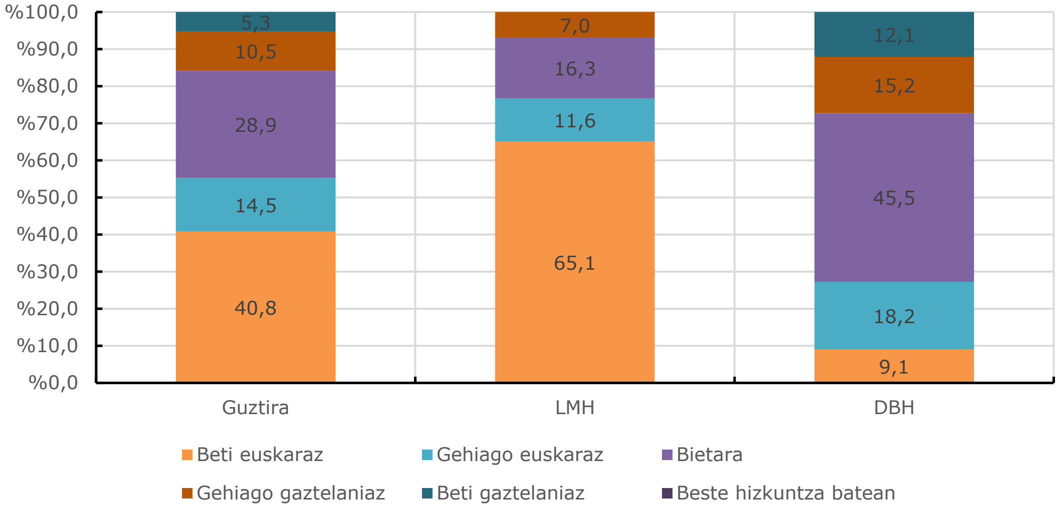

7.3.9. Euskara erabilera irakasleekin klase partikularretan

LMHko ikasleek DBHkoek, kasu honetan paretsu egiten dute euskaraz beraien irakasleekin klase partikularretan. Elkarrizketa guztien %57,7 dira euskaraz LMHren kasuan, eta %54,9 DBHn.

Hala ere, LMHn multzo nagusia bietan antzera egiten dutenena da (%38,1) eta DBHn euskaraz gehiago egiten dutenena (%30,5).

Klase partikularrak

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	22,9	28,6	17,1
Gehiago euskaraz	21,1	11,9	30,5
Bietara	30,1	38,1	22,0
Gehiago gaztelaniaz	10,2	4,8	15,9
Beti gaztelaniaz	14,5	14,3	14,6
Beste hizkuntza batean	1,2	2,4	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	166	84	82
Esleitutako erabilera tasa	56,3	57,7	54,9

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

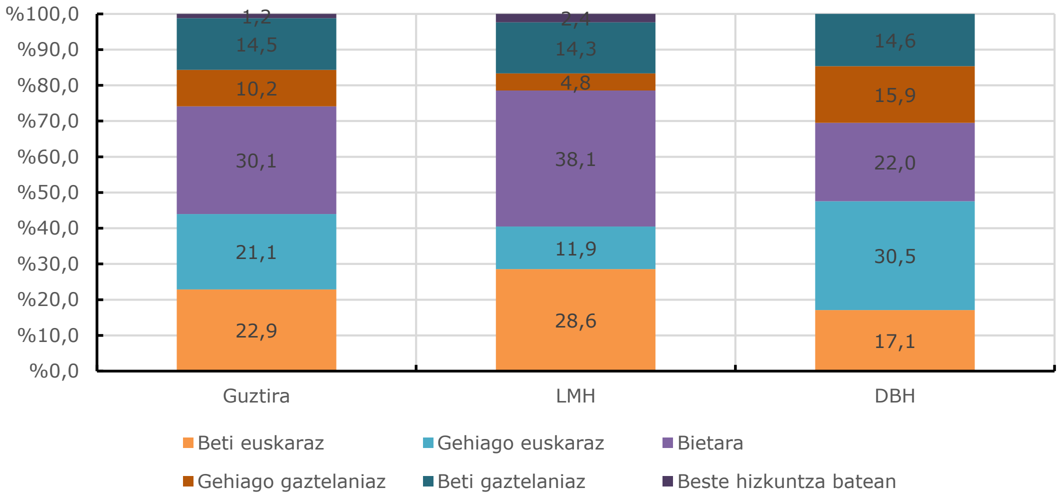

7.4. BESTE EREMU FORMALETAN, IRAKASLE EDO MONITOREEKIN, SINTESIA

LMH eta DBHkoen joera antzekoa dela ikus daiteke, monitore edo irakasle ezberdinekin testuinguru ezberdinetan. Bi ikas mailetako ikasleek musika eskolan eta Ludoteka/Gaztetxokoan egiten dute gehien euskaraz.

Euskaraz gutxien egiten duten esparruak ezberdinak dira batzuentzat eta besteentzat. LMHko ikasleen kasuan, jaitsiera nabaritzen dute klase partikularretan eta bereziki dotrina-sendotzean eta pintura eskolan. Klase partikularretan ingelesezko klaseak bereiztu ez izanak akaso baldintzatzen du datu hau. DBHkoen kasuan, euskara erabilera txikiena Sora futbol taldean ematen da eta LMHko ikasleekin alderatua tarte handia dago, are gehiago, eremu guztiak kontuan hartua, tarte handiena hor ematen da.

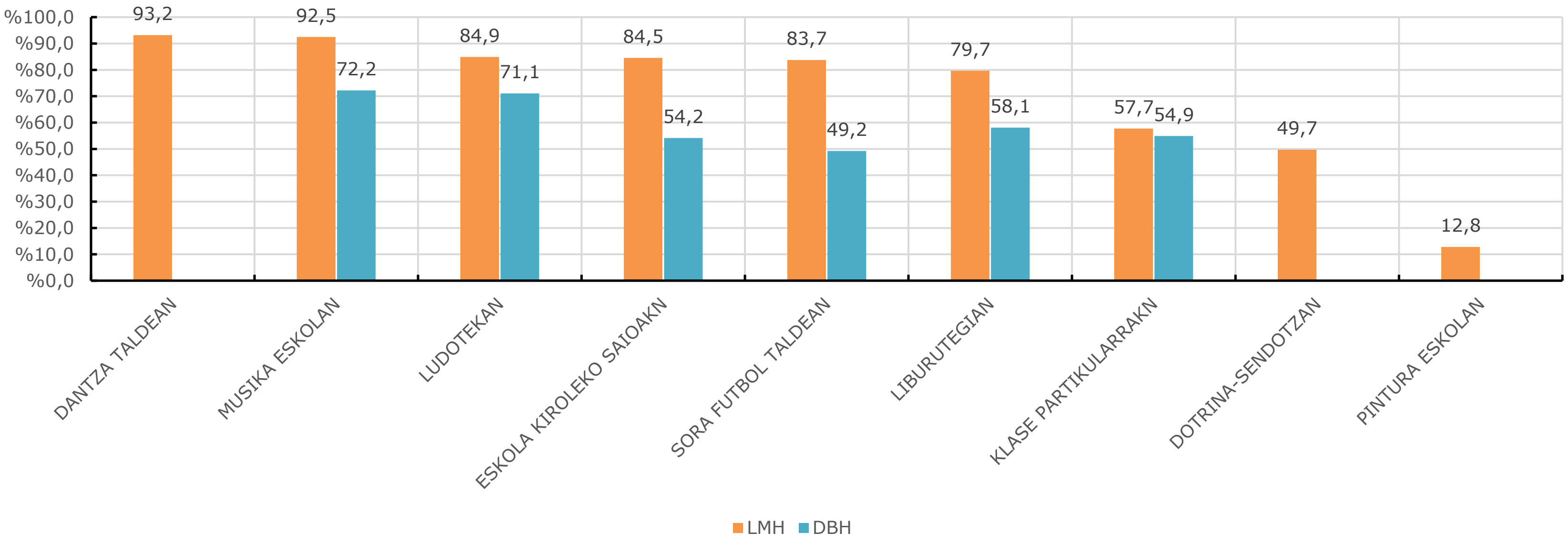

7.5. BESTE EREMU FORMALETAN, LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN

Jarraian irakasleekin bezala, ikasleen arteko hizkuntza erabilerak aztertzeko, lehenik azpilaginen tamainari erreparatuko diogu. LMHren kasuan azpilagin guztiak 15 ikasleetatik gorakoak direnez denak aztertuko ditugu, DBHkoen kasuan berriz, irakasleekin gertatzen zen bezala, dotrina-sendotzan, pintura eskolan eta dantza taldean ez dira kopuru horietara iristen, beraz horiek ez ditugu aztertuko ez-nahikoak izateagatik. Besteetan 15eko kopurua gainditzen badute ere, Ludoteka/Gaztetxokoko eta musika eskolako azpilaginak txikiak direla kontuan hartuko dugu.

Lagun edo taldekideekin, azpilaginak

	Guztira	LMH	DBH
LUDOTEKA/GAZTETXOKOAN	100	84	16
MUSIKA ESKOLAN	76	60	16
DOTRINA-SENDOTZAN	76	73	3
PINTURA ESKOLAN	48	39	9
LIBURUTEGIAN	145	112	33
DANTZA TALDEAN	41	34	7
ESKOLA KIROLEKO SAIOETAN	104	78	26
SORA FUTBOL TALDEAN	73	42	31
KLASE PARTIKULARRETAN	158	82	76

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

Horrela, bestelako eremu formaletan ikasleen lagun eta taldekideen arteko euskararen erabilera nolakoa den jaso dugu hurrengo tauletan.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.5.1. Euskara erabilera ikaskideekin Ludoteka/Gaztetxokoan

LMHko ikasleen euskara erabilera altuena lagunekin Ludoteka/Gaztetxokoan, beti euskaraz egiten dutenena da (%44,0). Bigarren altuena bietara egiten dutenen multzoa da (%31,0).

DBHn berriz, talde nagusia bietara egiten dutenak dira (%62,5) eta aldiz, ez dago beti euskaraz egiten duenik.

Lagun edo taldekideekin Ludoteka/Gaztetxokoan

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	37,0	44,0	0,0
Gehiago euskaraz	13,0	13,1	12,5
Bietara	36,0	31,0	62,5
Gehiago gaztelaniaz	8,0	8,3	6,3
Beti gaztelaniaz	6,0	3,6	18,8
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	100	84	16
Esleitutako erabilera tasa	66,8	71,4	42,2

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

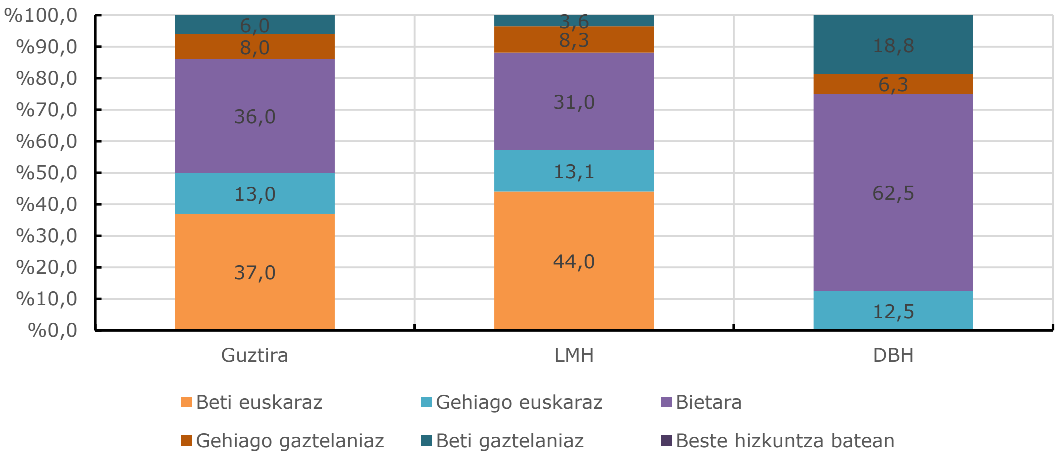

7.5.2. Euskara erabilera ikaskideekin musika eskolan

Musika eskolan lagunekin, LMHko ikasleen artean, berriro ere, beti euskaraz egiten dutenena da (%45,0) multzorik handiena. Bigarrena bietara egiten dutenen multzoa da (%28,3).

DBHn berriz, kasu honetan talde nagusia euskaraz gehiago egiten dutenak dira (%43,8) eta beti euskaraz egiten dutenak edo bietara edo beti gaztelaniaz portzentaje berdina dute (%18,8).

Lagun edo taldekideekin musika eskolan

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	39,5	45,0	18,8
Gehiago euskaraz	26,3	21,7	43,8
Bietara	26,3	28,3	18,8
Gehiago gaztelaniaz	1,3	1,7	0,0
Beti gaztelaniaz	5,3	1,7	18,8
Beste hizkuntza batean	1,3	1,7	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	76	60	16
Esleitutako erabilera tasa	72,7	75,8	60,9

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

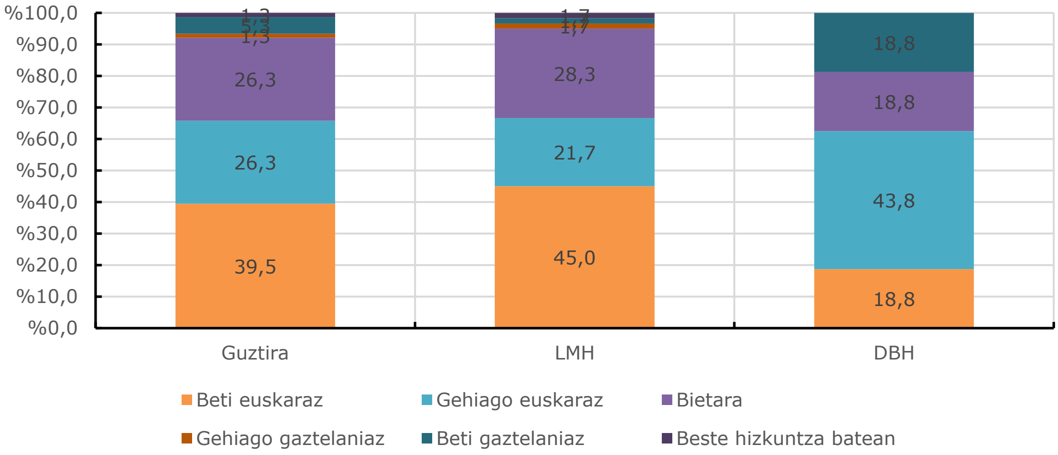

7.5.3. Euskara erabilera ikaskideekin dotrina-sendotzen

LMHko ikasleen hizkuntza erabilera altuen osatzen duen multzo dotrina-sendotzen, bietara egiten dutenena da (%43,8). Bigarren altuena beti gaztelaniaz egiten dutenen multzoa da (%17,8).

Lagun edo taldekideekin dotrina-sendotzan

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	14,5	15,1	Ez dago azpilagin nahikoa
Gehiago euskaraz	13,2	13,7	
Bietara	44,7	43,8	
Gehiago gaztelaniaz	9,2	9,6	
Beti gaztelaniaz	18,4	17,8	
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	
Guztira	**100,0**	**100,0**	
(n)	76	73	
Esleitutako erabilera tasa	49,0	49,7	

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

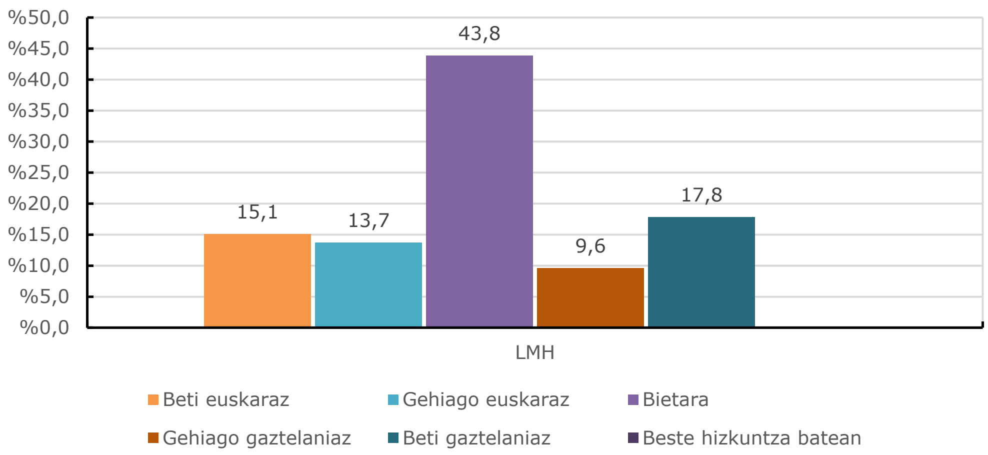

7.5.4. Euskara erabilera ikaskideekin pintura eskolan

Pintura eskolan LMHko ikasleen hizkuntza erabilera ezberdinen arteko multzorik altuena, beti gaztelaniaz egiten dutenena da (%41,0). Bigarren altuena gehiago gaztelaniaz egiten dutenen multzoa da (%25,6).

Lagun edo taldekideekin pintura eskolan

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	2,1	2,6	Ez dago azpilagin nahikoa
Gehiago euskaraz	10,4	7,7	
Bietara	25,0	23,1	
Gehiago gaztelaniaz	22,9	25,6	
Beti gaztelaniaz	39,6	41,0	
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	
Guztira	**100,0**	**100,0**	
(n)	48	39	
Esleitutako erabilera tasa	28,1	26,3	

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

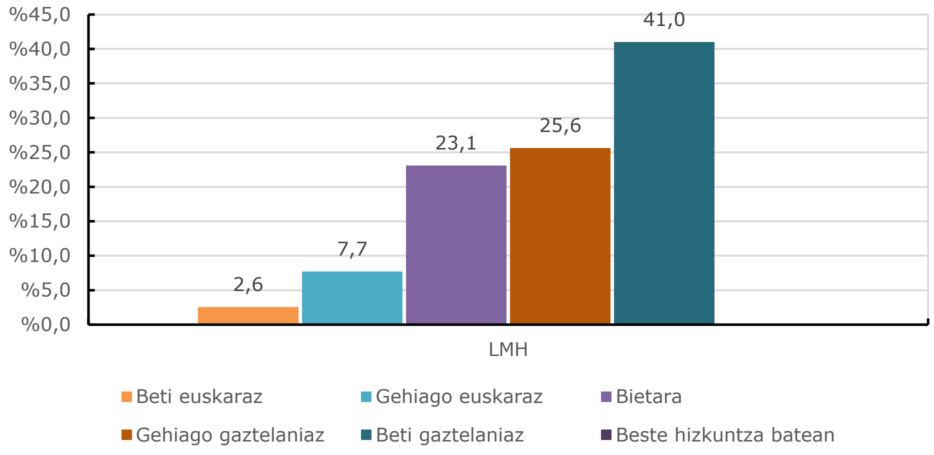

7.5.5. Euskara erabilera ikaskideekin liburutegian

Liburutegian lagunekin, LMHko ikasleen artean, berriro ere, beti euskaraz egiten dutenena da (%46,4) multzorik handiena. Bigarrena bietara egiten dutenen multzoa da (%25,0).

DBHn berriz, kasu honetan talde nagusia bietara berdin egiten dutenak dira (%36,4); eta gehiago gaztelaniaz edo beti gaztelaniaz egiten dutenek guztira %48,4 gehitzen dute.

Lagun edo taldekideekin liburutegian

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	36,6	46,4	3,0
Gehiago euskaraz	15,2	16,1	12,1
Bietara	27,6	25,0	36,4
Gehiago gaztelaniaz	9,7	5,4	24,2
Beti gaztelaniaz	11,0	7,1	24,2
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	145	112	33
Esleitutako erabilera tasa	64,1	72,3	36,4

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

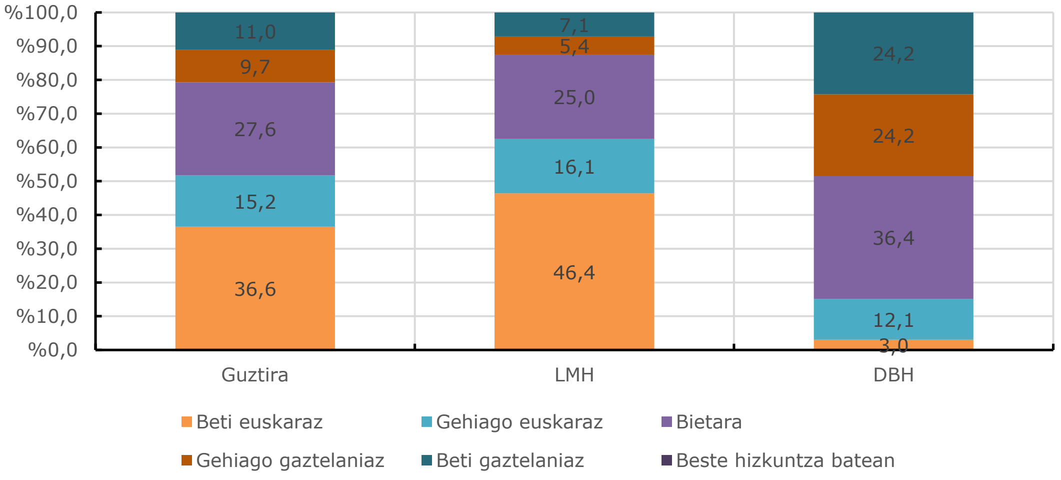

7.5.6. Euskara erabilera ikaskideekin dantza taldean

Dantza taldean lagunekin, LMHko ikasleen artean, berriro ere, beti euskaraz egiten dutenena da (%64,7) multzorik handiena. Kasu honetan gainera alde handiarekin hurrengo multzoarekiko. Bigarrena bietara egiten dutenen multzoa da (%20,6).

Lagun edo taldekideekin dantza taldean

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	53,7	64,7	Ez dago azpilagin nahikoa
Gehiago euskaraz	12,2	14,7	
Bietara	22,0	20,6	
Gehiago gaztelaniaz	2,4	0,0	
Beti gaztelaniaz	9,8	0,0	
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	
Guztira	**100,0**	**100,0**	
(n)	41	34	
Esleitutako erabilera tasa	74,4	86,0	

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

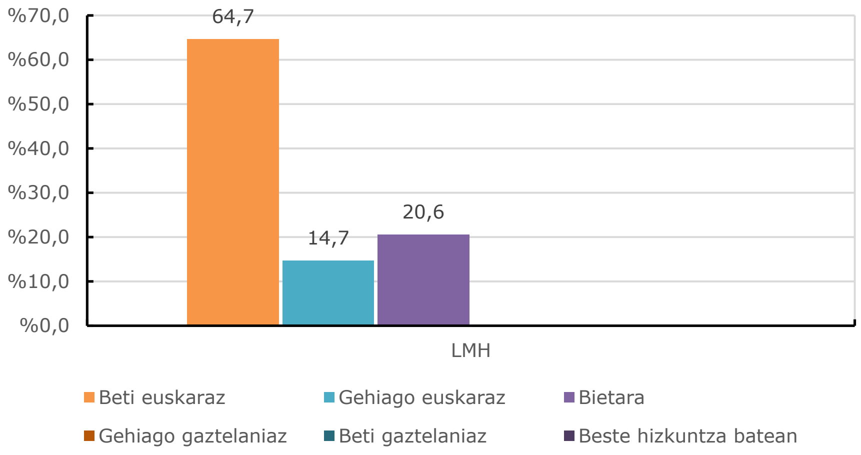

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.5.7. Euskara erabilera ikaskideekin eskola kiroleko saioetan

Eskola kiroleko saioetan lagunekin, LMHko ikasleen artean, beti euskaraz egiten dutenena da (%42,3) multzorik handiena. Bigarrena bietara egiten dutenen multzoa da (%25,6).

DBHn berriz, kasu honetan talde nagusia bietara egiten dutenak dira (%50,0) eta gehiago euskaraz zein gaztelaniaz aritzen direnak bigarren kokatuko lirateke (%15,4 multzo bakoitzak).

Lagun edo taldekideekin eskola kiroleko saioetan

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	33,7	42,3	7,7
Gehiago euskaraz	17,3	17,9	15,4
Bietara	31,7	25,6	50,0
Gehiago gaztelaniaz	12,5	11,5	15,4
Beti gaztelaniaz	4,8	2,6	11,5
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	104	78	26
Esleitutako erabilera tasa	65,6	71,5	48,1

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

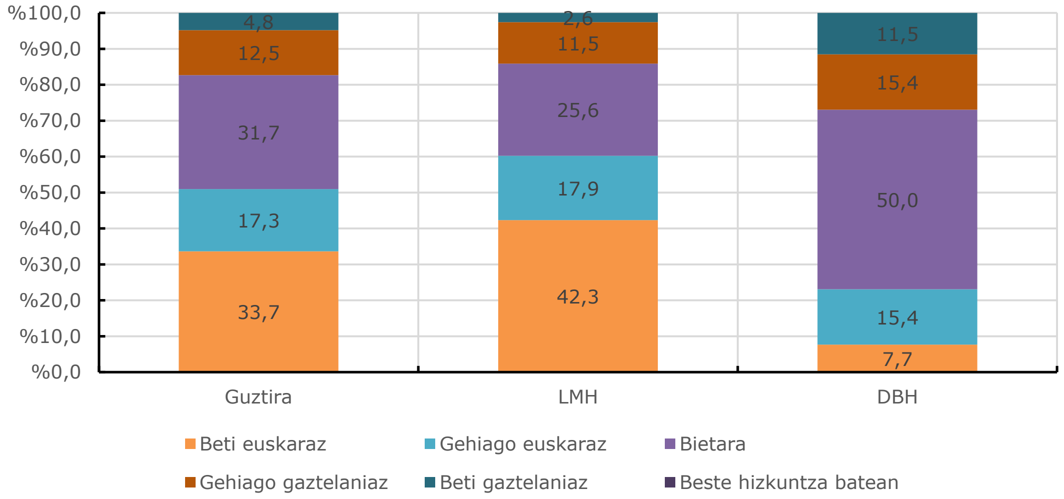

7.5.8. Euskara erabilera ikaskideekin Sora futbol taldean

Sora futbol taldean lagunekin, LMHko ikasleen artean, beti euskaraz egiten dutenena da (%38,1) multzorik handiena. Bigarrena bietara egiten dutenen multzoa da (%28,6).

DBHn berriz, kasu honetan talde nagusia bietara egiten dutenak dira (%38,7) eta gehiago euskaraz aritzen direnak bigarren kokatuko lirateke (%22,6).

Lagun edo taldekideekin sora futbol taldean

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	23,3	38,1	3,2
Gehiago euskaraz	20,5	19,0	22,6
Bietara	32,9	28,6	38,7
Gehiago gaztelaniaz	16,4	14,3	19,4
Beti gaztelaniaz	6,8	0,0	16,1
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	73	42	31
Esleitutako erabilera tasa	59,2	70,2	44,4

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

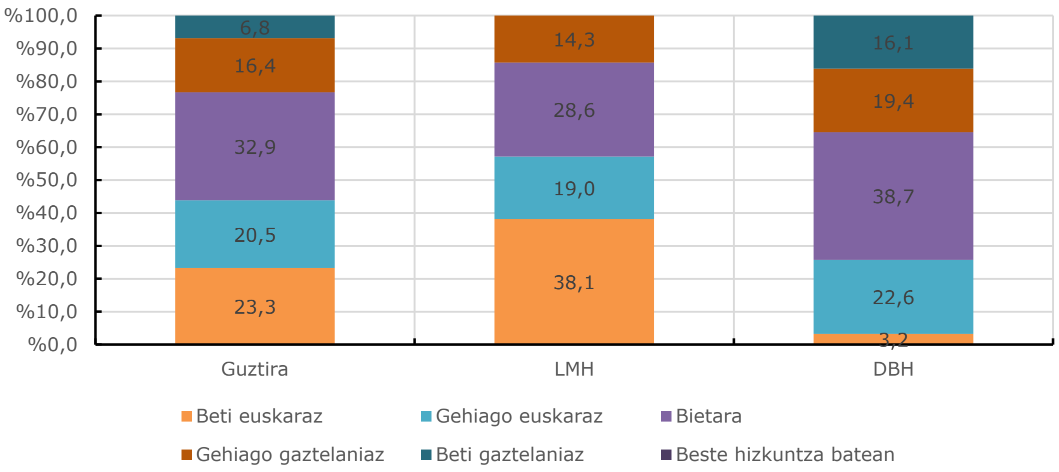

7.5.9. Euskara erabilera ikaskideekin klase partikularretan

Klase partikularretan lagunekin, LMHko ikasleen artean, bietara egiten dutenena da (%42,7) multzorik handiena. Bigarrena beti euskaraz egiten dutenen multzoa da (%28,0).

DBHn ere, kasu honetan talde nagusia bietara egiten dutenak dira (%30,3) baina oso gertutik jarraitzen diote gehiago euskaraz edo gaztelaniaz egiten dutenek, portzentaje berdina dutelarik azken multzo biek(%26,3).

Lagun edo taldekideekin klase partikularretan

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	18,4	28,0	7,9
Gehiago euskaraz	19,0	12,2	26,3
Bietara	36,7	42,7	30,3
Gehiago gaztelaniaz	17,7	9,8	26,3
Beti gaztelaniaz	8,2	7,3	9,2
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	158	82	76
Esleitutako erabilera tasa	55,4	61,0	49,3

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

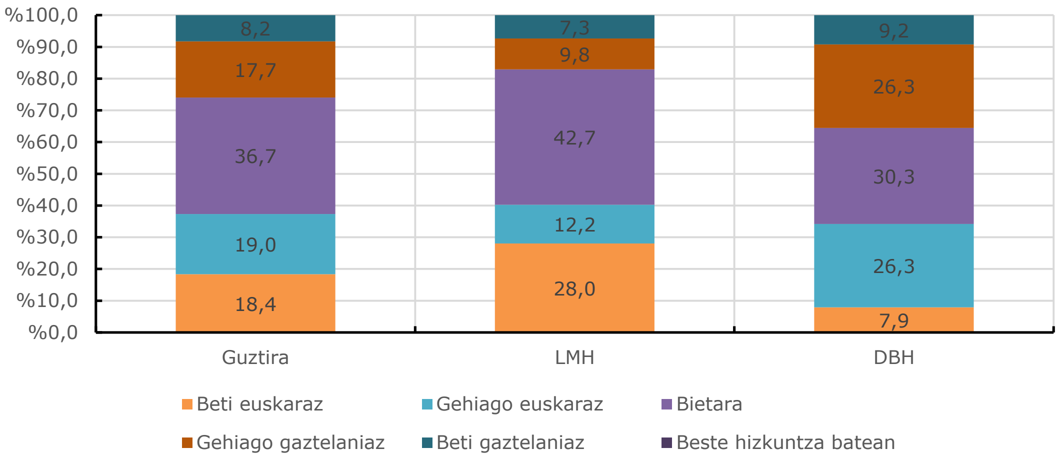

7.6. BESTE EREMU FORMALETAN, LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN, SINTESIA

Aurretik aipatu dugun bezala, datu hauek interpretatzeko DBHko ikasleen dantza taldeko, dotrina-sendotzako eta pintura eskolako datuak alde batean utziko ditugu, lagin nahikorik ez baitago.

Ikasleek beraien artean dituzten euskara erabilera esparru ezberdinetan aztertuta, LMHkoen artean alde handiagoak ikusten dira DBHkoen artean baino. LMHn dantza taldean duten euskara erabilera besteen gainetan nabarmentzen da (%86,0). Ondoren bost esparru ezberdinetan %75-70aren bueltan dabiltza eta klase partikularrak, dotrina-sendotzan eta pintura eskolan erabilerak nabarmen baxuagoak dira. DBHkoen kasuan, %35 eta %50aren bueltan dabiltza esparru guztietan, musika eskolan kenduta, %60,9koa dela euskara erabilera.

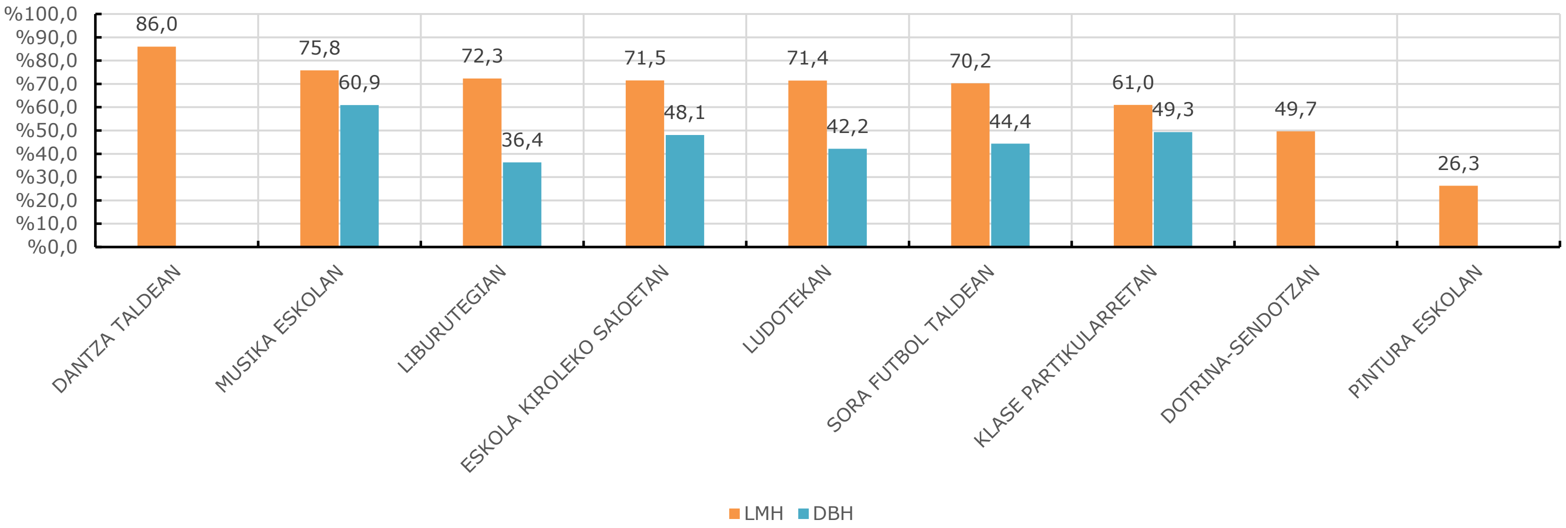

Esparru guzti horietan, aurretik ikasle-irakasle arteko elkarrizketetan ikusi ditugun joera berdinak antzematen dira, beraz batzuen ekitea besteengan eragiten duela pentsa daiteke.

7.7. EREMU FORMALETAN EUSKARA ERABILEREN TASA ESLEITUAK

Aztertutako eskolaz kanpoko eremu formal guztiak bateratu eta bakoitzean parte hartzen duten ikasleen kopurua kontutan hartuz sortu dugu eremu formaletan euskara erabileren tasa esleituak[6]. Aurretik agertu bezala, LMHko ikasleen euskara erabilera DBHkoena baino altuagoa da, bai irakasleekin bai ikaskideen artean. Azpimarratzeko datua kasu honetan ordea, zera da, LMHko ikaskideen arteko euskara erabilera altuagoa da DBHkoena haien irakasleekin dutena baino.

Orokorrean hartuta, LMHko ikasleek eskolaz kanpo eremu formaletan izaten dituzten elkarrizketen %69,4 euskaraz dira, DBHkoen kasuan %52,5.

EREMU FORMALETAN EUSKARA ERABILERA TASA ESLEITUA

	LMH	DBH
Irakasle eta monitoreekin	72,3	57,3
Ikaskideekin	65,8	46,6
Eskolaz kanpoko eremu formaleko tasa esleitu orokorra	69,4	52,5

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

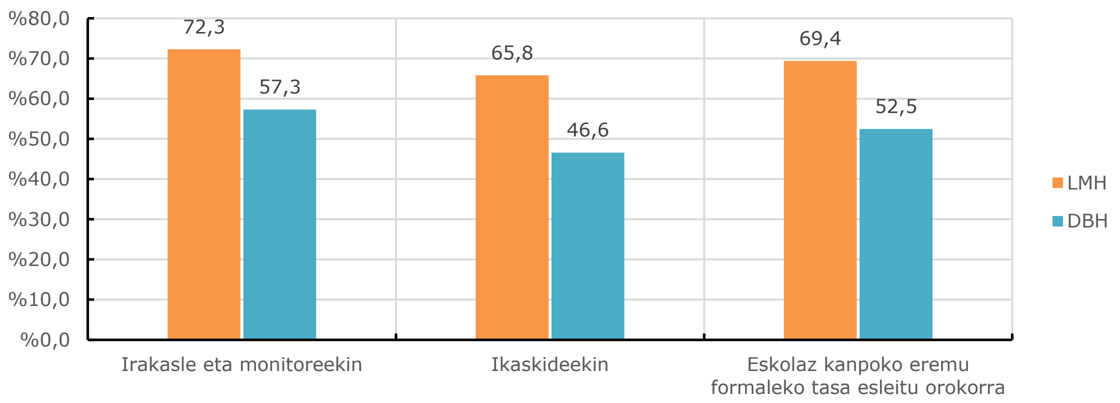

[6] Ikus metodozko oharrak

7.8. EREMU EZ FORMALA

Eremu formalean ikasleek egiten duten erabilera aztertu ostean, eremu ez formalean ikaskide zein lagunekin gertatzen dena ikus dezagun. Alde batetik, kalean lagunartean egiten duten hizkuntza izango genuke eta bestetik, txateatzeko euren artean darabiltena.

7.8.1. Euskara erabilera ikaskideekin kalean

LMHko ikasleek DBHkoek baino gehiago egiten dute euskaraz beraien artean kalean. Elkarrizketa guztien %38,5 dira euskaraz LMHren kasuan, %29,6 DBHn.

LMHn multzo nagusia bi hizkuntzetan antzera egiten dutenena da (%32,0) eta desoreka dagoenean (euskararen alde edo gaztelaniaren alde), gaztelaniaren multzoak handiagoak dira. Beti euskaraz edo gehienetan egiten dutenak %19,6 gehitzen dute, multzo berdinak gaztelaniaren aldean %48,4.

DBHn joera antzekoa da, gaztelaniaren aldeko hautua pixka bat indartsuagoa delarik.

Ikaskideekin kalean

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	6,6	8,2	3,5
Gehiago euskaraz	9,0	11,4	4,4
Bietara	30,1	32,0	26,5
Gehiago gaztelaniaz	28,0	22,8	38,1
Beti gaztelaniaz	26,2	25,6	27,4
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	332	219	113
Esleitutako erabilera tasa	35,5	38,5	29,6

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

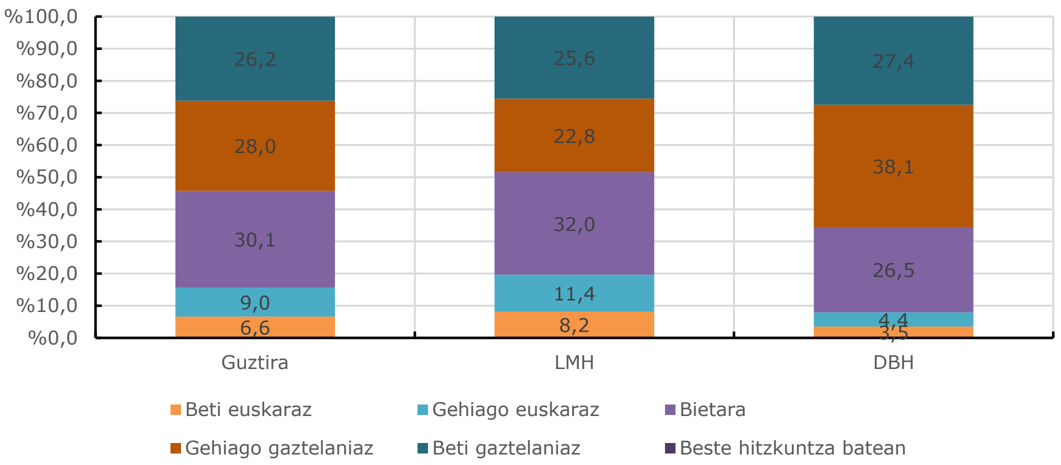

7.8.2. Euskara erabilera lagunekin txateatzen

Lagunekin txateatzen dutenean, ikaskideekin kalean duten erabilerarekin alderatuta, LMHko ikasleen kasuan euskara erabilera apur bat igotzen da, DBHkoen kasuan berriz, mantentzen da. Bi hizkuntzak neurri berean erabiltzearen aukera da bereziki indartzen dena bi ikasmailetan.

LAGUNEKIN TXATEATU

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	2,3	4,5	0,0
Gehiago euskaraz	6,9	8,9	4,7
Bietara	46,3	53,6	38,7
Gehiago gaztelaniaz	17,9	8,9	27,4
Beti gaztelaniaz	26,6	24,1	29,2
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	218	112	106
Esleitutako erabilera tasa	35,1	40,2	29,7

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

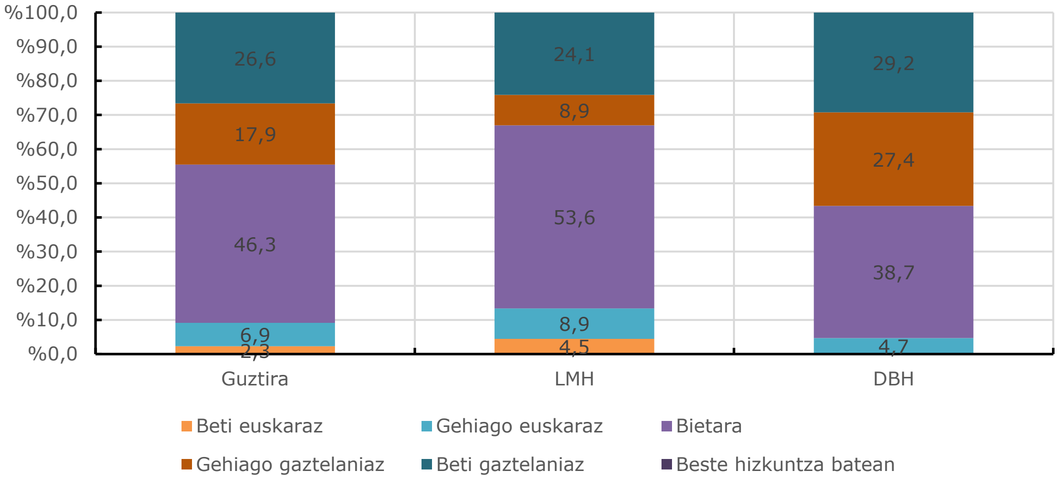

7.9. EREMU EZ FORMALA, SINTESIA

Eremu ez formaleko bi aldagaiak aztertuta, ez da ageri alde handirik. LMHkoen kasuan apur bat gehiago egiten dute euskaraz txateatzen dutenean (idatzizko komunikazioa) kalean elkarrekin daudenean (ahozkoa) baino. Baina aldea txikia da euren kasuan eta DBHkoen kasuan berdina da portzentajea.

Guztira, LMH eta DBHkoen arteko aldea ia 10 puntukoa da testuinguru ez formaletan. LMHko ikasleen lagun arteko elkarrizketen %39,3 euskaraz diren bitartean, DBHko ikasleena %29,7 dira.

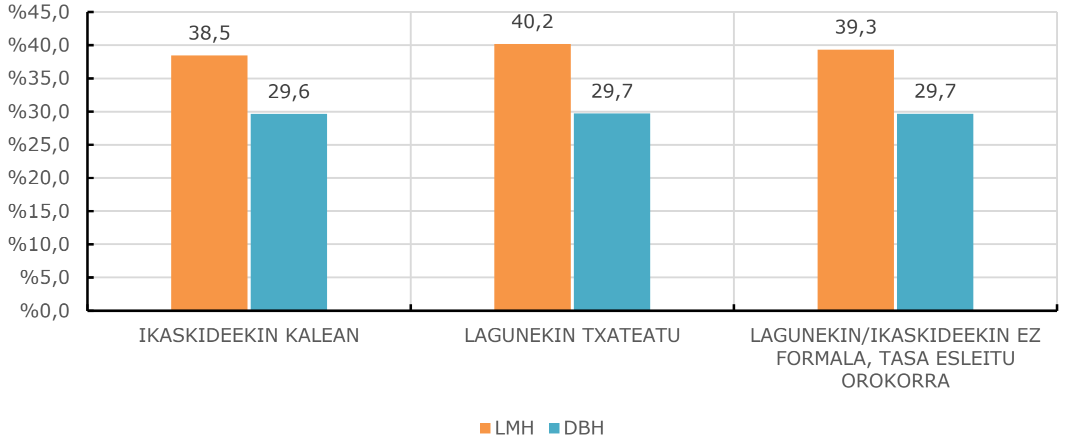

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.10. KOMUNIKABIDE ETA KULTUR KONTSUMOA

Kultur eta komunikabide kontsumoa zein hizkuntzatan egiten duten bildu dugu jarraian, alegia, telebista ikusi, musika entzun, liburuak irakurri, irratia entzun, Interneten nabigatu eta zineman pelikulak ikusi ohi dituztenean zein hizkuntzatan egiten duten.

7.10.1. Telebista ikustean hizkuntza hautaketa

Telebista ikusteko orduan, LMHko ikasleek zertxobait gehiago ikusten dute euskaraz DBHkoek baino. LMHko ikasleen artean telebista ikusten duten guztiaren laurdena baino gehiago ikusten dute euskaraz (%27,7). DBHkoen kasuan bosten bat (%21,6). Bietan telebista beti gaztelaniaz ikusten dutenak dira nagusi (%39,4 eta %39,1 hurrenez hurren).

Telebista ikusi

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	3,3	5,0	0,0
Gehiago euskaraz	2,7	3,6	0,9
Bietara	27,5	29,4	23,6
Gehiago gaztelaniaz	26,3	21,3	36,4
Beti gaztelaniaz	39,3	39,4	39,1
Beste hizkuntza batean	0,9	1,4	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	331	221	110
Esleitutako erabilera tasa	25,7	27,7	21,6

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

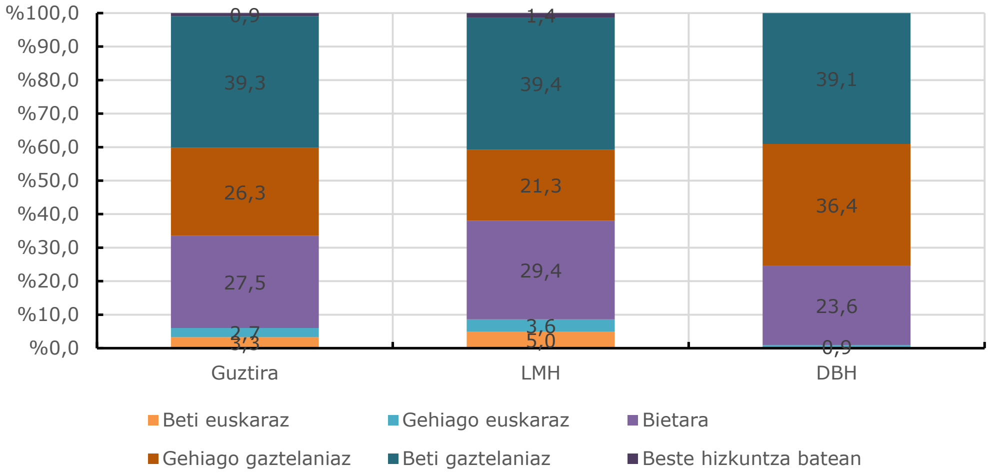

7.10.2. Irratia entzutean hizkuntza hautaketa

Irratia entzuteko orduan ordea, DBHko ikasleek zertxobait gehiago entzuten dute euskaraz LMHkoek baino. LMHko ikasleen artean entzuten duten guztiaren %45,9 izaten da euskaraz, DBHkoen kasuan %48,8. Badirudi irratia entzuteko orduan LMHko ikasleak “polarizatuagoak” daudela. Irratia beti gaztelaniaz entzuten dutenak LMHn DBHn baino nabarmen gehiago izateaz gain (%34,8 eta %18,5 hurrenez hurren), beti euskaraz entzuten dutenak ere gehiago dira LMHn DBHn baino (%23,9 eta %15,4 hurrenez hurren).

Irratia entzun

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	20,4	23,9	15,4
Gehiago euskaraz	12,7	12,0	13,8
Bietara	29,9	22,8	40,0
Gehiago gaztelaniaz	8,9	6,5	12,3
Beti gaztelaniaz	28,0	34,8	18,5
Beste hizkuntza batean	0,0	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	157	92	65
Esleitutako erabilera tasa	47,1	45,9	48,8

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

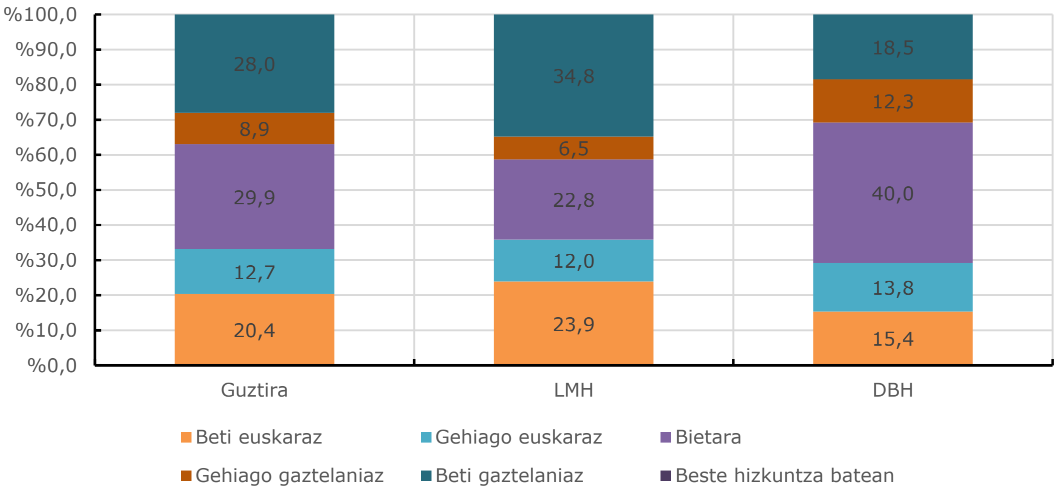

7.10.3. Musika entzutean hizkuntza hautaketa

Musika entzuteko orduan berriro ere LMHko ikasleek zertxobait gehiago entzuten dute euskaraz DBHkoek baino. LMHko ikasleen artean entzuten duten guztiaren herena baino gehiago izaten da euskaraz (%35,1). DBHkoen kasuan laurden bat (%27,8). Bi ikasmailetan musika entzuteko orduan ia denak bi hizkuntzen artean eta gaztelaniaren aldeko aukeretan banatzen dira.

Musika entzun

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	5,7	8,5	0,9
Gehiago euskaraz	5,1	5,9	3,7
Bietara	34,1	34,6	33,3
Gehiago gaztelaniaz	23,3	19,7	29,6
Beti gaztelaniaz	29,7	30,9	27,8
Beste hizkuntza batean	2,0	0,5	4,6
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	296	188	108
Esleitutako erabilera tasa	32,4	35,1	27,8

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

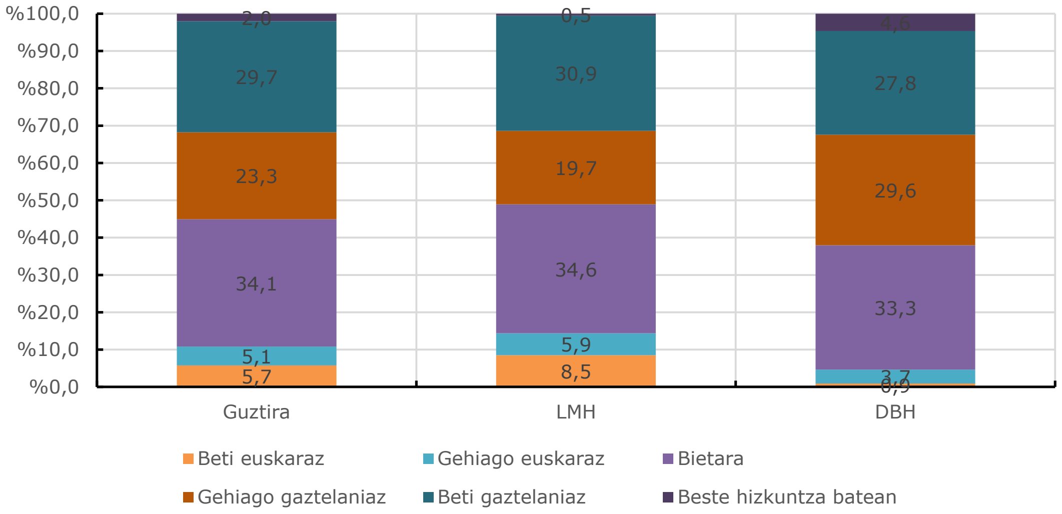

7.10.4. Liburuak irakurtzean hizkuntza hautaketa

Liburuak ere LMHko ikasleek irakurtzen dituzten gehiago euskaraz DBHkoek baino. LMHko ikasleen artean erdia baino gehiago irakurtzen dute euskaraz (%56,9). DBHkoek hamarretik lau irakurtzen dituzte euskaraz (%41,7). Bi ikasmailetan bi hizkuntzetan irakurtzen dutela esaten dutenek osatzen dituzte multzorik handienak (%51,5 eta %65,7 hurrenez hurren). LMHkoen ia laurdenak (%23,3) dena euskaraz irakurtzen dutela erantzun dute. Multzo berdina DBHn %1,0 da.

Liburuak irakurri

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	15,8	23,3	1,0
Gehiago euskaraz	8,0	9,2	5,7
Bietara	56,3	51,5	65,7
Gehiago gaztelaniaz	7,4	3,9	14,3
Beti gaztelaniaz	12,2	11,7	13,3
Beste hizkuntza batean	0,3	0,5	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	311	206	105
Esleitutako erabilera tasa	51,8	56,9	41,7

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

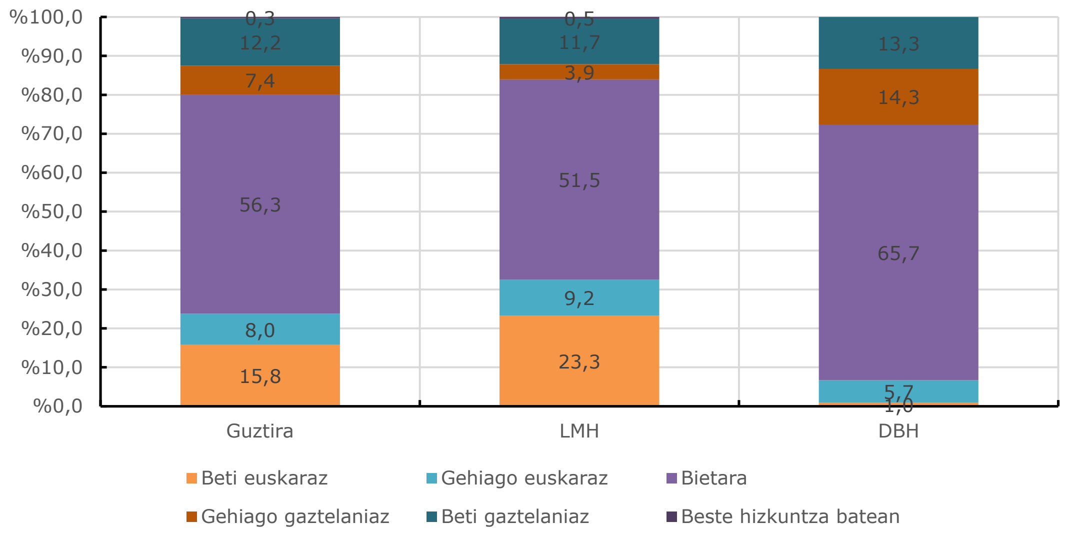

7.10.5. Interneten nabigatzean hizkuntza hautaketa

Interneten WEB orri ezberdinetan ibiltzen direnean, LMHko ikasleak %29,0tan euskaraz dauden edukiak jarraitzen dituzte, DBHko ikasleen kasuan %22,2 dira horiek. Bi ikasmailetan, multzo nagusia beti gaztelaniaz dauden edukiak jarraitzen dituztenak dira (%38,7 eta %37,6 hurrenez hurren). DBHn ez dago inor beti euskaraz edo gehiago euskaraz erantzun duenik.

Interneten web orriak bisitatu

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	3,0	5,2	0,0
Gehiago euskaraz	3,0	5,2	0,0
Bietara	28,4	29,7	26,6
Gehiago gaztelaniaz	26,9	20,6	35,8
Beti gaztelaniaz	38,3	38,7	37,6
Beste hizkuntza batean	0,4	0,6	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	264	155	109
Esleitutako erabilera tasa	26,2	29,0	22,2

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

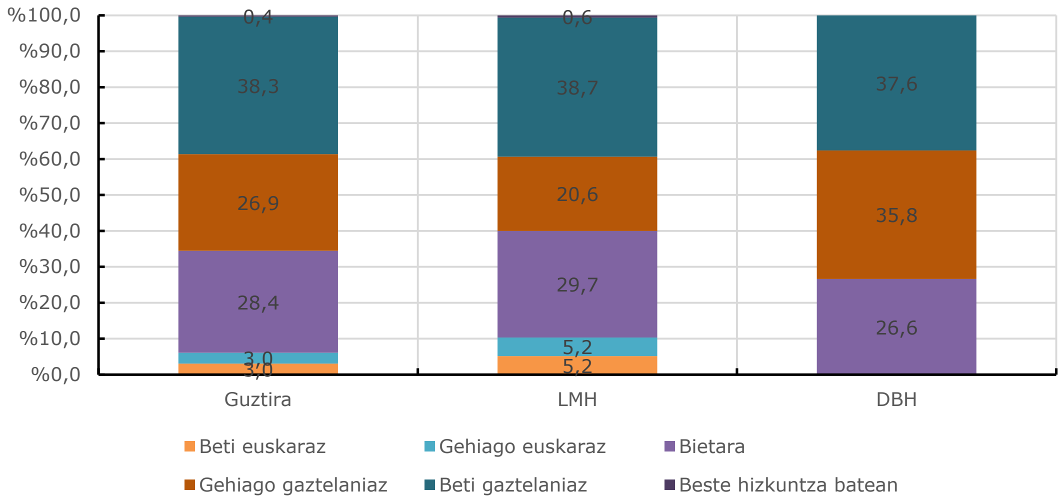

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.10.6. Filmak ikustean hizkuntza hautaketa

Filmak edo pelikulak ikustean, LMHko ikasleak %28,6tan euskaraz dauden pelikulak ikusten dituzte. DBHko ikasleen kasuan %14,8 dira horiek. Bi ikasmailetan, multzo nagusia beti gaztelaniaz dauden edukiak jarraitzen dituztenak dira (%40,4 eta %53,1 hurrenez hurren). DBHn ez dago inor beti euskaraz edo gehiago euskaraz erantzun duenik.

Zineko pelikulak ikusi

	Guztira	LMH	DBH
Beti euskaraz	5,8	8,8	0,0
Gehiago euskaraz	1,7	2,6	0,0
Bietara	19,9	23,8	12,2
Gehiago gaztelaniaz	27,5	23,8	34,7
Beti gaztelaniaz	44,7	40,4	53,1
Beste hizkuntza batean	0,3	0,5	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	291	193	98
Esleitutako erabilera tasa	24,0	28,6	14,8

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

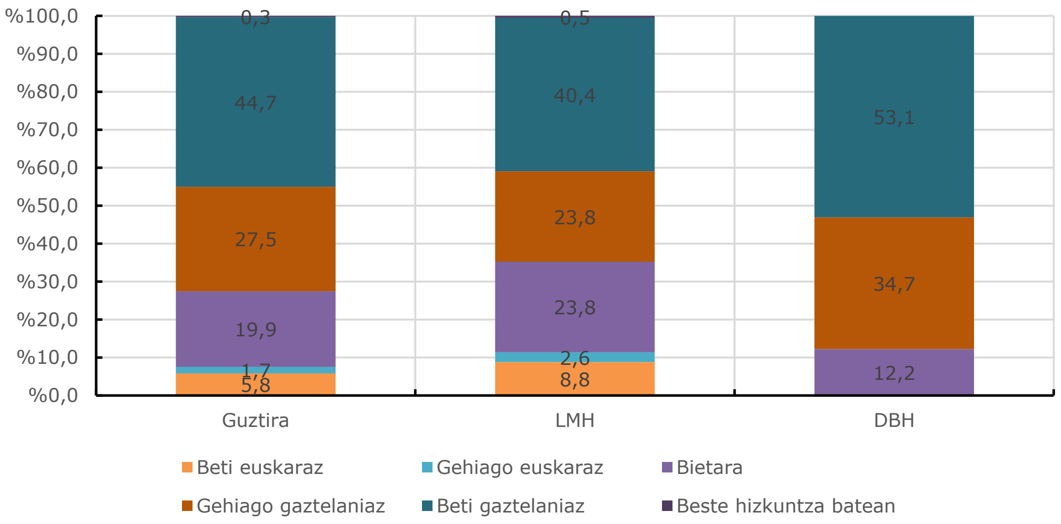

7.11. KOMUNIKABIDE ETA KULTUR KONTSUMOA, SINTESIA

Komunikabide eta kultur kontsumoko tasa esleitu guztiak batera ekarrita, LMHn euskaraz gehien egiten dena liburuak irakurtzea dela ikus dezakegu. DBHn berriz, irratia entzutea da, nahiz eta liburuak irakurtzea ere hurbil dagoen. Irratia euskaraz entzutea da gainera, DBHkoek LMHkoek baino gehiago egiten duten ekintza bakarra komunikabideen arlo honetan. Dena dela, nahiz eta irratia euskaraz entzun, musikara joaten garenean kopuruak jaisten dira eta gehiago DBHkoen kasuan LMHkoen kasuan baino.

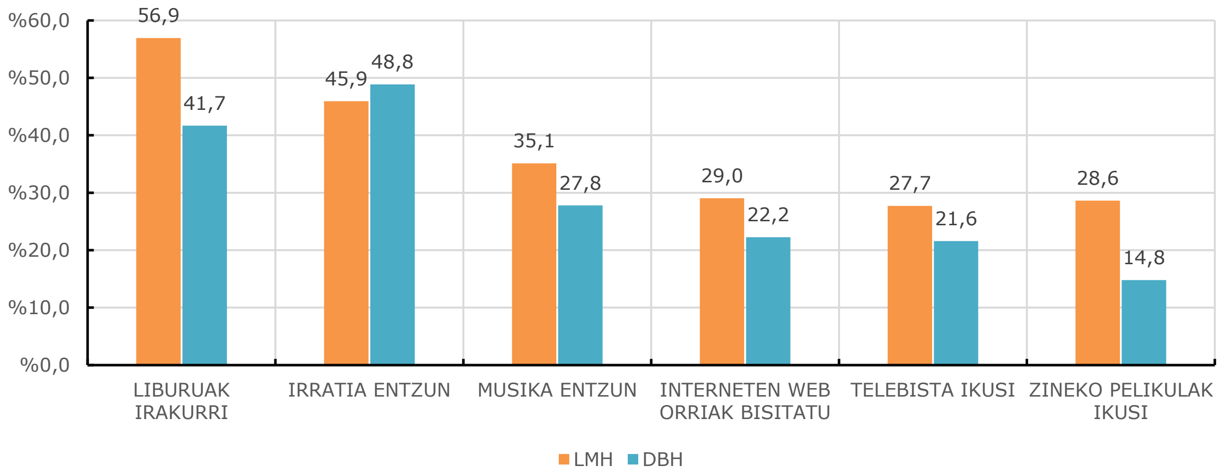

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.12. IKASLEEN EUSKARA ERABILEREN TASA ESLEITUAK, EREMU NAGUSIAK

Lau eremuak bere osotasunean hartuta (komunikabide eta kultur kontsumoa alde batera utzita), eskolaz kanpoko eremu formaletan da euskara gehien erabiltzen duten eremua, bai LMHko ikasleek bai DBHkoek. Horretan zalantzarik gabe, eragina dute euskaraz egin eta euskara bultzatzen duten irakasle eta monitoreek. Hala ere, kontuan hartzen badugu ikasleen arteko euskara erabilera eskolaz kanpoko eremu formaletan, hor ere euskara erabilera altuagoa da eskolakoa baino (%65,8 LMHn eta %46,6 DBHn, 6.7. atalean ikus daitekeen moduan).

Bestalde, etxeko erabileran bi ikasmailen arteko aldeak irauli egiten dira eta gutxigatik bada ere DBHko ikasleek LMHkoek baino gehiago egiten dute euskaraz.

Tasa esleituak, eremu orokorrak

	LMH	DBH
ESKOLAZ KANPOKO EREMU FORMALEKO TASA ESLEITU OROKORRA	69,4	52,5
IKASLEEN ARTEKO ESKOLA ERABILERA OROKORRA	56,7	35,2
LAGUNEKIN/IKASKIDEEKIN EZ FORMALA	39,3	29,7
ETXEKO ERABILERA ESLEITUA	38,8	40,2

Iturria: Soraluzeko haur eta gaztetxoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

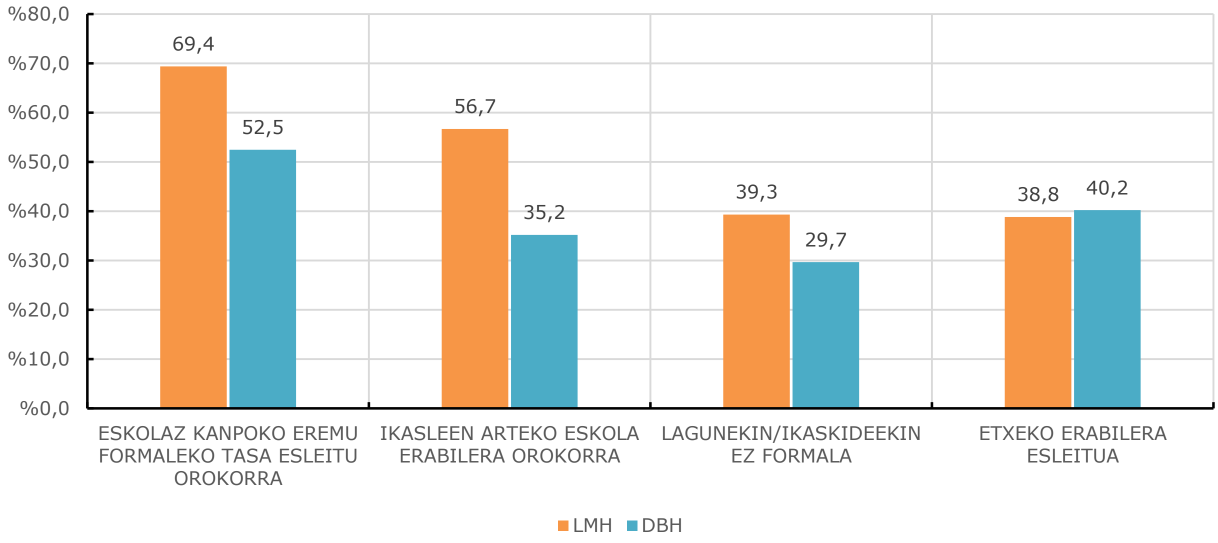

7.13. IKASLEEN EUSKARA ERABILEREN TASA ESLEITUAK, GUZTIAK

Eguneroko jardueretan eta esparru desberdinetan euskaraz aritzeko ikasleek duten ohituraren argazkia egiteko euskara erabileraren tasa esleitu guztiak batera ekarri ditugu taula honetara, balio altuenetatik baxuenera ordenatuta.

	Guztira	LMH	DBH	ALDEA
1. IRAKASLE EDO MONITOREEKIN MUSIKA ESKOLAN	87,8	92,5	72,2	20,3
2. IRAKASLE EDO MONITOREEKIN DANTZA TALDEAN	84,4	93,2		
3. IRAKASLE EDO MONITOREEKIN LUDOTEKA/GAZTETXOKOAN	82,4	84,9	71,1	13,8
4. IRAKASLE EDO MONITOREEKIN ESKOLA KIROLEKO SAIOAKN	75,9	84,5	54,2	30,4
5. IRAKASLE EDO MONITOREEKIN LIBURUTEGIAN	75,0	79,7	58,1	21,6
6. LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN DANTZA TALDEAN	74,4	86,0		
7. LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN MUSIKA ESKOLAN	72,7	75,8	60,9	14,9
8. IRAKASLE EDO MONITOREEKIN SORA FUTBOL TALDEAN	68,8	83,7	49,2	34,5
9. LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN LUDOTEKA/GAZTETXOKOAN	66,8	71,4	42,2	29,2
10. LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN ESKOLA KIROLEKO SAIOETAN	65,6	71,5	48,1	23,4
11. LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN LIBURUTEGIAN	64,1	72,3	36,4	36,0
12. IKASKIDEEKIN KLASE GARAIAN	61,2	71,2	41,4	29,8
13. LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN SORA FUTBOL TALDEAN	59,2	70,2	44,4	25,9
14. IRAKASLE EDO MONITOREEKIN KLASE PARTIKULARRAKN	56,3	57,7	54,9	2,9
15. LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN KLASE PARTIKULARRETAN	55,4	61,0	49,3	11,6
16. LIBURUAK IRAKURRI	51,8	56,9	41,7	15,3
17. IRAKASLE EDO MONITOREEKIN DOTRINA-SENDOTZAN	50,0	49,7		
18. LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN DOTRINA-SENDOTZAN	49,0	49,7		
19. IRRATIA ENTZUN	47,1	45,9	48,8	-2,9
20. ANAI-ARREBEKIN EUSKARA ERABILERA	45,1	45,1	45,2	0,0
21. IKASKIDEEKIN JOLASORDUAN	43,6	49,3	32,3	17,0
22. AITAREKIN	39,4	40,9	36,5	4,4
23. GURASOAK ETA ANAI-ARREBOK BAZKALTZEKO EDO AFALTZEKO GARAIAN GUZTIOK ELKARREKIN	36,0	37,2	33,6	3,5
24. AMAREKIN	35,8	38,2	31,0	7,2
25. IKASKIDEEKIN KALEAN	35,5	38,5	29,6	8,8
26. LAGUNEKIN TXATEATU	35,1	40,2	29,7	10,5
27. MUSIKA ENTZUN	32,4	35,1	27,8	7,3
28. LAGUN EDO TALDEKIDEEKIN PINTURA ESKOLAN	28,1	26,3		
29. INTERNETEN WEB ORRIAK BISITATU	26,2	29,0	22,2	6,8
30. TELEBISTA IKUSI	25,7	27,7	21,6	6,1
31. ZINEKO PELIKULAK IKUSI	24,0	28,6	14,8	13,8
32. IRAKASLE EDO MONITOREEKIN PINTURA ESKOLAN	11,7	12,8		

Taularen goialdean dauden eremuak eta interlokutoreak ikusita argi ikusten da monitore edo irakasleak euskaraz egin dadin eragile garrantzitsuak direla Soraluzen. Batez ere, musika eskolan, dantza taldean, Ludoteka/Gaztetxokoan, eskola kiroleko saioetan edota liburutegian bezalako eremu formaletan.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Horien ondotik datozenak, hain justu, lagunekin edo ikaskideekin ematen diren elkarrizketak dira, baina irakasleekin edo monitoreekin aipatu ditugun espazio berdinetan. Hau da, irakasle edo monitoreen eragina ez da soilik beraiekin ikasleek dituzten elkarrizketetan nabaritzen, espazio horietan ematen diren ikasleen arteko elkarrizketetan eragiten dute baita ere. Espazio horietako giroek, orokorrean, euskararen erabilera indartzen dutela esan daiteke.

Kontrako aldean eta aurretik esandakoa indartuz, pintura eskolan, irakasle edo monitorearekin euskara erabilera da guztietan txikiena eta horrek ikasleen arteko euskara erabileran ere eragiten duela ematen du, hori baita ikasleen arteko erabilera baxuena ematen duena.

Aldeei erreparatuta, irratia entzuten ematen da euskara erabilera altuagoa DBHko ikasleen artean LMHkoen artean baino. Hori gertatzen den eremu bakarra da (aurretik aipatutako etxeko erabileraz gain). Dena den, kontuan hartu behar dugu, ziur aski, LMHko haurrek DBHkoek baino dezente gutxiago entzungo dutela irratia.

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

7.14. GURASOEN HIZKUNTZA ERABILERA

7.14.1. Gurasoen artean

Gurasoen arteko elkarrizketak, hizkuntza bakarrean ematen direnean, gehienak gaztelaniaz (%45,8) edo beste hizkuntza batean (%12,2) ematen dira, euskaraz baino gehiago (%9,4).

Ikasmailaka aztertuta, ikasleen adina gero eta altuagoa izan gurasoen arteko euskara erabilera gero eta baxuagoa da. HHko gurasoen arteko elkarrizketen %31,5 ematen dira euskaraz, LMHkoena %20,9ra jaisten da eta DBHn beste piska bat jaitsita %19,3an geratzen da.

	Guztira	HH	LMH	DBH
Beti euskaraz	9,4	14,3	8,6	5,7
Gehiago euskaraz	3,8	7,1	2,4	2,9
Bietara	15,5	17,9	14,4	15,2
Gehiago gaztelaniaz	13,4	11,6	13,4	15,2
Beti gaztelaniaz	45,8	34,8	47,8	53,3
Beste hizkuntza batean	12,2	14,3	13,4	7,6
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	426	112	209	105
Esleitutako erabilera tasa	23,3	31,5	20,9	19,3

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

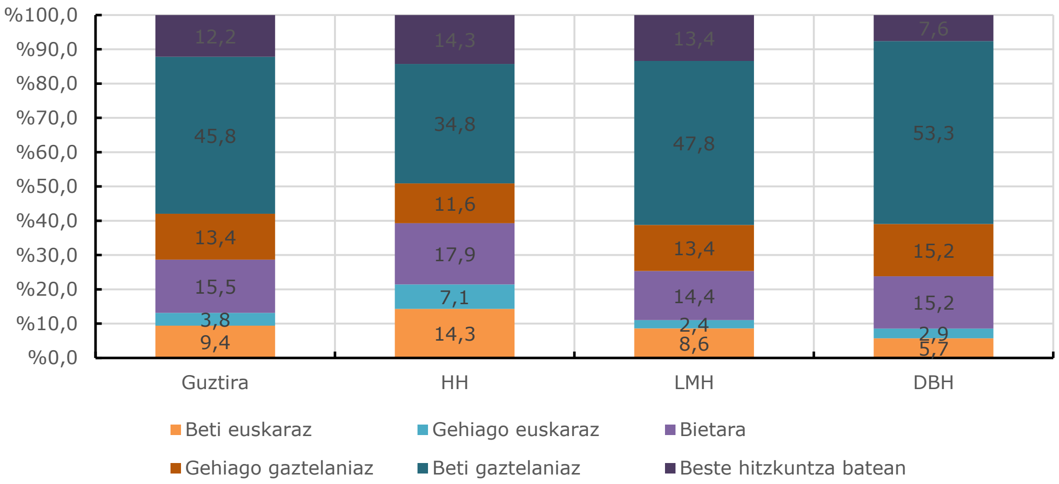

Gurasoen hizkuntza gaitasuna kontuan hartzen badugu, argia da horren eragina hizkuntza erabileran. Horrela bi gurasoak elebidunak direnean, elkarrizketen %58,8 dira euskaraz. Gurasoetako bat elebiduna ez izateak euskararen erabilera %13,6raino jaistea dakar.

Gurasoen artean, gurasoen hizkuntza gaitasunaren arabera

	Guraso elebidunak	Guraso bat elebiduna bestea hartzailea	Bi gurasoak elebidun hartzaileak	Guraso bat elebidun hartzailea bestea erdalduna	Bi gurasoak erdaldunak
Beti euskaraz	28,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Gehiago euskaraz	9,2	0,0	1,4	0,0	0,0
Bietara	40,1	10,4	1,4	0,0	0,0
Gehiago gaztelaniaz	14,8	33,8	4,1	2,3	3,6
Beti gaztelaniaz	7,7	53,2	83,8	81,8	33,9
Beste hizkuntza batean	0,0	2,6	9,5	15,9	62,5
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	142	77	74	44	56
Esleitutako erabilera tasa	58,8	13,6	2,7	0,6	0,9

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

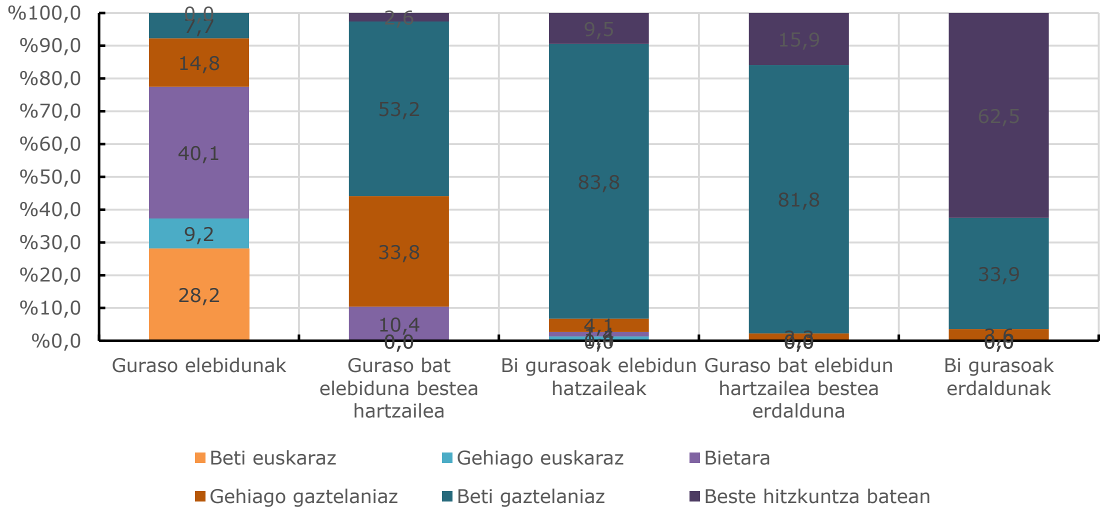

7.14.2. Eskolarekin

Gurasoek eskolarekin duten harremanetan izaten duten euskara erabilera ia %50ekoa da. Handiagoa da HHn beste bi ikasmailetan baino, zeintzuetan parekoa den (%45 inguru). Beraz, eskolak gurasoen euskara erabileran ere eragiten du, bikoiztu baino gehiago eginez.

	Guztira	HH	LMH	DBH
Beti euskaraz	32,4	45,5	31,1	25,5
Gehiago euskaraz	9,7	6,3	8,5	13,6
Bietara	14,0	15,2	13,2	14,5
Gehiago gaztelaniaz	7,4	5,4	6,1	10,0
Beti gaztelaniaz	36,5	27,7	41,0	36,4
Beste hizkuntza batean	0,0	100,0	100,0	100,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	299	112	212	110
Esleitutako erabilera tasa	48,6	59,2	45,6	45,5

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

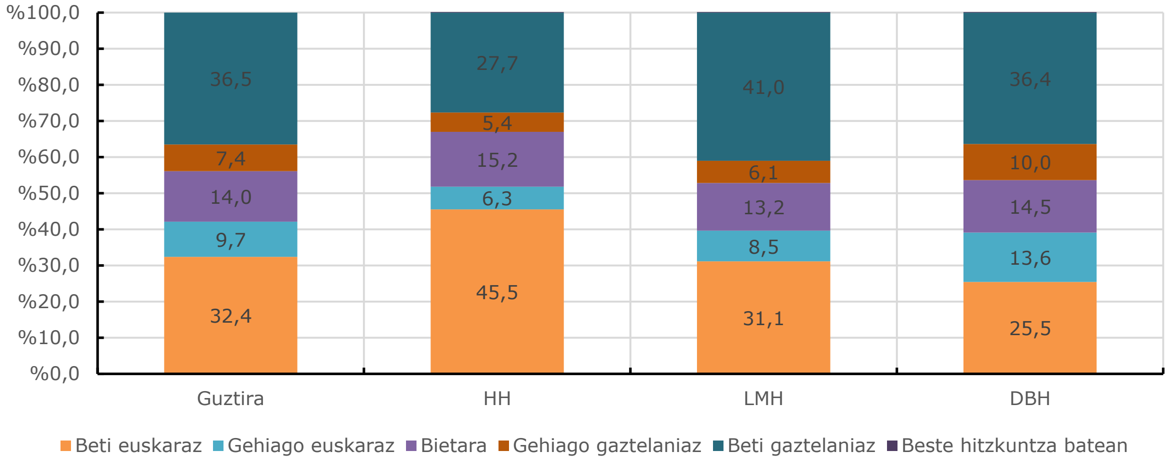

8 EUSKARAREKIKO IRITZI ETA JARRERAK

8.1. IKASLEEN EUSKARAREKIKO IRITZIAK (DBH)

Atal honetan ikasleek euskararekiko duten interesa zein honekin erlazionatutako hainbat baieztapenekin duten adostasun maila zenbatekoa den jaso dugu.

Hiru laurdenek euskararekiko interesa nahikoa edo handia dela diote, eta inongo interesik ez dutela aipatzen dutenak %3,6 besterik ez dira.

Nolakoa da euskararekiko duzun interesa?

Handia	29,7
Nahikoa	45,9
Erdipurdikoa	10,8
Txikia	9,9
Inolakorik ez	3,6
Guztira	**100,0**
(n)	111

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

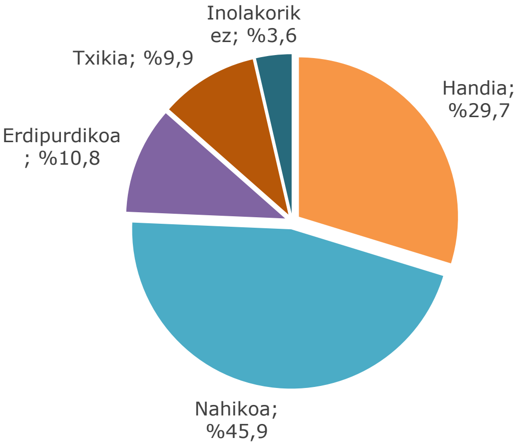

10etik 6 ikasleren ustez, euskara beharrezko hizkuntza da eta heren bat pasatxok (%35,7k) ez du posiziorik hartzen. Baieztapenaren kontra azaltzen direnak %3,6 besterik ez dira, berriro ere.

Euskara beharrezko hizkuntza da

Gehienbat ados	60,7
Ez ados ez aurka	35,7
Gehienbat aurka	3,6
Guztira	**100,0**
(n)	112

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

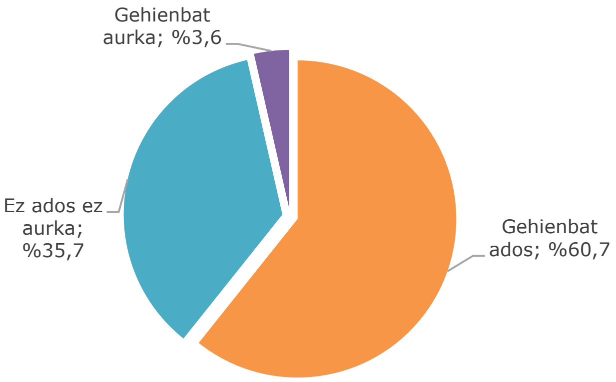

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Aurreko baieztapenaren antzeko banaketa du beste honekiko iritziak, baina gehiago dira euskara denok ikastea garrantzitsua dela pentsatzen dutenak (%66,1) eta zertxobait gutxiago aurka azaltzen direnak.

Garrantzitsua da denok euskara ikastea

Gehienbat ados	66,1
Ez ados ez aurka	31,3
Gehienbat aurka	2,7
Guztira	**100,0**
(n)	112

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

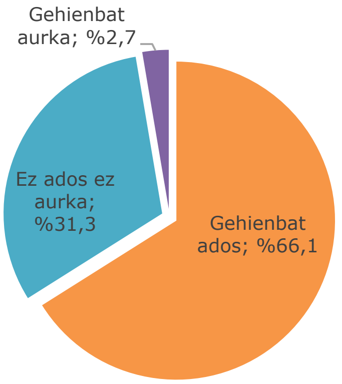

Hizkuntza bi edo gehiago jakitea pertsonaren garapen intelektualaren ikuspunturako abantailatzat ikusten du gehiengo nagusi batek (%92,8k) eta kontrakoa uste dutenak %1,8 besterik ez dira.

Hizkuntza bi edo gehiago jakitea abantaila da pertsonaren garapen intelektualerako

Gehienbat ados	92,8
Ez ados ez aurka	5,4
Gehienbat aurka	1,8
Guztira	**100,0**
(n)	111

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

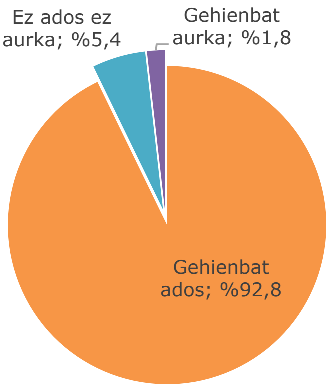

Euskara “gure” sentitzen dute hiru laurdenek eta bosten batek ez du posizio hartzen baieztapen honen aurrean.

Euskara gurea den zerbait da

Gehienbat ados	75,0
Ez ados ez aurka	19,6
Gehienbat aurka	5,4
Guztira	**100,0**
(n)	112

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

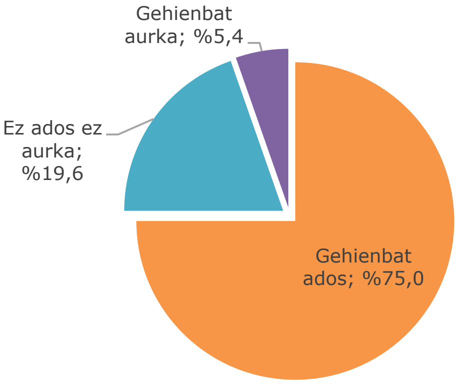

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

DBHko IKASLEEN IRITZIEN SINTESIA

Iritzi guztiak elkarren ondoan jarrita, adostasun gehien eskuratzen duen esaldia hizkuntzak jakitea abantaila bezala adierazten duena da. Bigarren maila batean daude euskararekiko interesa eta euskara zerbait "gurea" bezala ikustea. Euskara (ikastearen) beharrezkotasuna da adostasun gutxien biltzen duen ideia.

	DBH IKASLEAK
Hizkuntza bi edo gehiago jakitea abantaila da pertsonaren garapen intelektualerako	92,8
Nolakoa da euskararekiko duzun interesa?	75,7
Euskara gurea den zerbait da	75,0
Garrantzitsua da denok euskara ikastea	66,1
Euskara beharrezko hizkuntza da	60,7

*Handia eta nahikoa kategoriak batuta.

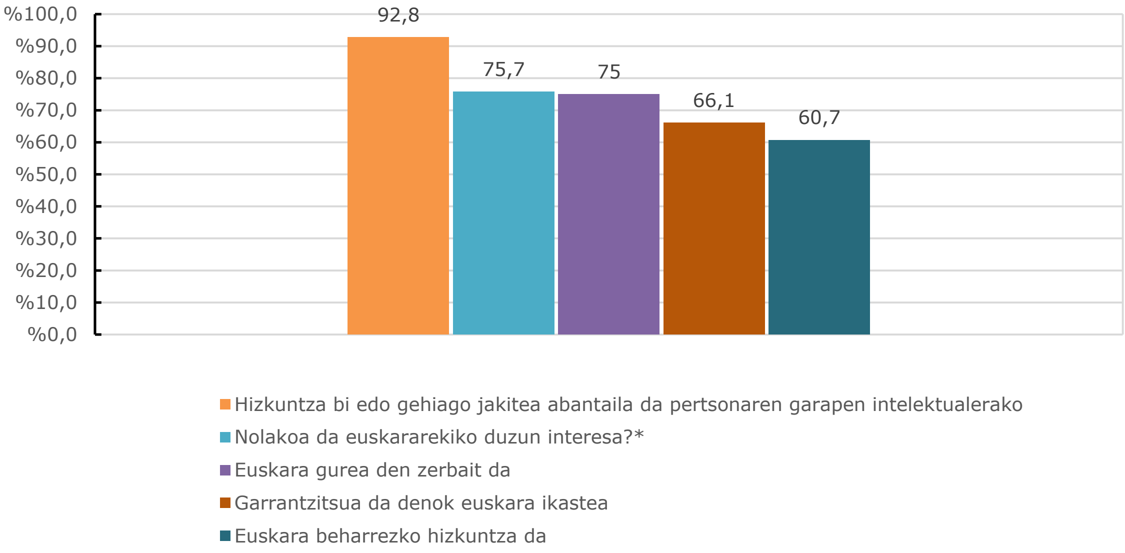

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

8.2. GURASOEN EUSKARAREKIKO JARRERA ETA IRITZIAK

Gurasoek euskararekiko duten interesa eta honen inguruko jarrera eta iritzia neurtzeko hainbat baieztapenekiko duten adostasun maila aztertuko dugu jarraian.

10etik 8 gurasok euskarekiko interes nahikoa edo handia azaltzen du, eta interes handia azaltzen dutenen artean (%49,5) zenbat eta haur gazteagoen guraso izan, orduan eta handiagoa da.

Interes txikia edo inolako interesik ez dutela diotenak %6,2 besterik ez dira, interes bera agertu duten ikasleak baino gutxiago (%13,5).

Nolakoa da euskararekiko duzuen interesa?

	Guztira	HH	LMH	DBH
Handia	49,5	61,6	50,7	39,8
Nahikoa	29,2	23,2	28,7	30,6
Erdipurdikoa	15,3	12,5	14,8	16,7
Txikia	3,1	0,9	2,4	5,6
Inolakorik ez	3,1	1,8	3,3	7,4
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	295	112	209	108

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

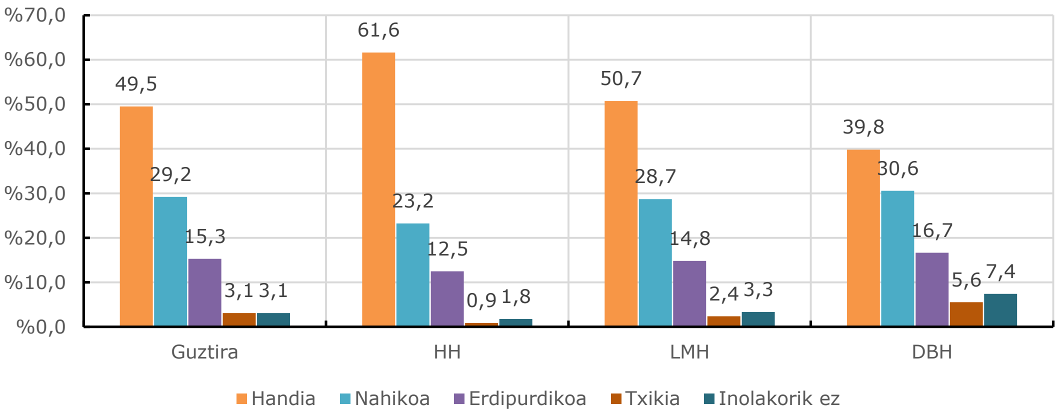

Euskara beharrezko hizkuntza dela uste du 10etik 8k eta gainerakoen artean gehienek (%17,6k) ez dute baieztapen honen aurrean kontrako edo aldeko iritzirik adierazten. Kontra azaltzen direnak (%2,4) nagusiki DBHko ikasleen guraso dira, eta gainera, aldekotasun portzentaje baxuena hauen artean aurkitzen dugu (%72,0).

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Euskara beharrezko hizkuntza da

	Guztira	HH	LMH	DBH
Gehienbat ados	80,0	85,6	81,0	72,0
Ez ados ez aurka	17,6	12,6	17,1	24,3
Gehienbat aurka	2,4	1,8	1,9	3,7
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	295	111	210	107

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

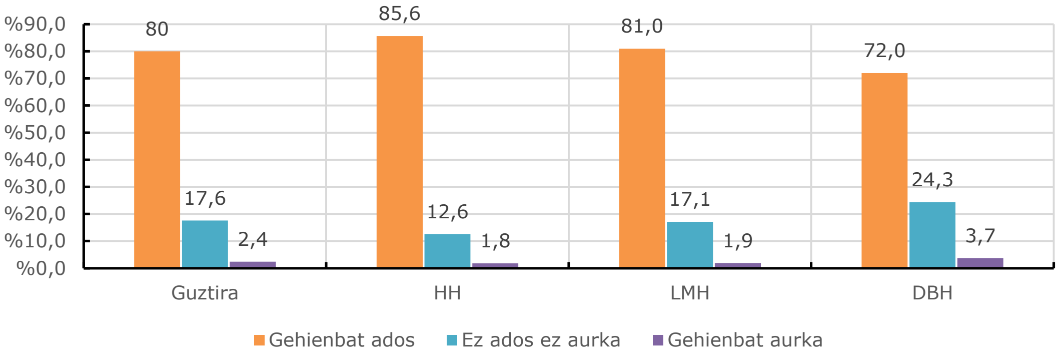

Haur guztiek euskara ikastea garrantzitsua dela baieztatzean aldekotasuna nabarmen igotzen da adin guztietako haurren gurasoen artean, kontrakotasuna eta posiziorik hartzen ez dutenen portzentajeak jaisten diren bezala. Aurreko baieztapenekin gertatzen zen bezala, baina horren alde handirik izan gabe oraingoan, seme-alaba nagusienak dituzten gurasoen artean dugu baieztapenarekiko aldekotasunik apalena.

Garrantzitsua da haur guztiek euskara ikastea

	Guztira	HH	LMH	DBH
Gehienbat ados	92,3	94,6	93,8	87,0
Ez ados ez aurka	6,7	4,5	4,7	11,1
Gehienbat aurka	1,0	0,9	1,4	1,9
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	297	112	211	108

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

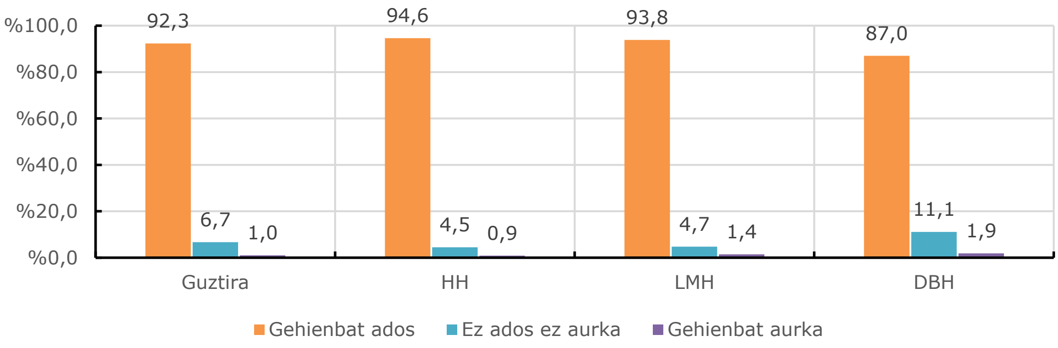

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Hizkuntza bi edo gehiago jakitea haurren garapen intelektualerako abantailatzat du gurasoen gehiengo zabalak (%98) eta hau ukatzen duten kasu apurrek DBHko ikasleak dituzte seme-alaba.

Hizkuntza bi edo gehiago jakitea abantaila da haurraren garapen intelektualerako

	Guztira	HH	LMH	DBH
Gehienbat ados	98,0	97,3	98,1	95,4
Ez ados ez aurka	1,3	1,8	0,9	2,8
Gehienbat aurka	0,7	0,9	0,9	1,9
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	297	112	211	108

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

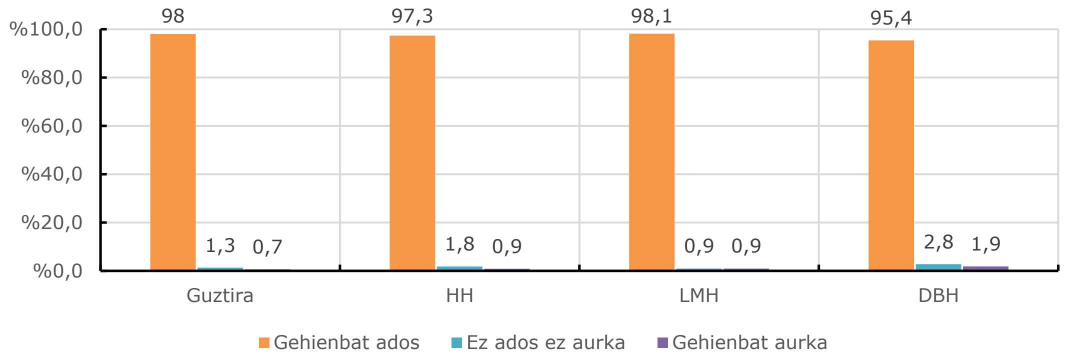

Haurrek euskara ikas dezaten eskola tresna baliagarritzat jotzen dute guraso gehienek (%96,3).

Eskola tresna baliagarria eta egokia da haurrek euskara ikas dezaten

	Guztira	HH	LMH	DBH
Gehienbat ados	96,3	95,5	96,2	94,4
Ez ados ez aurka	3,0	3,6	3,8	4,6
Gehienbat aurka	0,7	0,9	0,0	0,9
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	297	112	211	108

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

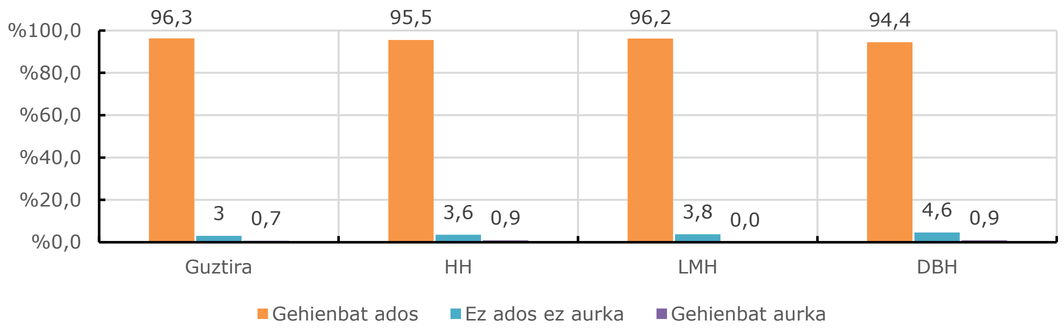

Haurrek euskaraz hitz egiteko toki gehiago izatea gustatuko litzaioke guraso askori (%78,6ri), eta ia gainerako guztiak ez dira baieztapen honen aurrean ez ados ez aurka azaltzen. Mailaka aztertuta, ordea, nahi hori indar gutxienez azaltzen dutenak haur gazteenen guraso direnak ditugu, baita, oso baxua den arren, kontrakotasuna azaltzen dutenen portzentajerik altuena (%0,9) biltzen dutenak ere.

Haurrek euskaraz hitz egiteko toki eta ekintza gehiago izatea gustatuko litzaiguke

	Guztira	HH	LMH	DBH
Gehienbat ados	78,6	74,8	78,9	78,5
Ez ados ez aurka	20,7	24,3	21,1	20,6
Gehienbat aurka	0,7	0,9	0,0	0,9
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	294	111	209	107

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

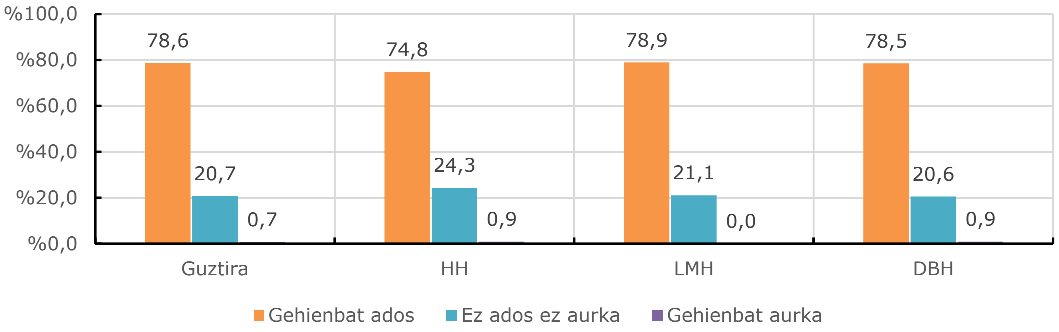

Euskara gizarte kohesiorako eta integraziorako elementu garrantzitsua delako ustea dute gurasoen hiru laurdenek, haur nagusienen guraso direnen artean nabarmenago. Aldekotasun apalenarekin gertatzen den bezala (%69,1), Haur Hezkuntzako zikloko haurren gurasoen artean dugu nabarmenagoa kontrako iritzia, %3,6koa besterik ez den kontrako iritzi orokorraren gainetik.

Euskara gizarte kohesio eta integraziorako tresna baliagarria da

	Guztira	HH	LMH	DBH
Gehienbat ados	74,6	70,5	74,9	75,5
Ez ados ez aurka	23,4	25,9	23,2	23,6
Gehienbat aurka	2,0	3,6	1,9	0,9
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	295	112	211	106

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

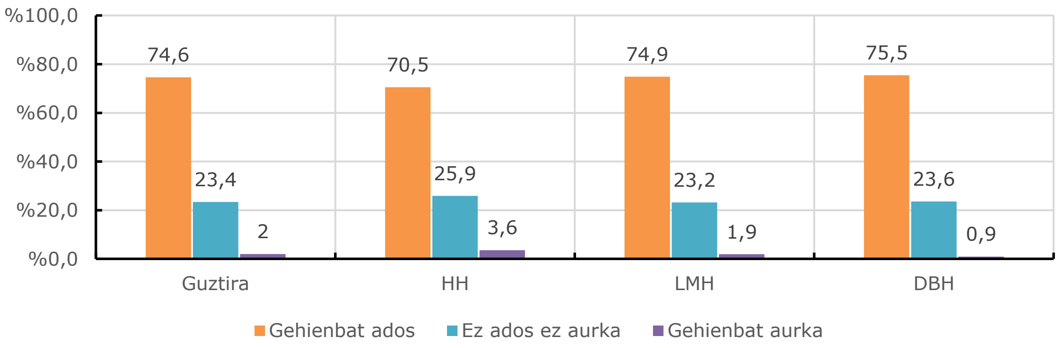

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

Euskara hizkuntza zaila delako irudipena gurasoen erdiek baino gehiagok (%52,4k) uste dute, mailaka aztertuta, zenbat eta seme-alaba nagusiagoak izan, nabarmenago. Era berean, hala ez dela uste dutenak (10etik 1) zenbat eta seme-alaba gazteagoak izan, are gehiago dira.

Euskara hizkuntza zaila da

	Guztira	HH	LMH	DBH
Gehienbat ados	52,4	45,9	51,2	56,5
Ez ados ez aurka	37,2	38,7	37,4	36,1
Gehienbat aurka	10,5	15,3	11,4	7,4
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	296	111	211	108

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

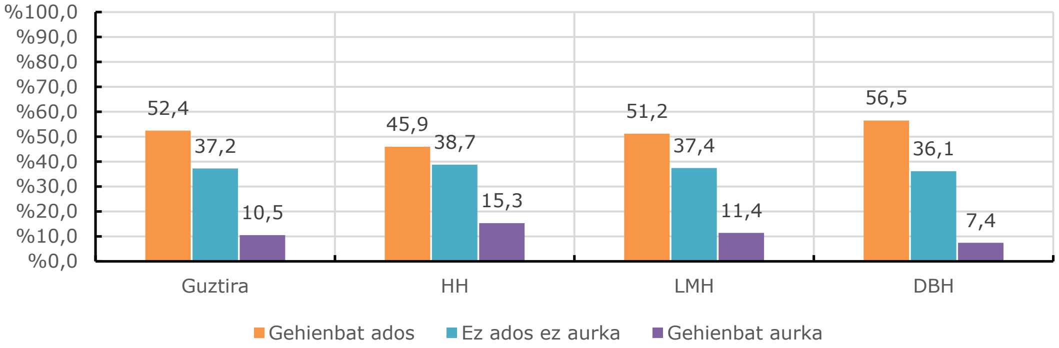

Euskara "gure" sentitzen duten gurasoak nagusi dira (%81,4) eta gainerakoen artean baieztapen honekiko kontrakotasunak %1eko babesa besterik ez du. Mailaka aztertzen badugu, DBHko ikasleen gurasoen artean iritzi orokorraren gainetik daude alde zein kontra azaltzen direnak eta LMHko gurasoen artean dago posiziorik hartzen ez dutenen kopuru altuena (%20,0).

Euskara gurea den zerbait da

	Guztira	HH	LMH	DBH
Gehienbat ados	81,4	80,0	80,5	84,1
Ez ados ez aurka	17,6	20,0	18,1	14,0
Gehienbat aurka	1,0	0,0	1,4	1,9
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	295	110	210	107

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

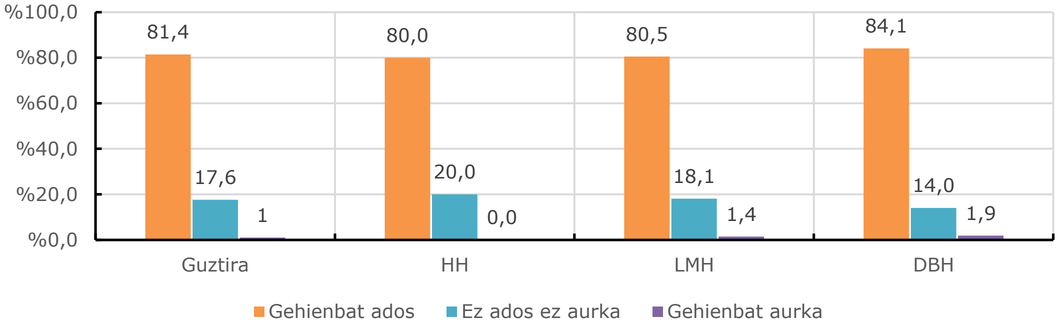

GURASOEN IRITZIEN SINTESIA

Jarraian baieztapenok gehienbat ados dauden gurasoen portzentajeen arabera ordenatuta aurkeztu ditugu.

Euskara ikastea abantailatzat edo garrantzitsutzat jotzen duten baieztapenak dira gurasoen artean adostasun zabalena dutenak (%90etik gorakoa), haurrek euskara ikas dezaten eskolaren papera ontzat ematen duenarekin batera.

Euskara “gure” zerbait eta beharrezkoa izatea baieztatzean, adostasunak zabala izaten jarraitzen du, baina %80aren bueltan kokatzen da. Hala, haur guztiek euskara ikastea garrantzitsua dela uste dutenak guztiek ez dute beharrezko hizkuntzatzat jotzen. Bestalde, DBHko haurren gurasoen multzoan ez beste bietan, “gurea” sentitzen dutenen gainetik dago beharrezkotasuna aitortzen diotenen kopurua.

Haurrek euskaraz hitz egiteko duten aukerak zabaltzea nahiko luketenak eta euskarari gizarte kohesio eta integraziorako tresna baliagarri deritzotenak gurasoen hiru laurdenak dira, bi kasuetan haur gazteenen gurasoen adostasun maila azpitik dagoelarik.

Azkenik, baieztapen guztien artean adostasun portzentajerik baxuena jaso duena hizkuntzaren zailtasunari dagokiona da, %50aren azpitik balore bakarra duena, HHko haurren gurasoei dagokiona, hain zuzen (%45,9).

	Guztira	HH	LMH	DBH
Hizkuntza bi edo gehiago jakitea abantaila da haurraren garapen intelektualerako	98,0	97,3	98,1	95,4
Eskola tresna baliagarria eta egokia da haurrek euskara ikas dezaten	96,3	95,5	96,2	94,4
Garrantzitsua da haur guztiek euskara ikastea	92,3	94,6	93,8	87,0
Euskara gurea den zerbait da	81,4	80,0	80,5	84,1
Euskara beharrezko hizkuntza da	80,0	85,6	81,0	72,0
Haurrek euskaraz hitz egiteko toki eta ekintza gehiago izatea gustatuko litzaiguke	78,6	74,8	78,9	78,5
Euskara gizarte kohesio eta integraziorako tresna baliagarria da	74,6	70,5	74,9	75,5
Euskara hizkuntza zaila da	52,4	45,9	51,2	56,5

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

8.3. DBHko IKASLE ETA GURASOEN IRITZIEN ARTEKO ALDERAKETA

Ikasleen artean jasotako adostasuna mailaren hurrenkeran ordenatuta (adostasun zabalena jaso duen baieztapenetik gutxien jaso duenera), erakusten ditugu bildutako iritzi guztiak batera.

Ikasle eta gurasoen atxikimendu edo adostasun hurrenkera ezberdina da. Lehen lekuan dagoen baieztapenean (Hizkuntza bi edo gehiago jakitea abantaila da pertsonaren garapen intelektualerako) kointziditzen dute, ez ordea hurrengoetan. Horrela gurasoen kasuan atxikimendu nahiko altuagoa eskuratzen dute euskararen “jabetza” sentimendua edo are gehiago euskara denok ikastearen garrantzia.

Euskararekiko azaltzen duten interesa ikasle zein gurasoen artean antzekotasun handiagoa du, ikasleena altuxeagoa bada ere.

	IKASLEAK	GURASOAK
Hizkuntza bi edo gehiago jakitea abantaila da pertsonaren garapen intelektualerako	92,8	95,2
Nolakoa da euskararekiko duzun interesa?*	75,7	71,2
Euskara gurea den zerbait da	75	84,5
Garrantzitsua da denok euskara ikastea	66,1	87,5
Euskara beharrezko hizkuntza da	60,7	71,8

*Handia eta nahikoa kategoriak batuta.

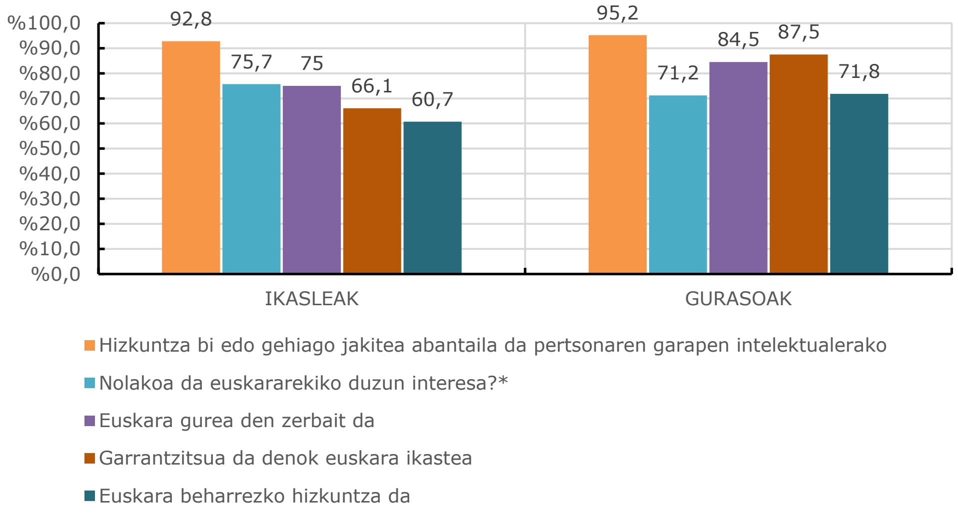

9 ERANSKINAK

9.1. IKASLEEN HIZKUNTZA GAITASUNA (EUSKARA)

9.1.1. Euskaraz ulertu

Zenbateraino dakizu euskaraz? Ulertu

	IKASLEAK ERANTZUNDA			IRAKASLEAK ERANTZUNDA			
	Guztira	LMH	DBH	Guztira	HH	LMH	DBH
Ongi	72,6	70,3	77,2	74,7	76,4	73,0	76,3
Nahiko ongi	19,9	23,4	13,2	18,3	15,4	21,2	15,8
Zertxobait	4,8	4,5	5,3	5,7	6,5	5,4	5,3
Hitz batzuk	2,4	1,8	3,5	1,1	1,6	0,5	1,8
Ezer ez	0,3	0,0	0,9	0,2	0,0	0,0	0,9
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	336	222	114	459	123	222	114

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

9.1.2. Euskaraz hitz egin

Zenbateraino dakizu euskaraz? Hitz egin

	IKASLEAK ERANTZUNDA			IRAKASLEAK ERANTZUNDA			
	Guztira	LMH	DBH	Guztira	HH	LMH	DBH
Ongi	60,0	61,5	57,0	54,5	54,5	53,6	56,1
Nahiko ongi	28,7	29,4	27,2	30,1	22,8	33,8	30,7
Zertxobait	6,3	5,9	7,0	10,2	16,3	8,6	7,0
Hitz batzuk	3,6	2,7	5,3	3,9	4,9	3,6	3,5
Ezer ez	1,5	0,5	3,5	1,3	1,6	0,5	2,6
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	335	221	114	459	123	222	114

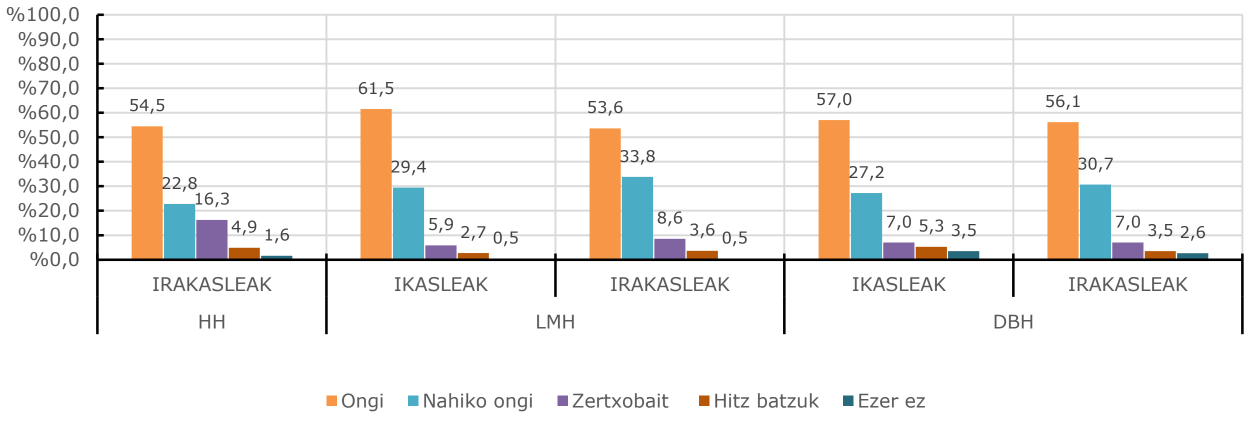

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

9.1.3. Ikasleen hizkuntza gaitasuna

Ikasleen hizkuntza gaitasuna

	IKASLEAK ERANTZUNDA		IRAKASLEAK ERANTZUNDA		
	LMH	DBH	HH	LMH	DBH
Elebiduna	87,5	84,2	75,8	86,6	86,8
Elebidun hartzailea	12,1	11,4	22,6	12,9	10,5
Erdalduna	0,4	4,4	1,6	0,4	2,6
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	224	114	124	224	114

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

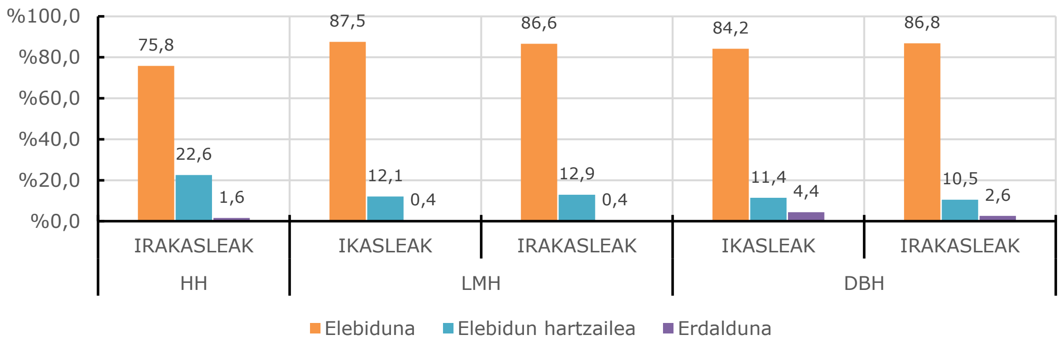

Soziolinguistika Klusterra
Martin Ugalde Kultur Parkea, 20140 Andoain - Tel.: 943 592556 - kluster@soziolinguistika.org

9.2. IKASLEEN HIZKUNTZA GAITASUNA (GAZTELANIA)

9.2.1. Gaztelaniaz ulertu

Zenbateraino dakizu gaztelaniaz? Ulertu

	IKASLEAK ERANTZUNDA			IRAKASLEAK ERANTZUNDA			
	Guztira	LMH	DBH	Guztira	HH	LMH	DBH
Ongi	78,0	74,0	86,0	80,5	65,8	83,3	90,4
Nahiko ongi	17,8	20,2	13,2	13,2	18,3	12,6	8,8
Zertxobait	4,2	5,8	0,9	4,2	7,5	4,1	0,9
Hitz batzuk	0,0	0,0	0,0	1,8	6,7	0,0	0,0
Ezer ez	0,0	0,0	0,0	0,4	1,7	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	337	223	114	456	120	222	114

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

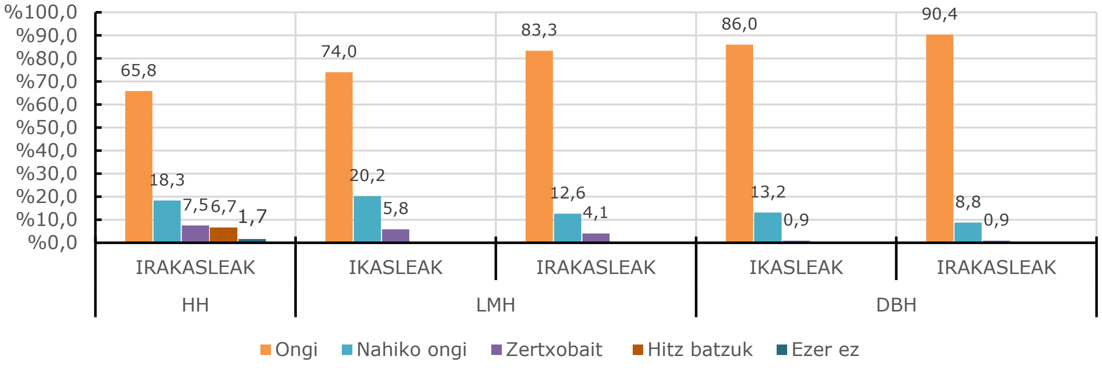

9.2.2. Gaztelaniaz hitz egin

Zenbateraino dakizu gaztelaniaz? Hitz egin

	IKASLEAK ERANTZUNDA			IRAKASLEAK ERANTZUNDA			
	Guztira	LMH	DBH	Guztira	HH	LMH	DBH
Ongi	72,9	67,1	84,2	68,3	46,2	68,3	91,2
Nahiko ongi	22,3	26,6	14,0	21,8	27,7	26,2	7,0
Zertxobait	4,5	5,9	1,8	6,8	14,3	5,4	1,8
Hitz batzuk	0,3	0,5	0,0	1,1	4,2	0,0	0,0
Ezer ez	0,0	0,0	0,0	2,0	7,6	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	336	222	114	454	119	221	114

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

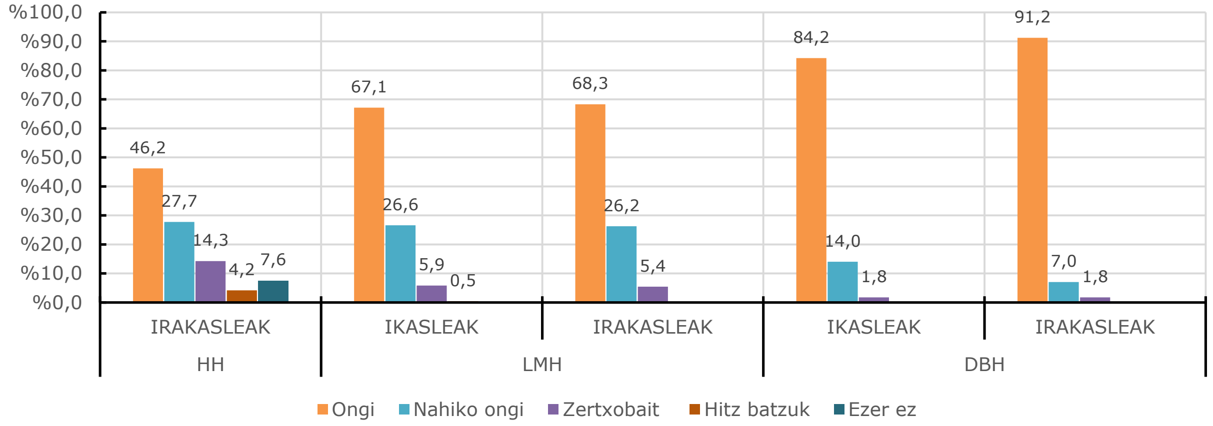

9.3. HIZKUNTZA GAITASUN ERLATIBOA

9.3.1. Zein hizkuntzatan ulertu errazago (alderaketa ikasle eta irakasleen artean*)

Zein hizkuntzatan ulertu errazago

	BIRKODETUA (Ikasleen erantzuna)			BIRKODETUA (Irakasleen erantzuna)			
	Guztira	LMH	DBH	Guztira	HH	LMH	DBH
Euskaraz errazago	16,4	19,8	9,6	12,1	26,7	9,5	1,8
Bi hizkuntzetan erraztasun berberaz	60,7	55,9	70,2	68,2	57,5	68,5	78,9
Gaztelaniaz errazago	22,9	24,3	20,2	19,7	15,8	22,1	19,3
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	336	222	114	456	120	222	114

*Birkodetua
Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

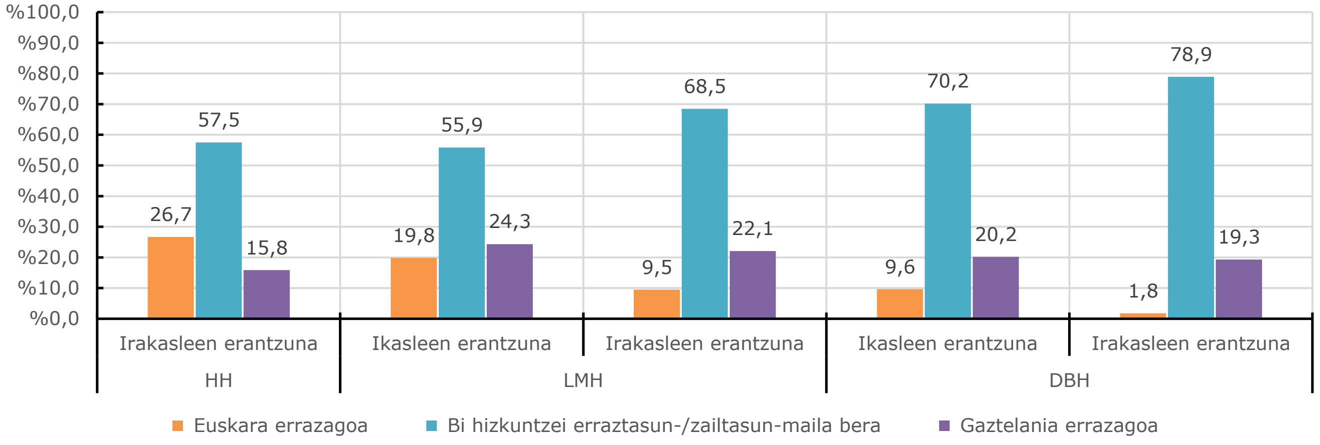

9.3.2. Zein hizkuntza hitz egin errazago (alderaketa ikasle eta irakasleen artean)

ZEIN HIZKUNTZATAN HITZ EGIN ERRAZAGO (Alderaketa ikasle eta irakasleen artean*)

	BIRKODETUA (IKASLEAK)			IKASLEEK ERANTZUNDA			BIRKODETUA (IRAKASLEAK)				IRAKASLEEK ERANTZUNDA			
	Guztira	LMH	DBH	Guztira	LMH	DBH	Guztira	HH	LMH	DBH	Guztira	HH	LMH	DBH
Euskaraz errazago	19,8	24,7	10,5	26,7	30,0	20,2	18,7	37,0	18,1	0,9	28,1	42,0	26,6	16,7
Bietan erraztasun berberaz	45,3	44,3	47,4	35,0	38,6	28,1	43,4	29,4	43,4	57,9	25,7	19,3	26,1	31,6
Gaztelaniaz errazago	34,8	31,1	42,1	38,3	31,4	51,8	37,9	33,6	38,5	41,2	45,7	37,0	47,3	51,8
Beste	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,4	1,7	0,0	0,0
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	333	219	114	337	223	114	454	119	221	114	455	119	222	114

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015

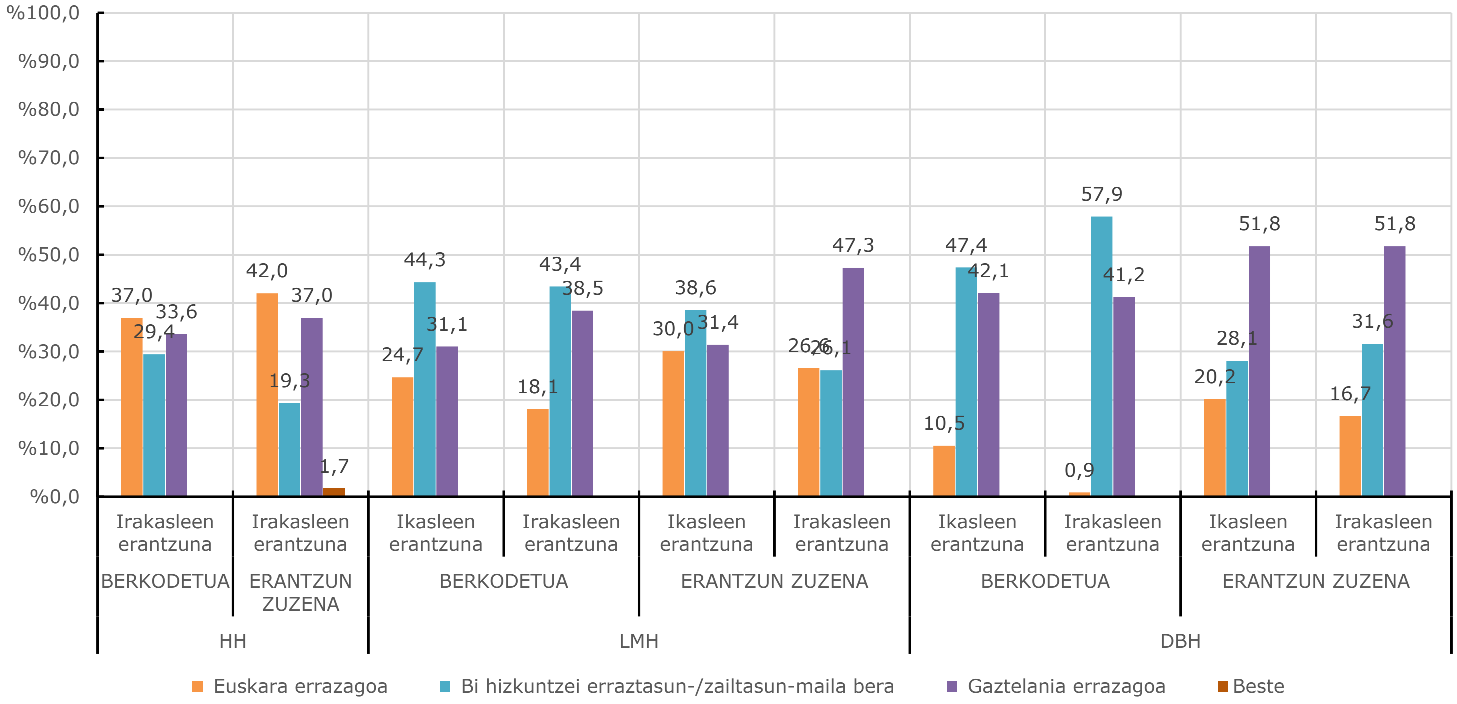

9.3.3. Hizkuntza gaitasun erlatiboa (alderaketa ikasle eta irakasleen artean)

Hizkuntza gaitasun erlatiboa

	IKASLEEN ERANTZUNA			IRAKASLEEN ERANTZUNA			
	Guztira	LMH	DBH	Guztira	HH	LMH	DBH
Euskal elebiduna	26,6	29,9	20,2	27,7	40,3	26,3	16,7
Elebidun orekatua	33,7	37,1	27,2	25,1	18,5	25,4	31,6
Erdal elebiduna	26,0	20,5	36,8	31,0	16,9	34,8	38,6
Elebidun hartzailea	11,8	12,1	11,4	14,9	22,6	12,9	10,5
Erdalduna	1,8	0,4	4,4	1,3	1,6	0,4	2,6
Guztira	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
(n)	338	224	114	462	124	224	114

Iturria: Soraluzeko haur, gazte eta gurasoen hizkuntza ohituren azterlana, 2015